

Å melde fra om omsorgssvikt

En litteraturstudie om barrierer blant lærere med hensyn til meldeplikten

Anniken Hauge

Masteroppgave i spesialpedagogikk
Institutt for spesialpedagogikk
Det utdanningsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Vår 2019

Å melde fra om omsorgssvikt

En litteraturstudie om barrierer blant lærere med hensyn til meldeplikten

Nøkkelord:

Children, school, teachers, detection, reporting, mandatory reporting, maltreatment, neglect, abuse, barriers, reluctance, hindrance, narrative literature review

© Anniken Hauge

År: 2019

Tittel: Å melde fra om omsorgssvikt: En litteraturstudie om barrierer blant lærere med hensyn til meldeplikten

Forfatter: Anniken Hauge

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Det er et stort samfunnsmessig og politisk engasjement for å forebygge, avdekke og bekjempe omsorgssvikt. Barn tilbringer store deler av sin hverdag i skolen, og læreren kan ha en unik mulighet til å oppdage dersom noe ikke stemmer (Dybsland, 2019; Øverlien, 2015). For å forebygge og avdekke fenomenet, forutsettes det at mistanken blir meldt videre til barneverntjenesten. Når læreren har grunn til å tro at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt, har læreren en plikt til å melde. Denne plikten omtales som lærerens meldeplikt. Til tross for at meldeplikts utgangspunkt er å beskytte og verne barn mot omsorgssvikt, er det likevel ikke gitt at lærerens bekymring blir rapportert videre. Sentrale rapporter, forskning og litteratur, påpeker at det kan være en faglig og følelsesmessig stor utfordring å melde fra sin bekymring (Albaek, Kinn & Milde, 2018; Killén, 2015; Nordhaug, 2018; NOU 2017:12, 2017). Bekymringsmeldingen til barnevernet kan også utløse negative reaksjoner og konsekvenser for læreren, barnet og familiene. Dette belyser et dilemma lærerens står overfor med hensyn til meldeplikten.

Å forstå utfordringene lærere kan møte når mistanken oppstår, kan være nøkkelen til å forbedre avdekkingen, beskyttelsen og omsorgen for barn som kan være utsatt for omsorgssvikt (Albaek et al. 2018). Formålet med denne oppgaven er således å belyse hvilke barrierer som kan hindre lærerens meldeplikt. Med utgangspunkt i oppgavens formål er følgende problemstilling formulert:

Hvilke barrierer kan vi identifisere blant lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt?

Det er også utformet relevante forskningsspørsmål for å belyse problemstillingen, utvide forståelsen av lærerens rapporteringspraksis, samt nyansere kunnskapsfeltet:

- I hvilken fase oppstår barrierene for læreren?
- Hvilke faktorer eller fenomener gjør at læreren rapporterer mistanken?

I denne oppgaven anvendes en narrativ litteraturstudie som metode. Med utgangspunkt i oppgavens søkestrategi, søkeprosess og kriterier for inklusjon og eksklusjon. Syv studier danner utvalget for oppgaven. Funnene til de inkluderte studiene sammenstilles og presenteres tematisk.

Oppsummering av funn

Funnene i litteraturstudien viser at lærerne mangler kunnskaper om å identifisere tegn på omsorgssvikt. Lærerne i de inkluderte studiene påpeker også en utilstrekkelig og mangelfull opplæring og utdanning, samt uklare retningslinjer og bevissthet om meldeplikten.

Litteraturstudien belyser at mistanken ikke er tilstrekkelig for at lærerne melder sin bekymring om omsorgssvikt, og at meldepliktens formulering ”grunn til å tro” er et usikkerhetsmoment for lærerne. Lærerne ser ut til å søke sikkerhet og bevis for at barnet er utsatt for omsorgssvikt. De synlige dimensjonene av omsorgssvikt, samt betydelig skade på barnet, ser ut til å være enklere å rapportere fordi lærerne er mer sikre på at omsorgssvikten er tilstede.

Hvordan lærerne tolker og bearbeider mistanken, samt en tvetydig fenomenforståelse av omsorgssvikt, ser ut til å være en barriere for meldeplikten. Lærernes egne oppvekstserfaringer ser også ut til å påvirke vurderingen om at barnet er utsatt for omsorgssvikt. Litteraturstudien kan belyse at kulturelle forskjeller, samt ulike normer og verdier kan hindre meldeplikten. I tillegg ser det ut til at lærerne vektlegger foreldrenes intensjoner bak handlingene, og at intensjonene kan rettferdiggjøre omsorgssvikten.

Litteraturstudien belyser videre at barrierer for meldeplikten, kan være frykten for konsekvensene for læreren selv, barnet og familiene. Lærerne i de inkluderte studiene ser også ut til å være usikre om meldeplikten fører til det bedre for barnet og familiene. Usikkerheten kan spores til mistillit til barnevernet. Det blir også vist til at lærerne i varierende grad opplever at mistanken blir tatt på alvor.

Til tross for at litteraturstudien finner at lærernes beslutningsprosess kan innebære barrierer, kan funnene imidlertid belyse at lærernes holdninger samsvarer med meldepliktens formål og intensjoner. Lærerne vektlegger at handlingsplaner kan være et betydningsfullt redskap og verktøy for å gi trygghet til lærernes mistanke, samt hvilke beslutninger som er mest hensiktsmessig og formålstjenlig. Det blir også vist til at kollegastøtte er en viktig ressurs i beslutningsprosessen. Litteraturstudien kan også belyse at arbeidserfaring kan ha innvirkning på lærernes meldeplikt. De kunnskapene og ferdighetene lærerne har behov for ser ut til å øke med antall år med arbeidserfaring.

Forord

Jeg var ikke klar over hvor gjennomgripende prosessen fra masteroppgavens tanke til levering kunne være. Det har vært berikende og krevende på en og samme tid. Ironisk nok har prosessen til tider vært preget av barrierer og hindringer. Nå som masteroppgaven er levert sitter, jeg likevel igjen med en mestringsfølelse, samt kunnskaper og erfaringer jeg aldri ville vært foruten.

Det er flere personer jeg vil takke for hjelpen, og for vel gjennomført masterprosjekt: Marianne Inez Lien, tusen takk for ditt sterkt faglige bidrag og engasjement med hensyn til oppgavens metode og tematikk. Takk for all den tiden du har viet til meg og oppgaven. Når troen har bristet, har du vært til uvurderlig hjelp og støtte. Jeg vil også rette en takk til Kari Gamst, min biveileder. Du har åpnet opp for diskusjon og refleksjon om oppgavens tematikk, samt gitt gode tilbakemeldinger underveis.

Tusen takk til familie, venner, medstudenter og kollegaer som har støttet og rost, samt gitt gode, varme klemmer.

Å leve med en masterstudent vet jeg kan være både tungt og krevende. Kjære Hamid, du er min hverdagshelt!

Heldigvis stopper det ikke her. Det er nå jeg har mulighet til å gjøre en forskjell for de sårbare og utsatte barna som står mitt hjerte kjært. Et så smertefullt og vakkert utdrag fra diktsamlingen *Hvis* av Tine-Jarmila Sir får siste ord her:

Ikke se på meg

Ikke snakk til meg

Ikke ta på meg

Ikke gå

Oslo, 31. mai 2019

Anniken Hauge

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1.1	Bakgrunn og aktualitet	1
1.1.2	Studiens formål	4
1.1.3	Spesialpedagogisk relevans	5
1.2	Problemstilling og forskningsspørsmål	7
1.2.1	Spesifisering og avgrensning	7
1.3	Oppgavens struktur og oppbygging	10
2	Juridisk perspektiv	11
2.1	FNs barnekonvensjon	11
2.1.1	Barnets beste	12
2.1.2	Barnets rett til omsorg og vern mot omsorgssvikt	12
2.2	Obligatorisk meldeplikt	13
2.2.1	Obligatorisk meldeplikt i Norge	14
3	Relevant teoretisk perspektiv	17
3.1	Omsorgssvikt	17
3.1.1	Fenomenforståelse - omsorgssvikt	17
3.1.2	Omfanget av omsorgssvikt	21
3.1.3	Konsekvenser av omsorgssvikt	22
3.2	Barrierer – begrepet og ulike perspektiver	25
3.2.1	Begrepsforståelse	26
3.2.2	Å erkjenne omsorgssvikten – emosjonelt ubehag	28
3.2.3	Identifisering med foreldre – lojalitet og relasjon	29
3.2.4	Bagatellisering, distansering og problemforflytning	30
3.2.5	Utilstrekkelighet	31
4	Metode	33
4.1	Et spesialpedagogisk perspektiv på valg av metode	33
4.2	Litteraturstudie som metode	34
4.2.1	Narrativ litteraturstudie	35
4.2.2	Etiske hensyn	37
4.3	Utvalgsriterier	38
4.3.1	Begrunnelser og refleksjoner til avgrensning og ekskludering	40
4.4	Litteratursøk	41
4.4.1	Valg av søkemotor, søkeord og søkestrategi	42

4.4.2	Søkeprosessen	45
4.5	Inkluderte studier	48
4.6	Metodisk diskusjon og refleksjon	49
4.6.1	Metodisk refleksjon tilknyttet studiene	50
4.6.2	Utvalg, representativitet og generalisering	53
4.6.3	Vurdering av eget arbeid	54
5	Presentasjon av funn	56
5.1	Sentrale funn i studiene	57
5.1.1	Lærernes rapporteringspraksis	57
5.1.2	Lærernes kunnskaper og erfaringer	59
5.1.3	Omsorgssvikts karakter	63
5.1.4	Holdninger	64
5.1.5	Konsekvenser	66
5.1.6	Institusjonelle og sosiale faktorer	68
6	Diskusjon av sentrale funn	70
6.1	Lærernes rapporteringspraksis	70
6.2	Ulike barrierer	71
6.2.1	Lærere mangler kunnskaper	71
6.2.2	Å bearbeide mistanke om omsorgssvikt	72
6.2.3	Bevis eller mistanke	74
6.2.4	Utilstrekkelig og mangelfull opplæring og utdanning	76
6.2.5	Mistankens konsekvenser	78
6.2.6	Mistillit til barnevernet	79
6.3	Betydningsfulle faktorer for at læreren melder	80
6.3.1	Betydningen av skolen og kollegaene	80
6.3.2	Handlingsplaner	81
6.3.3	Arbeidserfaring	82
7	Avslutning	83
7.1	Funnenes relevans for spesialpedagogikk	83
7.2	Forslag til videre forskning	84
7.3	Oppsummering	85
	Litteraturliste	89
	Vedlegg 1: Begrepsliste	94
	Vedlegg 2: Oversikt over søkeprosessen	95
	Vedlegg 3: Informasjon om studiene	97
	Vedlegg 4: Ekskluderte studier	99

Oversikt over figurer i teksten

Figur 1: Dimensjoner av omsorgssvikt	18
Figur 2: Generell beslutningsmodell	25

Oversikt over tabeller i teksten

Tabell 1: Søkestrategi	45
Tabell 2: Liste over inkluderte studier.....	48

1 Innledning

Lærere kan oppleve en uro eller bekymring for et barns atferd, væremåte eller noe han eller hun har sagt. Uroen kan være forkledd i en fornemmelse om at noe er galt og ikke stemmer, uten at en helt vet hva og hvorfor. Uroen kan også være åpenbar og enkel å definere. Den kan opparbeide seg over tid, eller oppstå helt plutselig (Nordhaug, 2018). Lærerens opplevelse av uro og bekymring kan dreie seg om et barn som er utsatt for omsorgssvikt.

Omsorgssvikt kan bli synlig og få oppmerksomhet i skolen ved at fenomenet blir avdekket og meldt ifra til barneverntjenesten. Dette kan føre til positive endringer og handlinger i form av hjelp, støtte og veiledning for barnet og omsorgssituasjonen. Det er likevel ikke gitt at bekymringen og mistanken blir rapportert. Det kan være en følelsesmessig og faglig stor utfordring for læreren å melde fra om sin bekymring (Killén, 2015, s. 25). Bekymringen til barnevernet kan også utløse negative reaksjoner. Dette kan representere et dilemma læreren står overfor hvis det mistenkes at et barn er utsatt for omsorgssvikt. Prosessen fra bekymring til å melde kan være beheftet med usikkerhet og barrierer slik at rapporteringen uteblir. Å forstå utfordringer læreren kan oppleve ved å melde om sin mistanke, kan være nøkkelen til å forbedre avdekkingen, beskyttelsen og omsorgen for barn som kan være utsatt for omsorgssvikt (Albaek et al., 2018, s. 231).

1.1.1 Bakgrunn og aktualitet

Historiene om Christoffer og barna i Alvdal, er eksempler på hvordan rapportering av omsorgssvikten kan være forkledd i ulike barrierer, og hvor galt det kan gå. Disse sakene kan belyse hvordan samtlige instanser kan svikte barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Medisinering og diagnostisering ble ansett som løsning på atferdsuttrykkene. Det var noe galt med barna, ikke omgivelsene. Det kan også tenkes at lojaliteten og troverdigheten til foreldrene var så stor at det ikke ble fattet mistanke om omsorgssvikt.

Det forelå en fornemmelse og magefølelse hos mange om at noe ikke var helt som det skulle. Christoffer sa stadig ”jeg tenker nok du tenker det sjøl” da han ble spurt om hva som foregikk.¹ Skoleassistenten hans meldte ifra sin bekymring til ledelsen, men bekymringen endte der. Det har skoleassistenten fått mye kritikk for, og hun angrer for at bekymringen

---

¹ *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl: historien om Christoffer* (2010) av Jon Gangdal

ikke ble meldt direkte til barnevernet eller politiet.² Eline, et av barna i Alvdal-saken, forteller at hun sa ifra til skolen og vet at skolen til en viss grad var bekymret for henne. Mammaen hadde imidlertid gode forklaringer på bekymringene.³ Det betydningsfulle i både Christoffer-saken og Alvdal-saken er at omsorgssvikten var synlig i ulik grad med forskjellige uttrykk. Det var barn alle så og var bekymret for, men av ulike grunner ble ikke bekymringen tatt hånd om.

Dessverre er ikke Christoffer-saken og Alvdal-saken unike, og omsorgssvikt kan betraktes som et globalt fenomen. I bare Europa blir det anslått at 55 millioner barn blir utsatt for omsorgssvikt (Sethi et al., 2018, s. 2). I Norge rapporteres det at omsorgssvikt forekommer hyppig, og det hevdes at barn blir utsatt for omsorgssvikt hver eneste dag (Mossige & Steffansen, 2016; Myhre, Thoresen & Hjemdal, 2016; Rasmussen & Vennemo, 2017). Det er derfor et stort samfunnsmessig og politisk engasjement for å forebygge, avdekke og bekjempe omsorgssvikt. Samfunnet har mulighet til å gjøre en endring for utsatte barn – det har ikke barna (Killén & Olofsson, 2003, s. 17).

Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017-2021) fastslår at å bekjempe omsorgssvikt er et satsningsområde for regjeringen. Målet er at ingen skal utsettes for vold og overgrep (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 8). Dette beskrives som Norges viktigste bidrag for å oppfylle barnekonvensjonens forpliktelser, som blant annet viser til barnets rett til omsorg og beskyttelse og vern mot omsorgssvikt. Likevel er det store utfordringer på feltet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016).

For å forebygge og avdekke omsorgssvikt, forutsettes det at forholdene meldes ifra om. Når det er grunn til å tro at et barn er utsatt for omsorgssvikt, skal det rapporteres til barneverntjenesten, ifølge § 6-4 i barnevernloven (1993). I tidsperioden 2015 til 2017 er det en økning på over 4000 henvendelser til barneverntjenesten, ifølge barnevernsstatistikken til Statistisk sentralbyrå.⁴ Skolen står for 12 prosent av meldingene i 2016, etter politiet med

---

² Gangdal (2010) og rettskommentatoren Inge D. Hanssen sin artikkel i Aftenposten, 23.03.2012, hentet 13.04.19: <https://www.aftenposten.no/meninger/i/naPBa/Skoleansatt-angrer-pa-at-hun-gikk-tjenestevei-i-Christoffer-saken>

³ *Mammas svik: Datterens gripende historie fra Alvdal-saken og Gjerdrum* (2012) av Anne-Britt Harsem

⁴ Statistisk sentralbyrå, oppdatert 29.06.18, hentet 14.04.19: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/barneverng>. Neste oppdatering kommer 03.07.19.

flest varslinger på 15 prosent.⁵ Likevel er det en betydelig underrapportering av omsorgssvikt, og mørketallene antas å være høye (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016).

Offentlig og passiv omsorgssvikt

Sosionom Kari Killén har fått nasjonalt og internasjonalt gjennomslag for sitt bidrag på forskningsfeltet om omsorgssvikt. Hun har innført begrepet *offentlig omsorgssvikt* som blant annet skildrer hvordan vi som samfunn svikter de utsatte barna (Killén, 2015, s. 67). Begrepet ble allerede tematisert i Killén (1994, s. 82) for flere tiår tilbake. Begrepet belyser omsorgssvikt *av* samfunnet som følge av for dårlig avdekking av fenomenet, og sviket av offentlige instanser som ikke gir barnet riktig hjelp til rett tid. Killén og overlege May Olofsson benytter seg av begrepet *passiv omsorgssvikt* som også kan beskrive samfunnets manglende hjelp, eller at hjelpen kommer altfor sent (Killén & Olofsson, 2003, s. 77). Det betydningsfulle er at barnet som blir utsatt for omsorgssvikt av sine omsorgspersoner, også kan bli utsatt for svikt av samfunnet.

Barnevoldsutvalget kom i 2017 med NOU-en *Svikt og svik: Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Den belyser hvordan samfunnet svikter barn, og mye kan spores til skolens og lærerens virksomhet. Barrierer og årsaker til manglende avdekking og rapportering av vold, overgrep og omsorgssvikt er blant annet usikkerhet og utrygghet i samtaler med barn som mistenkes å være utsatt, men også arbeidspress, og at melde- eller avvergeplikten ikke blir overholdt. Det blir også vist til at lojalitet til foreldrene og identifisering med omsorgssituasjonen kan være stor. Rapporten beskriver også at atferdsvansker i skolen blir behandlet ut fra et diagnostisk perspektiv, og blir ikke forstått som et uttrykk for stressbelastninger i barnas liv (NOU 2017:12, 2017, s. 11-12).

Skolens og lærerens rolle og betydning

I forskrift om rammeplanen for grunnskolelærerutdanningen, trinn 1-7 (2016) § 2 gis læreren en betydelig rolle for barn som blir utsatt for omsorgssvikt. Her står det blant annet at lærere skal ha kunnskaper om vanskelige livssituasjoner, deriblant vold og seksuelle overgrep mot barn, gjeldende lovverk og barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv. Videre

---

⁵ Statistisk sentralbyrå, publisert 04.07.17, hentet 14.04.19: <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/fleire-meldingar-til-barnevernet>

står det at læreren skal kunne identifisere tegn på slike forhold, iverksette nødvendige tiltak, samt etablere samarbeid med relevante faginstanser. Læreren skal med andre ord ha kunnskaper om og ferdigheter til å oversette informasjon hvis et barn er utsatt for omsorgssvikt og iverksette nødvendige tiltak.

Skolen kan ha en viktig rolle når barn er utsatt for omsorgssvikt. Professor i spesialpedagogikk Edvard Befring (2014, s. 15) hevder at skolens rolle er å fremme et trygt, støttende og stimulerende læringsmiljø der barnet kan oppleve å bli verdsatt og anerkjent. Skolen kan videre ha en kompensierende rolle for et hjemmemiljø der barnet erfarer manglende stimuli og støttende og oppmuntrende opplevelser. I en kaotisk og utrygg omsorgssituasjon, kan skolen representere det trygge og forutsigbare, samt være et fristed for barnet (Øverlien, 2015, s. 32).

Barn tilbringer store deler av sin hverdag i skolen. Dette løfter frem enda et perspektiv vedrørende skolens betydning når et barn er utsatt for omsorgssvikt. Læreren kan ha en unik mulighet til å oppdage dersom noe ikke stemmer (Dybsland, 2019; Øverlien, 2015). I en av Barneombudets rapporter blir skolen ansett som den viktigste arenaen for å avdekke omsorgssvikt (Barneombudet, 2017). I Barneombudets rapport *"Hadde vi fått hjelp tidligere, hadde alt vært annerledes": Erfaringer fra barn og unge utsatt for vold og overgrep* (2018) siteres et barn som forteller: "Det er lettere å snakke med læreren enn psykologen. Man får bedre oppfølging, for læreren ser deg hver dag og hver uke, den vet og kan se hvordan du har det." (Barneombudet, 2018, s. 26). Barn som er utsatt for omsorgssvikt gir uttrykk for at de ønsker at læreren eller andre på skolen kan støtte og følge de opp i vanskelige livssituasjoner.

1.1.2 Studiens formål

Denne studien tar for seg spørsmålet om *hvilke* hindringer som kan ligge til grunn for å hjelpe barn som blir utsatt for omsorgssvikt med hensyn til lærerens meldeplikt. Metaanalysen til Albaek et al. (2018) ligger nær denne studiens formål, men deres funn dreier seg hovedsakelig om barrierer hos ansatte i barnevernet og helse- og omsorgssektoren. Samtidig påpeker Barnevoldsutvalget at en del av den passive og offentlige omsorgssvikten spores til skolene (NOU 2017:12, 2017). Formålet med denne oppgaven er derfor å belyse hvilke barrierer som hindrer læreren i å melde fra om omsorgssvikt, som et utgangspunkt for å kunne avdekke fenomenet og hjelpe barnet.

Killén (2015, s. 93-94) hevder at en av de største utfordringene vi står overfor er å skaffe innsikt i de barrierene og hindringene som kan oppstå når en står overfor et barn som er utsatt for omsorgssvikt. En hensikt med denne studien er således å bidra med en slik type innsikt innenfor det spesialpedagogiske kunnskapsfeltet. Fordi forskning viser at barrierer kan ligge til grunn for om omsorgssvikten blir avdekket og meldt fra hos fagpersoner, vil barrierer bli nærmere tematisert i henhold til lærere. Dette gjøres ved å innhente internasjonal forskning og studier som undersøker en slik sammenheng.

En litteraturstudie blir anvendt for å innhente datamaterialet. Det overordnede formålet med metoden er å kunne tilby en kunnskapsgjennomgang av sentrale funn på feltet, innenfor masteroppgavens omfang. Dette blir gjort ved å kartlegge og systematisere ulike barrierer som blir identifisert i eksisterende forskning om lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt.

Målsettingen med studien er å øke bevisstheten for lærere når det skal meldes fra om omsorgssvikt. Dette kan være særlig relevant når det gjelder situasjoner der lærere skal melde fra om omsorgssvikt, ettersom enhver situasjon er relativ og situasjonsbestemt, og kan antas å være utfordrende og ubehagelig. Ved å tilby kunnskap om dette, kan det gi trygghet og mot til å handle. Både lærere og spesialpedagoger kan ha nytte av denne kunnskapen i møte med utsatte barn.

1.1.3 Spesialpedagogisk relevans

Spesialpedagogikk kan innebefatte læringshjelp og støtte til barn som møter tunge barrierer i hverdagen og som faller utenfor rammer for normalitet (Befring, 2014, s. 153-154). Videre kan spesialpedagogikk innebære å utarbeide og iverksette risikoreducerende og læringsfremmede tiltak skolen (Tangen, 2012, s. 17-18). Spesialpedagogikkens sentrale oppgaver og funksjoner er å være en problemløsende og styrkende ressurs som bestreber å avdekke, avhjelpe og motvirke lærings- og utviklingshemmende problemer (Befring, 2014, s. 155).

Omsorgssvikt kan være et alvorlig hinder for barns læring og mulighet til å utvikle seg optimalt (Killén & Olofsson, 2003, s. 72). Omsorgssviktfeltet var tidligere et anliggende kun

for barnevernet, og konsekvensene av omsorgssvikt var henholdsvis for spesialister med særkompetanse om temaet (Nordanger & Braarud, 2017, s. 20; Killén, 2015). Tidligere har tendensene vært å ”reparere” eller ”bearbeide” eventuelle skader og uheldige konsekvenser av omsorgssvikten. I dag er det mer relevant å spørre seg hvordan en kan kompensere for de erfaringene som har manglet i barnas liv (Nordanger & Braarud, 2017, s. 23-24).

Spesialpedagogikkens rolle og funksjon om å legge til rette for utviklingsfremmende prosesser og hindre negative utviklingsspiraler, kan ha en kompenserende rolle for barn som blir utsatt for omsorgssvikt. Barn som blir utsatt for omsorgssvikt lever i en hjemmesituasjon langt unna det et barn skal måtte oppleve og erfare. Konsekvensene kan være store og gjennomgripende, slik det blir vist til i oppgavens delkapittel 3.1.3. Å hjelpe og støtte barn med slike tunge barrierer omsorgssvikt kan medføre, både angår og inngår spesialpedagogikken slik den er beskrevet ovenfor. Ettersom omsorgssvikt potensielt kan ha en negativ og gjennomgripende påvirkning for barnet og omgivelsene, kan den spesialpedagogiske praksisen og dens mangfoldige oppgaver og funksjoner være av stor betydning.

Spesialpedagogikk kan også forstås som en forskningsdisiplin (Askildt & Johnsen, 2012, s. 59). Spesialpedagogisk forskning kan handle om å utvikle kunnskap om vilkår som fremmer og hemmer læring. Målet er å bidra til å skape ny innsikt og forståelse av fenomener, samt rette et kritisk blikk på allerede etablerte praksiser og systemer (Tangen, 2012, s. 18). Dette er i tråd med oppgavens formål slik det er beskrevet ovenfor. Både den spesialpedagogiske forskningen, og denne studien forøvrig, kan være et bidrag til bevisstgjøring og kunnskap for lærerens praksis. Ettersom litteraturstudien benytter seg av internasjonal forskning, kan et internasjonalt perspektiv bidra til det spesialpedagogiske forskningsfeltet i Norge. Innsikt og forståelse om barrierer når det gjelder lærerens rapportering av mistanke om omsorgssvikt, kan videre bidra til å undersøke praksisen rundt dette. Å finne årsaker som påvirker lærerens praksis, kan gi grunnlag for å utarbeide hensiktsmessige tiltak som kan styrke rapporteringspraksisen.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Med utgangspunkt i oppgavens bakgrunn, aktualitet og formål, er følgende problemstilling utarbeidet:

Hvilke barrierer kan vi identifisere blant lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt?

Underordnede forskningsspørsmål av relevans og interesse i henhold til problemstillingen lyder som følger:

I hvilken fase oppstår barrierene for læreren?

I oppgaven blir det presentert en generell beslutningsmodell med tre faser; informasjonsinnhenting, informasjonsbearbeiding og beslutning på grunnlag av ens bearbeiding (Backe-Hansen, Smette & Vislie, 2017, s. 27). Denne kan overføres til lærerens meldeplikt og rapporteringspraksis dersom det mistenkes at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Dette spørsmålet kan belyse når barrierene inntreffer og kan således virke bevisstgjørende.

Hvilke faktorer eller fenomener gjør at læreren rapporterer mistanken?

Dette spørsmålet kan undersøke tilfeller hvor mistanke om omsorgssvikten blir meldt fra om, og belyse nyttig kunnskap om hvordan rapportering kan skje. Forskningsspørsmålet kan bidra til et nyansert bilde av lærerens rapporteringspraksis.

1.2.1 Spesifisering og avgrensning

Internasjonal forskningslitteratur blir benyttet for å belyse problemstillingen. Dette er i tråd med oppgavens formål, men også fordi omsorgssvikt er et globalt fenomen som kan oppstå i barnets hjemmemiljø uavhengig av land og kultur. Den obligatoriske meldeplikten og barneverntjenester finnes i flere land for å hjelpe utsatte barn, og oppgavens tematikk er også juridisk forankret på et internasjonalt nivå. Meldeplikten kan betraktes som et universelt tiltak for å avdekke og avhjelpe omsorgssvikt. Dette som følge av barns rett til omsorg og beskyttelse mot omsorgssvikt, slik det er nedfelt i barnekonvensjonen (2003). Lærerens meldeplikt blir derfor belyst både fra et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Betegnelsene ”rapportere”, ”melde” og ”rapporteringspraksis” benyttes om hverandre i oppgaveteksten, men de innebærer det samme. Betegnelsene handler om lærerens opplysningsplikt og meldeplikt, som blir mer inngående redegjort for i oppgavens andre kapittel. Det betydningsfulle er lærerens ansvar til å handle dersom det mistenkes at barn er utsatt for omsorgssvikt. Det blir også referert til en beslutningsmodell presentert i Backe-Hansen et al. (2017, s. 27) som kan illustrere lærerens rapporteringspraksis. I oppgaven anvendes modellen som et verktøy for å illustrere i hvilken fase de ulike barrierene kan inntreffe.

Når det gjelder omsorgssvikt, varierer begrepsbruken, definisjonene og forståelsen av fenomenet i litteraturen. Det skyldes blant annet at forskere og forfattere har ulik vitenskapelig bakgrunn og perspektiver, samt deres egen subjektive forståelse av fenomenet. Omsorgssvikt bærer i tillegg med seg emosjonell og moralsk ladning, kulturelle betingelser, samt normative og subjektive dimensjoner. Omsorgssvikt som fenomen er også foranderlig i tid og rom (Øverlien, 2012, s. 21).

I litteraturen er det en interessant distinksjon i forståelsen av omsorgssvikt. På den ene siden kan omsorgssvikt betegnes som en underkategori av vold mot barn (Øverlien, 2012, 2015). Øverlien (2015) skiller omsorgssvikt og ulike former for vold slik: ”Vold og overgrep er handlinger som barn og ungdommer har rett til å slippe, mens omsorgssvikt er mangel på handlinger som en ungdom har rett til å få” (Øverlien, 2015, s. 66). På en annen side kan omsorgssvikt forstås som en overordnet kategori for ulike former for krenkelser og mangelfull tilfredsstillende av et barns grunnleggende behov (Killén, 2015). Killén (2015, s. 17, 39) forstår omsorgssvikt som ulike dimensjoner av forskjellige former for krenkelser og handlinger, eventuelt fravær av handling. I denne oppgaven er det Killéns (2015) fenomenforståelse det blir tatt utgangspunkt i. Dette blir ytterligere presentert i oppgavens tredje teorikapittel.

Barrierer er et overordnet begrep med sammensatt betydning og kompleksitet. Forståelsen av begrepet kan også avhenge av hvilken teoretisk innfallsvinkel som benyttes for å beskrive fenomenet. For å forklare barrierebegrepet anvendes litteratur fra blant annet Kjell Skogen og Jorun Buli-Holmberg, begge ved Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo. Forfatterne redegjør for barrierer fra et innovasjonsperspektiv i skolen (Skogen, 2004; Skogen & Buli-Holmberg, 2002). I deres litteratur blir det også presentert en tradisjonell

barrieremodell. Det kunne vært hensiktsmessig å anvende denne modellen for å belyse oppgavens problemstilling, men fordi forfatterne anvender barrieremodellen i forbindelse med endringer i skolen, blir ikke den tatt høyde for i denne oppgaven.

Det kunne vært interessant å se lærerens meldeplikt i lys av en innovasjonsprosess. Nøkkelordet i innovasjonsarbeid er endring i praksis (Skogen, 2004, s. 49), og meldepliktens utgangspunkt kan innebære å endre barnets omsorgssituasjon. Oppgaven avgrenses til å belyse barrierebegrepet fra innovasjonslitteratur, og ikke innovasjonsprosesser som sådan. Killén (2015), Nordhaug (2018) og Albaek et al. (2018) er blant forfattere og forskere det også blir referert til for å beskrive ulike barrierer med hensyn til lærerens meldeplikt. Oppgavens begrepsforståelse og ulike barrierer blir mer inngående presentert og redegjort for i oppgavens tredje teorikapittel, herunder delkapittel 3.2.

I oppgaven fokuseres det på lærere, uavhengig av spesialpedagogisk kompetanse. Spesialpedagoger med deres kunnskap om omsorgssvikt kan muligens ha et fortrinn ettersom omsorgssvikt både inngår og angår spesialpedagogikken, som nevnt ovenfor. Likevel er ikke avdekking og rapportering av omsorgssvikt særegent spesialpedagogisk anliggende, men enhver som jobber direkte eller indirekte med barn. I denne oppgaven blir den enkelte referert til som læreren.

1.3 Oppgavens struktur og oppbygging

Oppgaven består i alt av syv kapitler.

I det innledende kapittelet redegjøres det for oppgavens bakgrunn, aktualisering og formål. Deretter blir problemstillingen og relevante forskningsspørsmål formulert, etterfulgt av en presentasjon av den spesialpedagogiske relevansen for oppgaven. En avgrensning og spesifisering av problemstillingen blir videre presentert.

Kapittel 2 og 3 utgjør oppgavens teoriforankring. Kapittel 2 tar for seg det juridiske perspektivet når det gjelder barns rettigheter og lærerens meldeplikt. Kapittel 3 presenterer oppgavens fenomenforståelse av omsorgssvikt, dets omfang og mulige konsekvenser for barnet og samfunnet. Litteratur om barrierer blir presentert og beskrevet avslutningsvis.

I kapittel 4 redegjøres det for oppgavens metodiske rammeverk. Valg av metode, utvalgsriterier og søkeprosessen blir beskrevet. De inkluderte studiene som danner utvalget for denne oppgaven, blir også presentert. Avslutningsvis foreligger det en metodisk diskusjon og refleksjon tilknyttet oppgaven og de inkluderte studiene, samt en vurdering av eget arbeid.

I kapittel 5 fremkommer funnene fra de inkluderte studiene. Hvilke barrierer læreren kan oppleve med hensyn til meldeplikten presenteres tematisk med utgangspunkt i identifiserte kategorier. Likheter og ulikheter i de ulike studienes funn blir også belyst.

Kapittel 6 er oppgavens diskusjonskapittel. Litteraturstudiens sentrale funn blir oppsummert og diskutert, og drøftet i lys av oppgavens teoretiske forankring. Målet er å belyse hvilke barrierer som kan forhindre lærerens meldeplikt. Som følge av oppgavens forskningsspørsmål blir det også diskutert når barrierer kan oppstå, samt hvilke faktorer eller fenomener som kan påvirke meldeplikten.

Masteroppgaven avsluttes med kapittel 7 som innebefatter en refleksjonsdel om funnenes relevans til spesialpedagogikkens fagfelt, samt forslag til videre forskning. Oppsummering og noen avsluttende refleksjoner presenteres avslutningsvis.

2 Juridisk perspektiv

Fordi oppgavens problemstilling og tema dreier seg om en lovpålagt praksis, vurderes det hensiktsmessig at det juridiske perspektivet presenteres i et eget kapittel. Innledningsvis blir det redegjort for barns rettigheter ved å henvise til ulike typer lovverk. En forståelse av barnets beste, rett til omsorg og beskyttelse og vern mot omsorgssvikt blir tydeliggjort. Kapittelet vektlegger også lærerens obligatoriske meldeplikt, sett i lys av et internasjonalt og nasjonalt perspektiv. Avvergeplikt, oppmerksomhetsplikt og opplysningsplikt i henhold til det norske lovverket blir presentert i forlengelse av lærerens meldeplikt. Avslutningsvis blir dilemmaet vedrørende taushetsplikt, opplysningsplikt og meldeplikt belyst.

2.1 FNs barnekonvensjon

FN har vedtatt en egen konvensjon for barns rettigheter, barnekonvensjonen (2003), med det formål å sikre barns rettigheter og deres stilling og behov (Smith, 2016). Intensjonen med konvensjonen er at den skal gjennomsyre arbeidet med og for barn (Øverlien, 2015). At det er en konvensjon og ikke en erklæring, innebærer at den er rettslig bindende for de stater og land som har ratifisert den (Smith, 2016, s. 17). I 1992 besluttet den norske regjeringen og Stortinget å forplikte seg til å følge opp barnekonvensjonen, og i 2003 ble konvensjonen en del av norsk grunnlov (FN-sambandet, 2018, 9. januar).

Både nasjonal og internasjonal lovgivning skal ivareta barnet som et rettslig subjekt og objekt. Barnet blir ansett som et sårbart individ med særskilte rettigheter for beskyttelse og omsorg, men også som en selvstendig og handlende aktør (Lundesgaard & Salamonsen, 2019, s. 42). Subjektstatusen synliggjør barnets selvstendige rettigheter som blant annet omhandler retten til å bli hørt i forhold som angår barnet selv, og at meningen til barnet skal vektlegges i avgjørelser. Objektstatusen sikrer barnets rettigheter ved at stat og samfunn skal legge til rette for et barns utvikling, og for å se til at barnet får trygghet, omsorg og beskyttelse av voksne (Mevik & Edvardsen, 2016, s. 52).

Flere av artiklene i barnekonvensjonen (2003) kan være av betydning for oppgavens tematikk, men noen av artiklene er spesielt relevante når det gjelder avdekking og rapportering av barn som kan bli utsatt for omsorgssvikt. Disse presenteres i det følgende.

2.1.1 Barnets beste

Artikkel 3 i barnekonvensjonen (2003) gir føringer og bestemmelser om at enhver handling og avgjørelse som angår barn, skal være forankret i barnets beste. Barnets beste er med andre ord et grunnleggende hensyn når læreren oppfatter mistanke om et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Artikkelen legger føringer om at læreren, og andre forøvrig, skal påta seg å sikre barns beskyttelse og omsorg som er nødvendig for barnets trivsel. Alle egnede, lovgivningsmessige og administrative tiltak skal omhandle formålet om barnets beste (Barnekonvensjonen, 2003).

Bestemmelsen og føringen om barnets beste er sammensatt og fleksibelt. Av den grunn kan prinsippet forstås som dynamisk (Haugli, 2016, s. 52). Hensikten med en slik dynamisk forståelse av barnets beste kan være å tilpasse bestemmelser og føringer til ulike situasjoner. Barnets beste kan således forstås som et relativt prinsipp. Hva som er best for barnet vil variere med hensyn til situasjonene, og bør tas stilling til med utgangspunkt i den enkelte sak og ut fra konkrete omstendigheter rundt barnets situasjon og behov. Det ligger med andre ord et tolkningsgrunnlag til forståelse av barnets beste (Smith, 2016, s. 26).

2.1.2 Barnets rett til omsorg og vern mot omsorgssvikt

Retten til omsorg kan anses å være en grunnleggende menneskerettighet for barn (Gording Stang, 2016, s. 165). Omsorgsretten er nedfelt i barnekonvensjonen (2003) artikkel 3 nr. 2 og skal sikre barns beskyttelse og omsorg som er nødvendig for hans eller hennes trivsel. Rett til omsorg kan også ses i lys av barnekonvensjonen (2003) artikkel 6, som omhandler barnets rett til livet. Retten til omsorg og trivsel kan på den ene siden være en forutsetning for gode utviklingsmuligheter, noe som kan forbindes med retten til liv og utvikling. På en annen side kan retten til omsorg være en grunnleggende forutsetning for å ta hensyn til barnets beste (Gording Stang, 2016, s. 178).

Artikkel 19 i barnekonvensjonen (2003) handler om barns rettigheter til å bli beskyttet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnyttning, herunder seksuelt misbruk. Lærerens avdekking og rapportering av omsorgssvikt kan tenkes å være sentral med hensyn til beskyttelse og vern mot omsorgssvikt. Artikkelen fastsetter lovpålagte beskyttelsestiltak, og anbefaler at disse tiltakene bør omfatte effektive prosedyrer og rutiner når det gjelder blant annet avdekking og

rapportering av omsorgssvikt. Et forslag til et slikt lovpålagt beskyttelsestiltak kan være den obligatoriske meldeplikten som blir redegjort for i neste delkapittel.

Utover barnekonvensjonens artikkel 19, er det ingen andre lovbestemmelser som eksplisitt sier at det offentlige, eksempelvis barneverntjenesten og skoler, har *plikt* til å beskytte barnet i situasjoner der det utsettes for omsorgssvikt (Gording Stang, 2016, s. 181). I barnevernloven (1993) § 1-1 er det nedfelt at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, skal sikres å få nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse i rett tid.

Barneverntjenesten kan være det forvaltningsorganet som er nærmest beskyttelses- og verneplikten som er nedfelt i barnekonvensjonen. Skolen kan likevel ha en sentral rolle og betydning, og ende opp med å bære mye av ansvaret staten har for å beskytte barn og å ivareta deres rettigheter (Nordhaug, 2018, s. 123).

I kraft av å være en lærer, kan det foreligge en makt og et ansvarsforhold om å hjelpe, ivareta og støtte barnet. Dette på grunn av ”barnet med sin fysiske og mentale umodenhet har behov for spesielle vernetiltak og særskilt omsorg [...]” (Smith, 2016, s. 18). Det asymmetriske maktforholdet mellom læreren og barnet kan være uheldig dersom læreren unngår makten til og ansvaret for å handle hvis det mistenkes at et barn er utsatt for omsorgssvikt. Dette kan forstås som den passive omsorgssvikten som blir nevnt innledningsvis i oppgaven. At læreren melder fra mistanke om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt, kan således bidra til å oppfylle og ivareta barns rettigheter.

I det følgende presenteres lærerens obligatoriske meldeplikt. Det blir vist til et internasjonalt perspektiv for meldeplikten, ettersom oppgaven benytter internasjonal forskning for å belyse problemstillingen. Videre i kapittelet blir også lærerens meldeplikt sett i lys av en norsk kontekst for å relatere det til norske lærere.

2.2 Obligatorisk meldeplikt

Den obligatoriske meldeplikten har eksistert siden 1960-tallet i USA og er et velkjent fenomen (Mathews & Bross, 2015). Det er diskutert om meldeplikten er et hensiktsmessig og formålstjenlig tiltak for å avdekke omsorgssvikt. Verdens helseorganisasjon (WHO) anbefaler ikke å innføre en slik juridisk meldeplikt. Dette med utgangspunkt i usikkerhet om pliktens effektivitet, og om fordelene er større enn skadene for barnet og familien (Sethi et

al., 2018, s. 38). Samtidig kan land og nasjoner som ikke har en slik juridisk meldeplikt bli kritisert fordi plikten kan bli ansett som en strategi for å identifisere og respondere på omsorgssviktens alvor. Ifølge Mathews og Bross (2015), har land med en innført meldeplikt konkludert med at fordelene veier opp for eventuelle kostnader.

Meldepliktens opprinnelse handler om å beskytte barn som ikke er i stand til å beskytte seg selv mot sine omsorgspersoner. Pliktens utgangspunkt er blant annet helsepersonells erfaringer om barnets manglende subjektstatus, og at omsorgssviktsituasjonen blir ignorert. Erfaringene omhandlet også at barnet blir utsatt for ytterligere skade som følge av at barnet blir returnert tilbake til foreldrene som utsatte han eller henne for omsorgssvikt (Mathews, 2015, s. 5). En lovregulerende meldeplikt har således blitt utformet, men på ulikt vis i forskjellige land og stater. Loven kan derfor innebefatte ulike reguleringer og praksiser. Meldepliktens status og rolle er også implementert i varierende grad. Det er opp til den enkelte jurisdiksjon å bestemme hvem meldeplikten gjelder for og hvilke tilfeller som skal meldes ifra. Pliktene kan også variere med utgangspunkt i hvem som utsetter barnet for omsorgssvikt (Mathews, 2015, s. 6).

I denne oppgaven er lærerens meldeplikt i land som Taiwan, Nederland, Polen og Australia relevant. I Taiwan og Polen praktiseres det med en obligatorisk meldeplikt for læreren (Emich-Widera, Kopyta, Kaluzna-Czyz & Kazek, 2011; Feng, Chen, Fetzer, Feng & Lin, 2012). Lærere i Nederland har ingen lovregulert meldeplikt, men retningslinjer og instruksjoner. Ifølge disse retningslinjene er lærere ansvarlige for å oppdage omsorgssvikt, men ikke å handle på mistanken (Schols, de Ruiter & Öry, 2013). I et land som Australia, som består av ulike stater, kan meldeplikten variere. Generelt sett skal lærere rapportere hvis de har grunn til å tro et barn er utsatt for omsorgssvikt (Falkiner, Thomson & Day, 2017). Noen av de australske statene tilbyr også opplæring i omsorgssvikt, som innebefatter kunnskap til å identifisere kjennetegn på omsorgssvikt og lærerens meldeplikt (Goebbels, Nicholson, Walsh & De Vries, 2008).

2.2.1 Obligatorisk meldeplikt i Norge

I Norge har lærere en obligatorisk meldeplikt. I tillegg til meldeplikten er det også en lovregulert avvergeplikt, oppmerksomhetsplikt og opplysningsplikt. Det overordna hensynet til pliktene å hjelpe og beskytte barn som utsettes for omsorgssvikt (Wang Andersen, 2008, s.

29). Meldeplikten, avvergeplikten, oppmerksomhetsplikten og opplysningsplikten blir i det følgende presentert i lys av norsk lovverk.

Avvergeplikt

I henhold til straffeloven (2005) § 196, har læreren, og privatpersoner forøvrig, plikt til å avverge et straffbart forhold. Hensikten med avvergeplikten er å forsøke og forhindre alvorlige handlinger (Øverlien, 2015), som kan forekomme i omsorgssviktsituasjoner. Avvergeplikten inntreffer når det fremstår som sikkert eller høyst sannsynlig at handlingen vil bli, eller er begått (Nordhaug, 2018; Straffeloven, 2005; Øverlien, 2015). Denne plikten går foran taushetsplikten som beskrives senere i kapittelet.

Oppmerksomhetsplikt, meldeplikt og opplysningsplikt

I tillegg til avvergeplikten, har norske lærere også en oppmerksomhetsplikt, meldeplikt og opplysningsplikt. Opplæringsloven (1998) § 15-3 gir personalet i skolen lovregulerte føringer om disse pliktene. Oppmerksomhetsplikten innebærer blant annet å være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten, og en plikt til å dokumentere bekymringer læreren kan oppfatte. Oppmerksomhetsplikten kan således være viktig med hensyn til avdekking og rapportering av omsorgssvikt.

Videre viser opplæringsloven (1998) § 15-3 til lærerens meldeplikt og opplysningsplikt. Pliktene kan utløses når læreren er bekymret for at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Oppmerksomhetsplikten dreier seg blant annet om å dokumentere bekymringer, mens meldeplikten og opplysningsplikten innebærer at skolens personale skal melde ifra til barneverntjenesten eller politiet når det er grunn til å tro at et barn blir, eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt.

Formuleringen ”grunn til å tro” i Opplæringsloven (1998) § 15-3 bokstav a, b og d, mener Øverlien (2015, s. 145) skal ha en lav terskel. ”Grunn til å tro” er således ikke et strengt vilkår (Gording Stang, 2016, s. 179). I praksis betyr det at meldeplikten kan baseres på lærerens mistanke eller bekymring med utgangspunkt i observasjoner, utsagn, hendelser eller liknende. Det trenger heller ikke å foreligge dokumentasjon eller bevis (Gording Stang, 2016; Øverlien, 2015).

Lærerens avvergeplikt, oppmerksomhetsplikt, meldeplikt og opplysningsplikt kan ses ut fra et avhengighetsforhold ved at pliktene står i relasjon til hverandre. Oppmerksomhetsplikten kan utløse de øvrige pliktene. En forutsetning er imidlertid at læreren er oppmerksom. Læreren gjør det han eller hun er pliktig til å gjøre ved å melde ifra til barnevernet eller politiet (Nordhaug, 2018). Meldeplikten er en selvstendig og personlig plikt som innebærer at læreren er selv ansvarlig for å melde i fra til politiet eller barnevernet. Dette til tross for om øvrig skolepersonale ikke støtter bekymringen (Øverlien, 2015, s. 145). Christoffer-saken kan illustrere betydningen av meldepliktens selvstendige og personlige dimensjon. Assistenten til Christoffer har fått kritikk for at meldeplikten ikke ble avholdt i tilstrekkelig grad. Hun forankret bekymringen i ledelsen, men forsikret seg ikke om at bekymringen ble sendt videre til enten politiet eller barnevernet (Gangdal, 2010).

Taushetsplikt

For skolens virksomhet gjelder taushetsplikten som er regulert i forvaltningsloven (1970) § 13. Det betyr at læreren plikter å hindre at andre får kjennskap eller tilgang til personlig og sensitiv informasjon om et barn de selv kjenner til (Nordhaug, 2018, s. 129). En grunnleggende verdi i norsk rettskultur kan tolkes i lys av å verne om privatlivets fred, og for å beskytte sensitiv informasjon av det enkelte barnet og deres foreldre mot spredning (Wang Andersen, 2008, s. 30).

Slik meldeplikten og opplysningsplikten er beskrevet ovenfor kan det oppstå utfordringer når det gjelder lærerens taushetsplikt. Dersom taushetsplikt og meldeplikt kolliderer og det er behov for umiddelbar handling, har personalet plikt til å melde fra til politi eller barneverntjenesten uten hinder av taushetsplikten. Dette er nedfelt i barnevernloven (1993) § 6-4 og avvergeplikten § 196 i straffeloven (2005). Barn som utsettes for omsorgssvikt kan i liten grad ha mulighet til å beskytte seg selv og blir dermed avhengige av at læreren setter sin taushetsplikt til side (Wang Andersen, 2008, s. 32). Lærerens meldeplikt kan med andre ord innebære et unntak fra den lovbestemte taushetsplikten (Øverlien, 2015, s. 145).

I dette kapittelet har det blitt vist til oppgavens relevante juridiske perspektiver. Kapittelet har vist til barns rettigheter og lærerens lovregulerte plikter i lys av problemstillingen. I oppgavens neste kapittel blir relevante teoretiske perspektiver presentert og redegjort for.

3 Relevant teoretisk perspektiv

I dette kapitlet presenteres oppgavens teoretiske perspektiver. I kapitlets første del blir fenomenforståelsen av omsorgssvikt redegjort for ved å vise til ulike dimensjoner for krenkelser et barn kan bli utsatt for. Deretter presenteres forekomst og potensielle konsekvenser av omsorgssvikt. I kapitlets andre del introduseres oppgavens begrepsforståelse av barrierer. Det blir også vist til ulike barrierer som kan forhindre læreren i å rapportere mistanken om et barn kan være utsatt for omsorgssvikt.

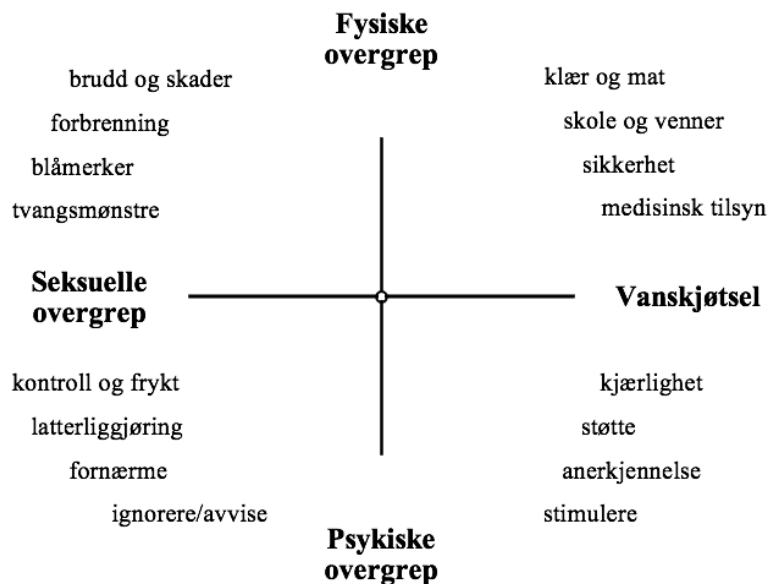
3.1 Omsorgssvikt

Som det ble nevnt i oppgavens innledning, kan begrepsbruken, definisjonene og forståelsen av omsorgssvikt variere av ulike grunner. Overordnet for denne oppgaven handler omsorgssvikt om ulike dimensjoner eller former for krenkelser av barn. I dette delkapitlet blir det også redegjort for omsorgssviktens omfang og konsekvenser med den intensjon å belyse viktigheten av at lærerens meldeplikt.

3.1.1 Fenomenforståelse - omsorgssvikt

I denne oppgaven er forståelsen av omsorgssvikt nærliggende Killén (2015) sin forståelse, og begrepet ”maltreatment” som blir benyttet i engelsk litteratur. Dessverre har vi ikke et godt norsk ord som dekker det samme innholdet. I Norge og i det norske språket snakkes det derimot om barn som blir utsatt for flere ulike former for krenkelser (Myhre, 2016, s. 101).

Omsorgssviktens dimensjoner kan differensieres mellom barn som utsettes for fysiske overgrep, psykiske overgrep, seksuelle overgrep og barn som vanskjøttes (Killén, 2015). Hver av disse kategoriene representerer ulike dimensjoner der omsorgssvikten gjør seg gjeldende i varierende grad. Killén (2015, s. 40) legger ytterligere til to former for omsorgssvikt; barn som blir utsatt for omsorgssvikt i nettverket, og barn som blir utsatt for offentlig omsorgssvikt. Den offentlige omsorgssvikten ble presentert innledningsvis som bakgrunn for oppgaven. Barn som blir utsatt for omsorgssvikt i sitt sosiale nettverk kan være spesielt interessant og viktig i dagens digitale samfunn. Oppgavens fenomenforståelse av omsorgssvikt avgrenses imidlertid til å omhandle fire ulike former og dimensjoner for krenkelser. De kan illustreres på følgende måte:

Figur 1: Dimensjoner av omsorgssvikt

Figur 1 er tatt utgangspunkt i Myhres (2016, s.101) illustrasjon, men tilpasset slik omsorgssvikt blir forstått i denne oppgaven. Figurens akser illustrer ulike dimensjoner av omsorgssvikt med fysiske og psykiske overgrep på den vertikale aksene, og seksuelle overgrep og vanskjøtsel på den horisontale. En slik oppdeling kan imidlertid være kunstig. Det finnes ingen klar grense for hva som kan defineres som omsorgssvikt og ikke (Nordhaug, 2018, s. 22). Ulike former for omsorgssvikt kan vanskelig la seg skille, da det er et sammensatt, mangefasettert og smertefullt fenomen med overlappende kategorier (Killén, 2015, s. 35).

Killén og Olofsson (2003, s. 76) hevder at vanskjøtsel og psykiske overgrep er en forutsetning for seksuelle overgrep, og kan i tillegg forstås som en del av det seksuelle overgrepet. Når det gjelder fysiske overgrep foregår det sjeldent uten psykiske overgrep (Killén, 2015). Psykiske overgrep og vanskjøtsel trenger heller ikke innebære en fysisk dimensjon. I enkelte omsorgssituasjoner kan barnet være utsatt for en av dimensjonene, mens i andre situasjoner kan barnet være utsatt for flere eller samtlige former for omsorgssvikt.

Omsorgssvikten kan også være mer eller mindre alvorlig, vare i kortere eller lengre tid og være kronisk eller situasjonsbestemt (Killén, 2015; Nordhaug, 2018). Det kan dreie seg om fysiske så vel som psykiske smerter og lidelser, mangler og savn på trygge, kjærlige og gode omsorgsgivere. Forståelsen av omsorgssvikt i denne oppgaven innebærer også både fravær av omsorg og en mer påførende og handlende svikt i omsorgen. For å forstå fenomenet

omsorgssvikt og hvordan begrepet er operasjonalisert i denne oppgaven, anses det hensiktsmessig å kort redegjøre for de ulike dimensjonene i begrepet.

Barn som blir utsatt for vanskjøtsel

Barn som blir utsatt for vanskjøtsel, kan innebære mangel på fysisk omsorg. Vanskjøtsel kan også dreie seg om omsorgspersoners manglende dekning av barnets kognitive, emosjonelle og sosiale behov. Det kan handle om foreldre som ikke engasjerer seg følelsesmessig og positivt for barnet. Vanskjøtsel kan karakteriseres som foreldres fravær av atferd, noe som kan gjøre det vanskelig å oppdage fordi en ikke kan se det (Killén, 2015, s. 41).

Foreldres evne til å lese et barns behov kan være svekket eller fraværende (Nordhaug, 2018, s. 22). Barnets behov blir ikke møtt, og det kan være manglende engasjement og fravær av ubetinget kjærlighet og omsorg. Som følge av manglede reaksjon og imøtekommelse av behov, kan barnet etter hvert slutte å melde sine behov (Killén, 2015, s. 42). Barn som er utsatt for vanskjøtsel, kan lære mye om behovet til foreldrene, men kan vite lite om sine egne behov på grunn av foreldres likegyldighet til barnet. Barnet kan videre bli overlatt til å passe på seg selv, og ofte sine foreldre i tillegg (Killén, 2015; Killén & Olofsson, 2003).

Barn som blir utsatt for psykiske overgrep

Psykiske overgrep kan forstås som en holdning eller handling hos en omsorgsperson som er ødeleggende for, eller forhindrer utvikling av et positivt selvbilde hos barnet. Holdningene kan omfatte fiendtlighet, avvisning, og undertrykkelse. De mer aktive handlingene kan innebære utskjelling, trusler og verbale eller fysiske krenkelser. Den autoritære foreldrestilen kan være et eksempel på psykisk overgrep (Killén, 2015, s. 50).

Barn som blir utsatt for psykiske overgrep kan få innvendige sår. De ytre tegnene for å være utsatt for psykisk smerte og skade kan utvikle seg med tiden, og kan være mer eller mindre åpenbare og synlige for omgivelsene til barnet (Killén, 2015, s. 49). Barn kan leve i en kronisk bekymring for det forutsigbare uforutsigbare, og kan måtte være i en stadig beredskap for å observere foreldres for eksempel atferdsendring for å kunne tilpasse seg og for å overleve (Killén & Olofsson, 2003, s. 73).

Barn som blir utsatt for fysiske overgrep

Barn som blir utsatt for fysiske overgrep omfatter barn som blir skadet, enten ved aktiv og fysisk handling, eller ved manglende tilsyn. Fysiske overgrep kan i større grad innebære synlige tegn, og kan umiddelbart vekke lærerens oppmerksomhet. Eksempler på synlige tegn kan være blåmerker og brudd. Barnets opplevelse av manglende kontroll, angst, hjelpeløshet, fortvilelse og frykt er imidlertid ikke like lett å oppdage (Killén, 2015, s. 44).

Denne psykiske belastningen for et barn som er utsatt for fysiske overgrep, kan ha langt mer skade enn de synlige tegnene på en slik omsorgssviktsituasjon (Killén, 2015). Vanskjøtsel og psykiske overgrep ligger til grunn for fysiske overgrep (Killén, 2015; Killén & Olofsson, 2003). Barnet kan forvente å bli avvist, og for ikke å risikere ytterligere avvisning, kan barnet selv avvise eller bruke alle sine krefter på å unngå og utløse omsorgspersonens trigger. Det kan tenkes at for læreren, blir fysiske overgrepet ansett som avgrensede handlinger. Slik er det imidlertid ikke for barnet (Killén, 2015, s. 47). Barnet kan leve i en konstant frykt for neste overgrep, og kan måtte tilpasse seg omgivelsene og den voksnes uforutsigbarhet.

Barn som blir utsatt for seksuelle overgrep

Alle seksuelle handlinger mellom voksne og barn er overgrep. Handlingen kan krenke barnets integritet, og den voksne kan benytte sin posisjon og makt, eller ved å tilby belønning (Nordhaug, 2018, s. 38). Handlingen kan være fysisk eller ikke-fysisk og kan bli gjennomført med eller uten fysiske overgrep (Killén, 2015; Øverlien, 2015). Seksuelle overgrep kan innebære aktivitet av seksuell karakter som barnet verken er emosjonelt, seksuelt eller utviklingsmessig modent for (Killén, 2015).

Det er flere former for seksuelle overgrep. Felles for atferden, handlingen og omgangen kan være krenkelse av barnets intimitetsgrense og kroppslige grenser (Killén, 2015). I straffeloven (2005) er seksuell krenkende eller annen uanstendig atferd, som seksuell handling eller seksuell omgang, beskrevet som straffbare handlinger. Barnet kan være en passiv eller aktiv aktør når det gjelder seksuelle overgrep. Den seksuelle aktiviteten kan presenteres som noe spesielt for barnet og at han eller hun er heldig som får bli inkludert i den. I tillegg kan aktiviteten være forbundet med noe positivt og godt slik at barnets følelse av delaktighet og skyld kan forsterkes (Killén, 2015, s. 63).

3.1.2 Omfanget av omsorgssvikt

Ulike fenomenforståelser og varierende definisjoner av omsorgssvikt, kan gi følger for hvordan omfanget av omsorgssvikt blir forsket på. En annen utfordring med hensyn til å kartlegge omfanget, kan være at studienes metoder, for eksempel spørreundersøkelser, baserer seg på barns hukommelse. Dersom barnet utsettes for omsorgssvikt i barndommen, kan dette være minner de ikke lett har tilgang til og kan fortelle om (Nordhaug, 2018, s. 47). En tredje begrensning med omfangsstudier, kan være at fenomenets eksistens og tilstedeværelse i varierende grad erkjennes. Foreldre kan ha manglende forståelse for at barnet er utsatt for omsorgssvikt. Barnet kan også underkjenne fenomenet for å unngå skyld og skam ved å være utsatt (Killén, 2015, s. 17).

I Norge er det gjennomført flere omfangsundersøkelser, men ingen landsomfattende undersøkelse som dekker samtlige dimensjoner av omsorgssvikt (Killén, 2015, s. 18). Med hensyn til masteroppgavens omfang, vil kun to av de nyeste omfangsstudiene bli presentert. Disse er gjennomført av Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS).

I NOVA-rapporten er studien begrenset til tre former for vold; fysisk vold fra foreldre, å være vitne til vold mot foreldre og seksuell vold i og utenfor familien. Hovedfunnene er blant annet at 21 prosent av informantene har opplevd fysisk vold fra minst en forelder i løpet av oppveksten. 8 prosent har sett eller hørt en av foreldrene bli utsatt for fysisk partnervold minst en gang. Når det gjelder seksuell vold, oppgir 23 prosent av informantene at de har opplevd minst én form for seksuell krenkelse i løpet av oppveksten (Mossige & Steffansen, 2016). Fordelen med denne studien kan være at det har blitt gjennomført en liknende studie tidligere, og på den måten kan utviklingstrekk belyses. Studiens begrensning kan være at den i mindre grad omhandler ulike dimensjoner av omsorgssvikt, og det totale omfanget av omsorgssvikt kan utebli.

NKVTS sin studie finner at én av ti informanter rapportere de har vært utsatt for en eller annen form for fysisk vold. Når det gjelder psykisk vold, rapporterer 6,6 prosent om psykisk vold fra foresatte, og 8,5 prosent rapporterer om en eller flere typer omsorgssvikt. I forbindelse med seksuelle overgrep, finner studien at 13,3 prosent av jentene og 3,7 prosent av guttene har opplevd en eller annen form for seksuelle overgrep i løpet av livet (Myhre et

al., 2016). I denne studien operasjonaliseres omsorgssvikt til barn som i manglende grad får dekket sine grunnleggende behov av sine foresatte. Fenomenet kan således tolkes som en underkategori av vold mot barn, slik også deler av litteraturen forstår omsorgssvikt (Øverlien, 2012, 2015). En styrke ved studien er at den omhandler flere dimensjoner av omsorgssvikt, og kan således belyse omfanget mer inngående.

Omfang av omsorgssvikt – hva kan det bety for læreren?

Nordhaug (2018, s. 48) reiser spørsmålet om hva omsorgssviktens omfang kan bety for læreren. I praksis kan det innebære at læreren møter barn som kan ha slike erfaringer hvert eneste år. I en klasse på 30 elever kan det være flere som har opplevd en eller flere dimensjoner av omsorgssvikt. Å melde fra om mistanke om omsorgssvikt kan både være viktig for å kartlegge omfanget av fenomenet, men også for å redusere antall utsatte barn. Forskning viser at skoler og lærere har et forbedringspotensial med hensyn til å rapportere mistanke om omsorgssvikt (Nordhaug, 2018; NOU 2017:12, 2017). På grunn av manglende rapportering, kan det tenkes at det er store mørketall når det gjelder antall barn som er utsatt.

Alt tatt i betraktning kan omsorgssvikt ramme et betydelig antall barn. Likevel kan det være viktig å huske på at de fleste barna i samfunnet vårt ikke er utsatt for sviktende omsorg (Nordhaug, 2018). Barne- og likestillingsdepartementet (2016) påpeker imidlertid at når et barn lever under omsorgssvikt, vil det være et barn for mye som følge av samfunnets grunnleggende oppgave om å verne om og forhindre at vold, seksuelle overgrep og annen omsorgssvikt finner sted. Målet er blant annet at ingen barn skal utsettes for slike forhold (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 8).

3.1.3 Konsekvenser av omsorgssvikt

Omsorgssvikt kan innebære både personlige og samfunnsmessige kostander (Killén, 2015). Fenomenet blir ved flere anledninger omtalt som et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem (Justis- og beredskapsdepartementet, 2013, 2014; Killén, 2015; Myhre et al., 2016; Nordhaug, 2018). Det blir også hevdet at omsorgssvikt mot barn er en av de største truslene mot folkehelsen (NOU 2017:12, 2017, s. 27). Daværende barneombud, Anne Lindbo, beskriver konsekvensene av omsorgssvikt som en av våre store samfunnsutfordringer og at det er et betydelig, men undervurdert folkehelseproblem (Barneombudet, 2018, s. 4).

Omsorgssvikten kan begrense barnets livsutfoldelse og mulighet for aktiv samfunnsdeltakelse (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014). At barn er utsatt for omsorgssvikt kan også føre til store samfunnsøkonomiske kostnader i form av økt behov for støtte- og hjelpetiltak i skolen, psykisk og fysisk helsehjelp, barnevernstiltak, sosialhjelp og økt behov for politiresurser. Rasmussen og Vennemo (2017) sin samfunnsøkonomiske analyse beregner at barn som har vært utsatt for alvorlig omsorgssvikt eller mishandling i 2015 eller tidligere i livet, kan koste samfunnet omtrent 75 milliarder kroner gjennom de utsattes livsløp. Den årlige kostanden for de neste 48 årene er beregnet til å ligge mellom 3,5 og 4,5 milliarder for utsatte barn (Rasmussen & Vennemo, 2017).

Foruten de omfattende samfunnsøkonomiske konsekvensene, vil barnet selv alltid være den som bærer den tyngste kostanden ved omsorgssviktsituasjoner (Rasmussen & Vennemo, 2017, s. 7). Potensielle konsekvenser for det utsatte barnet blir således presentert.

Konsekvenser for det utsatte barnet

Å leve i et hjemmemiljø preget av omsorgssvikt kan være et alvorlig hinder for læring og for å kunne utvikle seg normalt og optimalt (Killén & Olofsson, 2003). Det kan dreie seg om sosiale og emosjonelle problemer, så vel som fysiske og psykosomatiske problemer (Myhre, 2016). Problemene og konsekvensene kan være korttids- og langtidsvirkende, synlige og usynlige, og kan innebære alt fra skitne klær, blåmerker, lidelser, diagnoser, traumer, funksjonsnedsettelse, sosial ekskludering og fattigdom, for å nevne noe. I verste fall kan omsorgssviktens konsekvenser innebære tap av liv, slik som i Christoffer-saken.

Omsorgssvikten kan være ødeleggende for det utsatte barnet og kan etterlate det i fare for å utvikle psykisk og fysisk uhelse (Barneombudet, 2018). Den amerikanske ACE-studien (The Adverse Childhood Experience Study) gir en innsikt i signifikante sammenhenger mellom negative barndomsopplevelser og dårlig helse senere i livet (Acestudy, 2014, referert i Myhre, 2016, s. 101 og Nordhaug, 2018, s. 53-55). Studien belyser at jo flere negative opplevelser et barn har hatt, desto dårligere blir helsen. Dette kan tolkes i lys av en årsak-virkning-sammenheng mellom omsorgssvikt og helseproblemer (Myhre, 2016, s. 102). En slik sammenheng blir også funnet i studien til Flood Aakvaag og Frugåd Strøm (2019). Studien belyser blant annet hvordan vold kan predikere vold, økt sårbarhet i form av mobbing, selvmordsforsøk og selvskading, samt at vold og overgrep i barndommen kan påvirke sosiale relasjoner senere i livet.

Nyere traumeforskning viser også til mulige konsekvenser for barn som blir utsatt for omsorgssvikt (Nordanger & Braarud, 2017). Dette forskningsfeltet dreier seg hovedsakelig om spedbarn, men kan være gjeldende for barn i skolealder. Nevrobiologisk forskning har vært viktig innen traumefeltet for å forstå nevralt konsekvenser av traumatisk stress som kan oppstå i omsorgssviktsituasjoner. Utviklingspsykologien har også bidratt til forskningsfeltet for å forstå hvordan barnets miljø kan påvirke hjernens utvikling. De største skadene hevdes å opptre når omsorgsgiver og overgriper er samme person (Nordanger & Braarud, 2017, s. 29-30). I omsorgssviktsituasjoner kan dette være tilfellet. Erfaringer der barnet blir utsatt for gjentatte skremmende opplevelser og hendelser, og samtidig ikke får hjelp til å håndtere frykten for disse, kan påvirke og forme barnets hjerne på en uheldig og skadelidende måte (Nordanger & Braarud, 2014, s. 534).

I skolehverdagen kan omsorgssviktens konsekvenser og symptomer komme til uttrykk. I samtalene Barneombudet (2018) har gjennomført med barn og unge, forteller de at problemene hjemme kan påvirke skolehverdagen og kan gjøre det vanskelig å være tilstede og konsentrere seg. Det kan dreie seg om søvnmangel, urolighet og konsentrasjonsvansker, og som videre kan utvikle seg til lærevansker. Atferdsvansker og emosjonelle problemer kan også være konsekvenser av og tegn på omsorgssvikt som kommer til uttrykk i skolen (Myhre, 2016, s. 103). Barnet kan være trist og deprimert som følge av omsorgssvikten, som igjen kan føre til at barnet strever med å få seg venner og knytte relasjoner (Killén, 2015; Myhre, 2016).

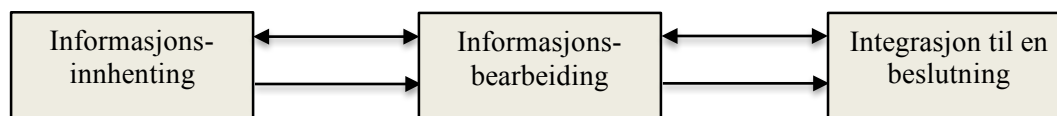
Hittil har kapittelet presentert oppgavens fenomenforståelse av omsorgssvikt og beskrevet ulike dimensjoner av fenomenet. Det har også blitt vist til omsorgssviktens omfang og potensielle konsekvenser. I det følgende blir kapittelets andre del redegjort for, deriblant oppgavens forståelse av barrierebegrepet, samt ulike barrierer som kan oppstå og følgelig hindre lærerens meldeplikt.

3.2 Barrierer – begrepet og ulike perspektiver

Dette delkapittelet er todelt. I den første delen blir begrepsforståelser av barrierer presentert. Det blir videre vist til betydningen av kunnskaper om barrierer, som forøvrig kan ses i sammenheng med oppgavens formål. I delkapittelets andre del blir ulike barrierer beskrevet med utgangspunkt i relevant litteratur og forskning. Før barrierer blir redegjort for, vurderes det hensiktsmessig å presentere en beslutningsmodell som kan belyse lærerens meldeplikt.

En generell beslutningsmodell

I kunnskapsoppsummeringen om vold mot barn og systemsvikt av NOVA, refererer Backe-Hansen et al. (2017, s. 26-27) til en beslutningsmodell hentet fra Backe-Hansen (2001, s. 105). Modellen presenteres i forbindelse med beslutningsprosesser hos individuelle profesjonelle, og kan være et relevant perspektiv for å vise til lærerens meldeplikt (Backe-Hansen et al., 2017). Beslutningsprosessen fra læreren mistenker at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt til læreren rapporterer mistanken, kan illustreres på følgende måte:

Figur 2: Generell beslutningsmodell

Trinnene i prosessen fremstilles atskilt, men i beslutningsprosessen kan det være bevegelser mellom fasene (Backe-Hansen et al., 2017). Modellen kan dessuten være bevisstgjørende med hensyn til i hvilke faser barrierer kan oppstå. I lys av lærerens meldeplikt, kan informasjonsinnhenting dreie seg om kunnskaper om tegn til å identifisere omsorgssvikt. Dette kan også omhandle lærerens oppmerksomhetsplikt slik det redegjøres for i delkapittel 2.2.1. I fasen læreren bearbeider informasjonen, kan det være snakk om å oversette informasjon i mistanken, for eksempel om det er grunn til å tro at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. I beslutningsprosessens siste fase gjør læreren seg opp en beslutning på bakgrunn av innhentet informasjon og informasjonsbearbeiding (Backe-Hansen et al., (2017, s. 26-27). Beslutningen kan være om læreren melder eller unnlater å melde mistanken videre til barnevernet.

I kunnskapsoppsummeringen til Backe-Hansen et al. (2017) blir beslutningsmodellen kontekstualisert i forbindelse med samordningsproblemer mellom ulike instanser og at systemet kan svikte for utsatte barn. Barrierer som kan oppstå i systemet blir redegjort for i delkapittel 3.2.5. Presentasjon av beslutningsmodellen begrenses til å illustrere i hvilke faser barrierer kan oppstå og kan være et interessant perspektiv til lærerens meldeplikt.⁶

3.2.1 Begrepsforståelse

Barrierer kan forstås som mekanismer for selvbevaring. Motstand, turbulens, hindringer og vanskeligheter kan være synonyme til barrierebegrepet (Skogen, 2004; Skogen & Buli-Holmberg, 2002). I likhet med Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002) forklarer klinisk sosionom i barne- og ungdomspsykiatri Inge Nordhaug, barrierer som krefter for ulike former for å unngå å skape turbulens og kriser hos de involverte, læreren inkludert (Nordhaug, 2018, s. 82-83).

Unngåelsesstrategier og beskyttelsesmekanismer

Killén (2015) hevder at barrierer kan forstås som en rekke mekanismer for å beskytte en selv. Disse mekanismene kan betegnes som beskyttelsesmekanismer, og kan samsvare med selvbevaringsbegrepet til Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002). I tilfeller der læreren beskytter seg selv mot turbulens og kriser som kan oppstå i omsorgssviktsituasjoner, kan læreren anvende ulike strategier for å unngå dette ubehaget. Dette kan også omtales som unngåelsesstrategier og kan opptre som en barriere for lærerens meldeplikt (Killén, 2015).

Killén (2015) presenterer barrierer når det gjelder å erkjenne omsorgssvikten, og skriver at vi kan anvende en rekke beskyttelsesmekanismer og strategier – for å takle og *overleve* den elendigheten vi kan møte i omsorgssviktsituasjoner. Beskyttelsesmekanismene blir også omtalt som overlevelsesstrategier av Killén (2015) og Killén og Olofsson (2003). Ulike overlevelsesstrategier kan inntre som følge av at læreren beskytter seg selv fra å erkjenne ”det onde”, fordi læreren kan oppleve det som vanskelig å erkjenne og håndtere at barn kan være utsatt for omsorgssvikt (Killén & Olofsson, 2003, s. 12). Lærerens strategier for å unngå omsorgssvikten og beskytte seg selv mot ubehaget, kan således forstås som hindringer for at læreren melder fra sin mistanke om omsorgssvikt.

---

⁶ For videre lesing om beslutningsmodellen anbefales *Avoidable and unavoidable mistakes in child protection work* av Munro (1996) og *Rettferdiggjøring av omsorgsovertakelse: En beslutningsteoretisk analyse av barneverntjenestens argumentasjon i en serie typiske saker om små barn* av Backe-Hansen (2001).

Barrierenes påvirkning

Barrierer kan påvirke og styre det som skjer (Skogen & Buli-Holmberg, 2002). Selv om omsorgssvikten er åpenbar og mistanken er sterk, kan det være en følelsesmessig og faglig stor utfordring å rapportere sin bekymring om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Albæk et al., 2018; Killén, 2015). Det kan utløse reaksjoner ikke bare fra barnet og foreldrene selv, men også fra samfunnet og lærerens sosiale og profesjonelle nettverk. Disse reaksjonene kan opptre som barrierer og motstand til lærerens meldeplikt. Læreren kan unnlate å handle på mistanke og bekymringen for å unngå eventuelle negative reaksjoner. Barrierer kan med andre ord styre lærerens vurderinger, holdninger og handlinger på irrasjonelt vis, eller fravær av handlinger (Killén, 2015), slik den passive omsorgssvikten antyder innledningsvis.

Det hevdes at jo mer kontroversielt feltet er, desto mer turbulens kan beslutningsprosessen medføre (Skogen, 2004, Skogen & Buli-Holmberg, 2002). Når det gjelder rapportering av omsorgssvikt, kan det tenkes å være nokså kontroversielt på grunn av fenomenets sensitivitet, forekomst og konsekvenser. Omsorgssvikt kan skje i det skjulte og er ofte tabubelagt. Fenomenet kan omgis med taushet både i og utenfor familien (Dybsland, 2019, s. 26). Med et så sensitivt fenomen som berører familiers private sfære, kan turbulensen være stor både for barnet, familiene, læreren og samfunnet for øvrig. Kunnskap om turbulens og barrierer som kan oppstå, vurderes å være viktig, slik at det blir håndtert på en god måte på lengre sikt.

Kunnskap om barrierer

En av de viktigste innfallsvinklene til endring og forbedring av barnets situasjon og hindringer læreren kan møte med hensyn til meldeplikten, kan være kunnskap om barrierer (Skogen, 2004; Skogen & Buli-Holmberg, 2002). Barrierer kan virke handlingslammede ved for eksempel at læreren ikke melder. Dette begrunnes med at det finnes mekanismer for selvbevaring og motstand mot endring, og at denne motstanden kan være avgjørende for om rapporteringen gjennomføres.

Motstand kan vises på en åpen og aktiv måte, eller en mer passiv og skjult. Som følge av det naturlige ubehaget som kan oppstå ved endring, kan det være viktig med beredskap for det uforutsette (Skogen, 2004; Skogen & Buli-Holmberg, 2002). Kunnskap om ubehag og det ukjente kan gi mulighet til å utfordre ens egen opplevelse og bli bedre kjent med en selv (Follesø, Torbjørnsen Halås & Høy Anvik, 2016). Dette kan således hjelpe læreren til bedre å

forstå egne reaksjoner, holdninger og følelser når det gjelder motstand og barrierer ved rapportering av omsorgssvikt.

Med utgangspunkt i problemstillingen for denne oppgaven, blir det følgelig skissert ulike barrierer som kan oppstå med hensyn til lærerens meldeplikt. Disse barrierene kan forstås som krefter av motstand, negative reaksjoner og selvbevaring. Som følge av disse motstandskreftene kan en lærer gå gjennom en hel yrkeskarriere uten å ha hatt en sak hvor et barn er utsatt for omsorgssvikt (Nordhaug, 2018, s. 91). Dette kan være uheldig for det utsatte barnet på grunn av omsorgssviktens mulige konsekvenser. Kunnskap om disse motstandskreftene kan være av betydning for å oppdage og avdekke omsorgssvikt, for deretter å rapportere.

Hittil har barrierebegrepet, samt ulike unngåelsesstrategier og beskyttelsesmekanismer blitt presentert. Det er også vist til betydningen av kunnskap om barrierer. I det følgende blir ulike barrierer beskrevet.

3.2.2 Å erkjenne omsorgssvikten – emosjonelt ubehag

En forutsetning for å rapportere omsorgssvikt kan handle om å erkjenne at fenomenet eksisterer. Å erkjenne omsorgssviktens eksistens kan imidlertid være til hinder for at læreren oppdager det, for deretter å rapportere om den mulige omsorgssvikten. For at læreren skal kunne utføre meldeplikt, kan en forutsetningen være å våge å se hvilken virkelighet et barn kan være utsatt for, og vite hva en bør se etter (Killén, 1994; Øverlien, 2015). Litteraturen viser imidlertid til at vi velger å lukke øyene for barn som er utsatt omsorgssvikt, og fenomenets eksistens og tilstedeværelse (Albaek et al., 2018; Killén, 2015; Killén & Olofsson, 2003; Nordhaug, 2018). Det kan være bevisste, så vel som ubevisste motstandsmekanismer som ligger til grunn.

Å erkjenne omsorgssvikt kan berøre oss følelsesmessig og skape et emosjonelt ubehag i form av smerte, avsky, frustrasjon, fortvilelse og skyld i møte med mistanke om omsorgssvikt overfor barn (Albaek et al., 2018; Killén, 2015). Lærerens emosjonelle ubehag kan også være et uttrykk for lærerens aktivisering av egne minner, fantasier, følelser og impulser, samt hans ellers hennes eget forhold til sine foreldre eller barn. Det kan være uutholdelig å innse at barn vet lite om hva glede og trygghet er, eller at foreldre kan utsette et barn for omsorgssvikt

(Killén, 2015). Dette kan videre føre til at læreren lukker øynene for realiteten, i stedet for å se graden og omfanget av omsorgssviktens eksistens som en forutsetning til å handle.

Unngåelsesstrategier og beskyttelsesmekanismer kan oppstå for å unngå det emosjonelle ubehaget (Albaek et al., 2018; Killén, 2015). Nordhaug (2018, s. 90) omtaler dette som lærerens fornektelsesmodus. Læreren kan unngå å erkjenne omsorgssviktens eksistens fordi hun eller han ikke orker å ta virkeligheten innover seg som følge av å beskytte seg selv. Fornektelsen, beskyttelsen eller unngåelsen kan dreie seg om undertrykkelse av å snakke om omsorgssvikten, eller omtale fenomenet med en språklig distanse (Albaek et al., 2018; Nordhaug, 2018). Denne distansen kan innebære å ”tingliggjøre” omsorgssvikten som ”situasjonen” eller ”det” for å beskytte seg selv fra å forholde seg til elendigheten et barn kan være utsatt for og involvert i (Albaek et al., 2018).

3.2.3 Identifisering med foreldre – lojalitet og relasjon

Læreren kan tillegge foreldrene positive kvaliteter hvor det ”pyntes” på sannheten og egenskaper ved foreldrene, slik at læreren bedre kan tåle å se situasjonen barnet er en del av (Killén & Olofsson, 2003, s. 17). Dette betegnes som overidentifisering, og kan hindre empati som følge av at læreren ser bort fra sider ved foreldrenes personlighet og liv som kan innebære store belastninger og skader for barnet (Killén, 2015, s. 80).

Læreren står i en relasjon med foreldre i sin profesjonelle hverdag, og det kan være utfordrende for læreren å erkjenne at foreldrene kan være i stand til å utsette et barn for omsorgssvikt (Nordhaug, 2018). På grunn av relasjonen, kan det være vanskelig å erkjenne omsorgssviktsituasjonen fordi ”ingen vi kjenner, vil gjøre slikt” (Nordhaug, 2018, s. 87). At relasjon til og lojalitet overfor foreldre blir vektlagt og prioritert i omsorgssviktsituasjoner, bekrefter Barnevoldsutvalgets NOU 2017:12 (2017) som et hinder for avdekking og rapportering av omsorgssvikt.

Når det foreligger mistanke om at et barn er utsatt for omsorgssvikt, kan redselen og frykten for å ta feil være et hinder for å rapportere mistanken (Albaek et al., 2018; Nordhaug, 2018). For når læreren velger å melde ifra, kan dette utløse kriser. Motstand for å utløse en krise for barnets hjemmesituasjon og hans eller hennes foreldre kan oppstå fordi læreren er redd for å skade en familie uten grunn. For å dempe krisen kan læreren løse dette ved å tvile på barnets

signaler, atferd og utsagn (Nordhaug, 2018, s. 86-87). Dybsland (2019, s. 28) mener dette er paradoksalt. Forfatteren skriver at engstelsen for å gjøre feil er knyttet til foreldrenes mulige reaksjoner, og at vi ikke er like engstelige for å ta feil overfor barnet ettersom barnet ikke representerer en trussel for oss.

3.2.4 Bagatellisering, distansering og problemforflytning

Ved å tillegge foreldre egenskaper, ferdigheter og omsorgsevner de ikke har, kan læreren bagatellisere den virkeligheten og omsorgssvikten barnet lever under (Killén, 2015, s. 54). Dette kan videre føre til at læreren har en redusert forståelse av barnets atferd og signaler som hun eller han kan vise hvis det foreligger omsorgssvikt (Nordhaug, 2018, s. 86). Uttrykket kan eksempelvis dreie seg om atferdsvansker eller tilpasningsvansker til skole. Tendensene kan se ut til at læreren imøtekommer barnet som et ”vanskelig barn” heller enn å gå analytisk til verks for å undersøke årsaker bak atferden (Damsgaard, 2010; Nordhaug, 2018). Læreren kan bagatellisere årsakene fordi det kan oppleves vanskelig å håndtere elevens atferd når læreren samtidig skal fungere som underviser, veileder og oppdrager for flere elever i klasserommet.

Det er ikke uvanlig at læreren kan undervurdere alvorligheten av bekymringen av omsorgssvikt og finne andre forklaringer på barnets atferd eller utsagn (Nordhaug, 2018, s. 85). Ulike tegn på atferd og tilstand kan eksempelvis bli forklart ut fra troen på at en diagnose kan forklare barnets situasjon (Killén, 2015; Nordhaug, 2018; NOU 2017:12, 2017). På den måten kan problemet forflyttes fra årsaker til problemer i barnets situasjon, til å omhandle problemer av og med elevens atferd. Christoffer-saken og Alvdal-saken kan illustrere en problemforflytning. I Christoffer-saken var ADHD-diagnosen styrende for barnets atferd og tiltak (Gangdal, 2010), og i Alvdal-saken fikk barna Asperger syndrom på grunn av atferden deres (Nordhaug, 2018, s. 86).

Når kompleksiteten av omsorgssviktsituasjonen blir redusert, kan det iverksette ”fluktløsninger” (Killén, 2015, s. 85). Å behandle et barns atferd ut fra et diagnostisk perspektiv snarere enn å forstå årsaken til atferden, kan være et eksempel på en fluktløsning og at læreren distanserer seg til hva som egentlig foregår med og rundt barnet. Forståelse til, og ansvaret for problemet, tillegges med andre ord barnets atferd (Nordhaug, 2018, s. 86). Bagatellisering av hvordan eleven faktisk har det, kan legitimere handlingen, eller retttere sagt

fravær av lærerens handling. Læreren kan imidlertid få en opplevelse av at han eller hun har gjort noe, og beskytter seg dermed mot maktesløshet (Killén, 2015, s. 85).

3.2.5 Utilstrekkelighet

Studien til Albaek et al. (2018) finner at fagpersoner opplever engstelse og usikkerhet tilknyttet følelsen av maktesløshet eller utilstrekkelighet (Ugland Albæk & Milde, 2017). Dette kan videre føre til handlingslammelse (Killén, 2015; Ugland Albæk & Milde, 2017). Utilstrekkeligheten kan dreie seg om manglende trygghet og usikkerhet rundt sin egen kunnskap og kompetanse. At manglende kunnskap og kompetanse kan være en barriere, bekrefter også Killén (2015) og funnene til Barnevoldsutvalget i NOU 2017:12 (2017). Funnene til Albaek et al. (2018) dreide seg også om utilstrekkelighet med hensyn til å hjelpe barnet når omsorgssvikten er oppdaget. Studien belyser også en brist i troen på å kunne hjelpe. Studien finner også at fagpersoner kan være usikre på om meldeplikten kan være til fordel for barnet (Albaek et al., 2018).

Systemets svakheter

Svakheter i systemet kan oppstå som en barriere for å avdekke og rapportere omsorgssvikt. For eksempel kan skolen som institusjon gi læreren begrensede muligheter til å se at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Damsgaard, 2010; Killén, 2015). Et annet eksempel kan dreie seg om skolekulturen i form av mangelfull sosial- og kollegastøtte dersom en bekymring foreligger (Albaek et al., 2018; NOU 2017:12, 2017). Nordhaug (2018) påpeker også skolekulturen som en barriere når det gjelder rapportering av omsorgssvikt. Forfatteren hevder at læreren trenger støtte i sitt arbeidsmiljø for å la sin kunnskap og bekymring om omsorgssvikt føre til handling i møte med det enkelte barnet (Nordhaug, 2018). Svakheter i systemet kan også dreie seg om tidspress, stor arbeidsmengde og uklare retningslinjer og hjelpetiltak dersom en bekymring oppstår (Albaek et al., 2018).

En annen svakhet i systemet kan dreie seg om utilstrekkelig samarbeid mellom instanser, eksempelvis mellom skole og barneverntjenesten (Albaek et al., 2018; Backe-Hansen et al., 2017; NOU 2017:12, 2017). Et hinder for samarbeidet, og til at barn som er utsatt for omsorgssvikt ikke får riktig og tidlig nok hjelp, viser seg blant annet å handle om praktiseringen av taushetsplikt og opplysningsplikt. Dette som følge av ulike forståelser og tolkninger av regelverket om informasjonsdeling (Backe-Hansen et al., 2017; Barne- og

likestillingsdepartementet, 2014; Justis- og beredskapsdepartementet, 2013; NOU 2017:12, 2017).

Når ikke samarbeid og samordning mellom instanser fungerer, kan enda en utfordring oppstå. Dette beskriver Killén (2015) som et rollebytte eller rolleforvirring. Dersom en bekymring foreligger, kan læreren gå inn for å lete etter bevis for sin grunn til bekymring. Læreren kan forlate sitt faglige og yrkesetiske ståsted når han eller hun står overfor et barn som er utsatt for omsorgssvikt. Når bekymringen oppstår kan det bli viktigere for læreren å forsøke og bevise omsorgssvikten, heller enn å rapportere det videre til riktig instans. Liknende funn om uklar rolle- og ansvarsfordeling kan også NOU 2017:12 (2017) og Albaek et al. (2018) sin studie vise til.

I dette delkapittelet har begrepsforståelsen av barrierer blitt redegjort for. Ulike barrierer har også blitt presentert som utgangspunkt til oppgavens diskusjonskapittel. Kapittelet i sin helhet belyser relevante teoretiske perspektiver med hensyn til problemstillingen. I neste kapittel blir oppgavens metodiske rammeverk presentert.

4 Metode

I dette kapittelet blir oppgavens metodiske og vitenskapsteoretiske rammeverk presentert. Innledningsvis blir det vist til valg av metode med hensyn til oppgavens formål. Deretter blir litteraturstudie og narrativ metode redegjort for, samt metodens fordeler og svakheter. Videre blir oppgavens utvalgs-kriterier presentert som bakgrunn for valg av søkeord og søkestrategi. Selve søkeprosessen blir også beskrevet for å vise til fremgangsmåten for de inkluderte studiene. Kapittelet ender med en metodisk refleksjon om validitet, reliabilitet om de inkluderte studiene, og avsluttes med en vurdering av eget arbeid.

4.1 Et spesialpedagogisk perspektiv på valg av metode

En metode kan forstås som en fremgangsmåte eller et hjelpemiddel for å samle inn data med den hensikt å beskrive virkeligheten. Datamaterialet i forskningssammenheng kalles empiri (Jacobsen, 2015). Metoden kan være et hjelpemiddel og en fremgangsmåte i forskningsprosessen for å innhente relevant empiri i et forsøk på å avdekke virkeligheten på en så gyldig og troverdig måte som mulig. Hensikten med denne oppgaven er å identifisere og beskrive barrierer hos lærere med hensyn å melde fra når en mistenker et barn kan være utsatt for omsorgssvikt.

I denne oppgaven er litteraturstudie valgt som fremgangsmåte for å innhente relevant empiri for å belyse problemstillingen. Denne metoden kan være hensiktsmessig av flere grunner. En litteraturstudie kan bidra til økt forståelse av tidligere forskning og fenomenene som blir undersøkt (Hart, 2018, s. 31). På den måten kan forskningsvirkosomheten være kumulativ. Kumulativ kan innebære at en bygger videre på den forskningen som allerede foreligger, og som en har tillit til (Dalland, 2012, s. 118). I oppgavens diskusjonskapittel blir ny empiri diskutert i lys av eksisterende forskning og litteraturen som er presentert i kapittel 2 og 3. Litteraturstudien kan videre bidra til en kritisk anvendelse av eksisterende forskning (Hart, 2018, s. 152).

En litteraturstudie kan også bidra til ny innsikt fordi den oppsummerer og sammenstiller eksisterende forskning. Dette kan være til nytte for spesialpedagogikkens fagfelt. Ved å sammenstille og identifisere eksisterende forskning innenfor et gitt tema, trenger ikke lesere og interessenter tilgang til de enkelte forskningsbidragene som blir inkludert i studien.

Styrken til litteraturstudier er blant annet at flere forskningsarbeider inkluderes (Aveyard, 2019). Videre kan litteraturstudien tenkes å ha en bevisstgjørende funksjon for spesialpedagoger, og kan påvirke lærerens praksis i møte med barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Det kan tenkes at det bør mer enn én forskningsartikkel til for å ha innflytelse på praksisen (Aveyard, 2019, s. 6), og i en litteraturstudie vil flere studier inkluderes.

At litteraturstudien kan bidra til økt forståelse av tidligere forskning, og samtidig inneha et kritisk blikk på det som allerede foreligger, kan ses i sammenheng med formålet og funksjonen til det spesialpedagogiske forskningsfeltet. Slik det ble nevnt innledningsvis, kan formålet til den spesialpedagogiske forskningen være å utvikle kunnskap om vilkår som kan fremme eller hemme læring, samt rette et kritisk blikk på de etablerte praksisene og systemene (Tangen, 2012). Denne litteraturstudien identifiserer og presenterer eksisterende forskning om barrierer med hensyn til meldeplikten. En slik kunnskapsoppsummering kan tenkes å være bevisstgjørende for lærerens egen praksis når det gjelder rapportering av omsorgssvikt, lik studiens hovedmål.

4.2 Litteraturstudie som metode

En litteraturstudie kan forstås som en systematisering av eksisterende kunnskap (Støren, 2013, s. 17). Systematiseringen fremkommer i at kunnskap søkes, innsamles, vurderes og sammenfattes på en systematisk måte. Litteraturstudien kan således sammenstille eksisterende forskning, analysere og kritisk evaluere den i henhold til problemstillingen (Hart, 2018). Hensikten med denne litteraturstudien er å oppsummere relevant forskning og øke forståelsen av kompleksiteten av ulike barrierer lærere møter med hensyn til å rapportere omsorgssvikt i skolen (se Aveyard, 2019, s. 4).

Datamaterialet som blir innhentet i en litteraturstudie er den allerede eksisterende kunnskapen og publiserte forskningen som søkes etter i relevante databaser (Støren, 2013, s. 17).

Litteraturstudien skaper ingen ny empiri, men analysen og sammenstillingen kan bidra til ny kunnskap. Når flere ulike studier kombineres, kan litteraturstudien bidra til ny erkjennelse og innsikt i forskningsfeltet (Støren, 2013, s. 17). Videre kan verdien av en enkelt studie være større når studien tolkes i kontekst med annen relevant forskning innenfor et gitt tema (Aveyard, 2019, s. 6). En sammenstilling av studier kan gi innsikt i hva som foreligger om

rapportering av omsorgssvikt innenfor oppgavens avgrensede forskningsfelt, og hvordan læreren praktiserer og forholder seg til dette arbeidet i praksis.

Ulike tilnæringer til litteraturstudie

Det finnes ulike tilnæringer og gjennomføringer av litteraturstudier. I litteraturen uttrykkes systematisk litteraturstudie, metaanalyse og narrativ litteraturstudie som de mest vanlige tilnærmingene (Aveyard, 2019; Barajas, Forsberg & Wengström, 2013; Cronin, Ryan & Coughlan, 2008; Green, Johnson & Adams, 2006). Denne oppgaven har som tidligere nevnt et narrativt utgangspunkt, og metoden som sådan blir presentert i neste delkapittel. Systematiske litteraturstudier og metaanalyse vil i det følgende kort bli presentert.

Systematiske litteraturstudier blir som oftest anvendt innenfor det spesialpedagogiske forskningsfeltet når det dreier seg om intervensjon og effektspørsmål. Forskningsspørsmålet undersøker effekt og tiltak, og beviser dette ved hjelp av forliggende forskning om et fast definert forskningsspørsmål. Av den grunn kan denne tilnærmingen også betegnes som intervensjonistisk (Hart, 2018, s. 93). Ved hjelp av strenge krav til formål, forskningsspørsmål og fremgangsmåte, kan en systematisk litteraturstudie identifisere og sammenstille all forskning, publisert så vel som upublisert, som er relevant innenfor et gitt tema (Barajas et al., 2013, s. 28).

Metaanalyse er en form for systematisk litteraturstudie, og benytter seg ofte av statistiske metoder og analytiske teknikker for å sammenstille resultater fra enkeltstående studier (Barajas et al., 2013; Befring, 2015). For eksempel kan metaanalytiske metoder fokusere på en rekke fenomener med flere metodologiske tilnæringer (Hart, 2018, s. 105). Å gjennomføre metaanalyser er tidkrevende, og forskeren behøver kunnskap og kompetanse om ulike statistiske teknikker for å gjennomføre analysen (Barajas et al., 2013; Hart, 2018). Forutsetningen for å kunne gjøre systematiske litteraturstudier eller metaanalyser, er at det finnes tilstrekkelig antall studier av god kvalitet som kan utgjøre belegg for vurdering og konklusjon av effektspørsmål (Barajas et al., 2013, s. 26-27).

4.2.1 Narrativ litteraturstudie

Valg av metode kan avhenge av formålet med studien (Hart, 2018, s. 93). Da denne oppgaven ikke har som formål å vurdere effekt og tiltak, men ønsker å beskrive, undersøke og

sammenstille hva forskning kan fortelle om barrierer når det gjelder rapportering av omsorgssvikt, kan en narrativ litteraturstudie være hensiktsmessig. Dette fordi en narrativ tilnærming kan forstås som en forskningsoversikt med det formål om blant annet å beskrive kunnskapen innenfor et gitt tema på en systematisk måte (Barajas et al., 2013, s. 25).

Formål og hensikt

Den narrative litteraturstudien kan ha som formål å beskrive kunnskap, forstå og fortolke forskning. Komponeringen av eksisterende forskning kan også ha det formål om å identifisere og undersøke forskjellige perspektiver, for så å eksaminere og evaluere disse (Hart, 2018; Squire, Andrews & Tamboukou, 2013). En sammenstilling av inkluderte studier, kan dessuten påvise sprik i de ulike studienes tolkning og til tider motstridende meninger (Green et al., 2006; Squire et al., 2013). Den narrative litteraturstudien kan derfor bidra til at forskningsfeltet i henhold til oppgavens tema ikke blir ensidig fremstilt og kan utfordre etablerte strukturer og tenkemåte. Dette kan samsvare med den spesialpedagogiske forskningsdisiplinens mål om å rette et kritisk blikk på de etablerte praksiser og systemer (Tangen, 2012), og denne oppgavens formål for øvrig.

Hensikten med å bruke en narrativ litteraturstudie som metode i denne oppgaven, er å utarbeide en oppsummerende masteroppgave. Et formål er å bidra til å identifisere relevante problemstillinger og komme med forslag til videre forskning. Et annet formål er å gi grunnlag for faglig forståelse av barrierer læreren kan møte og oppleve når det skal rapporteres og meldes i fra om barn som blir utsatt for omsorgssvikt.

Fordeler og svakheter

Resultatet av en narrativ litteraturstudie kan bli at ingen absolutte og definitive svar kan konkluderes ut fra datamaterialet, og at flere av spørsmålene kan forbli ubesvarte (Baumeister & Leary, 1997, s. 314). Det kan også forekomme at forskeren konkluderer med flere ubesvarte enn besvarte svar. Formålet med litteraturstudien kan da være å identifisere problemer, utfordringer og svakheter i den empiriske litteraturen. Dette kan også betegnes som kunnskapsstatus og funn i en litteraturstudie, og som videre kan lede til forslag til videre forskning for vilkår som kan fremme og hemme eksempelvis læring og utvikling, sett i en spesialpedagogisk sammenheng. Med andre ord kan en litteraturstudie likevel tjene en vitenskapelig funksjon selv med litteraturstudiens fravær av absolutte og definitive svar og konklusjoner.

En metodisk svakhet ved en narrativ litteraturstudie kan være at den baserer seg på et subjektivt skjønn når det gjelder utvalg og vurdering av tilgjengelig forskning (Befring, 2015). Både på grunn av tilstedeværelse av det subjektive skjønn i forskningsprosessen og forståelse av den narrative litteraturstudien som en usystematisk tilnærming, har det blitt hevdet at den narrative tilnærmingen er av lavere kvalitet (Greenhalgh, Thorne & Malterud, 2018, s. 1). Dette fordi den ikke har like strenge krav til blant annet innhenting og vurdering av datamaterialet det blir tatt utgangspunkt i, som for eksempel en systematiske litteraturstudie (Green et al., 2006). I artikkelen *Time to challenge the spurious hierarchy of systematic over narrative reviews?* hevder Greenhalgh et al. (2018, s. 2) at de strenge kravene til innhenting og vurdering av datamaterialet, det som beskriver systematikken i en systematisk litteraturstudie, bør unngås å tolkes synonymt med høy kvalitet.

Enhver litteraturstudie bør ha en systematisk tilnærming med det formål å styrke dens kvalitet (Aveyard, 2019; Hart, 2018). Det subjektive skjønn kan også betraktes som en naturlig del av litteraturstudiens gjennomgang, sammenstilling og fortolkning av datamaterialet. Dette fordi forskeren selv kan være instrumentet i forskningsprosesser (Dalland, 2012, s. 114-115). For å vise til litteraturstudiens systematikk, anses det hensiktsmessig å gjøre rede for litteraturoppgavens fremgangsmåte fra valg av utvalgs-kriterier, søkeord, databaser og søkeprosessen til det endelige utvalget, samt de ulike betraktningene som har blitt tatt i den systematiske prosessen i de følgende kapitlene. Litteraturstudiens etiske hensyn vil imidlertid presenteres først som utgangspunkt for prosessen.

4.2.2 Etiske hensyn

En litteraturstudie stiller ikke de samme kravene til etiske hensyn fordi datamaterialet dreier seg om eksisterende forskning. Likevel vurderes det hensiktsmessig å vise til noen etiske betraktninger og idealer for denne litteraturstudien.

I litteraturstudie bør en kreditere de forskerne som står bak datamaterialet som blir anvendt (Hart, 2018, s. 293). I den grad det er mulig, bør forskeren gjengi resultater fullstendig og i riktig sammenheng. Fullstendig gjengivelse kan derfor forstås som et etisk ideal en skal forsøke å bestrebe, men noe en aldri kan oppnå til det fulle (Jacobsen, 2015). En fullstendig gjengivelse kan samtidig betegnes som plagiering. Plagiering betyr å utgi andres arbeid som

det er ens eget og bør unngås i academia (Dalland, 2012, s. 80). En konsekvens som kan oppstå i å bestrebe en fullstendig gjengivelse og samtidig unngå plagiering, kan være reduksjon av detaljer og mangfold i forskningsfunnene. Det anbefales derfor at forskeren presenterer datamaterialet fullstendig der en mener hele eller deler av teksten er viktig for å forstå et resultat, og gi leseren del i refleksjoner om blant annet valg av litteratur (Dalland, 2012; Jacobsen, 2015). I delkapittel 4.5 blir det derfor redegjort for de inkluderte studiene, og funnene med tanke på problemstillingen blir presentert i neste kapittel.

I en litteraturstudie kan det være forskningsetisk uforvarlig å gi en feilaktig eller misvisende tolkning av funn (Forsberg & Wengström, 2015, s. 59). Å presentere forskning som kan ha motstridende resultater i henhold til problemstillingen, bør heller ikke unnlates for å unngå en unyansert beskrivelse av forskningsfeltet. En kilde til feilaktig eller misvisende tolkning av funn, kan blant annet være forskerens forutinntatthet før, under og etter forskningsprosessen. Oppgavens presentasjon av funn i kapittel 5 blir derfor presentert så objektivt og tydelig som mulig.

4.3 Utvalgskriterier

I en litteraturstudie kan det anvendes inklusjons- og eksklusjonskriterier for å spesifisere søket (Green et al., 2006, s. 109). Hensikten med utvalgskriteriene kan være todelt. På den ene siden kan kriteriene bidra til å identifisere relevante studier for å belyse oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål, samt sortere ut de studiene som ikke er relevante. På den annen side kan utvalgskriteriene bidra til et mer formålstjenlig og effektivt søk. Kriteriene ligger til grunn for en hensiktsmessig utforming av søkeord og søkestrategi for å innhente empiri til oppgaven. Kriteriene kan samtidig være behjelpelige til å holde fokus når søket er i gang (Aveyard, 2019; Green et al., 2006). Utvalgskriteriene kan dermed ha en determinerende og praktisk funksjon både før og under søkeprosessen.

Utformingen av utvalgskriterier kan også tenkes å ha en viktig funksjon i en narrativ litteraturstudie. Slik det ble nevnt tidligere, kan ens subjektivitet være en utfordring, og systematikken i innhenting og vurdering av datamaterialet er ikke like strengt.

Utvalgskriteriene kan bidra til å styrke den systematiske gjennomgangen av forskningsfeltet, og forhindre at det subjektive skjønn styrer utvalgsprosessen av eksisterende forskning (Aveyard, 2019, s. 79).

For å undersøke hvilke barrierer vi kan identifisere blant lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt, blir følgende inklusjons- og eksklusjonskriterier benyttet:

Inklusjonskriterier

- Lærere i skolen
- [teacher*] i sammendraget
- Studier som trekker frem barrierer med tanke på lærere og rapportering av omsorgssvikt
- Studier publisert fra 2008 til nåtid
- Publisert forskningsmateriale
- Fagfellevurderte forskningsartikler
- Primærstudier
- Engelskspråklig eller skandinavisk språk
- Vestlig samfunnskontekst (i-land)

På bakgrunn av oppgavens inklusjonskriterier, blir syv studier inkludert. En fullstendig liste av studiene blir presentert i delkapittel 4.5 *Tabell 2*. Ytterligere informasjon kan også finnes i oppgavens *Vedlegg 3*.

Eksklusjonskriterier

- Forskningsartikler som ikke har [teacher*] i sammendraget
- Forskning som omhandler voksne eller barn i barnehage, seksualundervisning og mobbing
- Studier publisert før 2008
- Upublisert forskningsmateriale
- Bøker, rapporter og fagartikler
- Sekundærstudier
- Ikke engelsk- eller skandinaviskspråklig
- Forskning med utgangspunkt i u-land

I oppgavens *Vedlegg 4* finnes en oversikt med begrunnelse for de ekskluderte studiene.

4.3.1 Begrunnelser og refleksjoner til avgrensning og ekskludering

At forskningslitteraturen skal handle om lærere i skolen er en naturlig avgrensning på bakgrunn av oppgavens problemstilling. Denne avgrensningen kan også bidra til spesialpedagogisk relevans for oppgaven. Videre i søkeprosessen ble det spesifisert at lærere skulle omtales i studienes sammendrag. Dette kan være en teknikk for å gjøre søket mer relevant og spesifikt til å handle om lærere (Hart, 2001, s. 43, 79-80). Uten denne spesifisering ble trefflisten for omfattende til å gjennomgå alle treffene innenfor masteroppgavens tidsperspektiv. Dette kan ha ført til at relevante studier som ikke omhandler lærere i sammendraget har blitt ekskludert. Det er heller ikke studiens formål å gjøre en systematisk oversikt, men å identifisere et utvalg relevante studier som kan belyse problemstillingen.

I trefflisten blir det identifisert forskning om barnehagelærere, mobbing i skolen, seksualundervisning og studier som tok for seg hvordan ulike fenomener utarter seg fra barndom til voksenliv. Disse ble antakeligvis identifisert fordi barnehagelærere på engelsk kan uttrykkes som "preschool teachers". Mobbing i skolen kan ha en sammenheng med omsorgssvikt fordi barnet kan streve med sosiale og relasjonelle problemer, slik det blir beskrevet i delkapittel 3.1.3. Den amerikanske ACE-studien som det tidligere er referert til, er et viktig bidrag for å forstå konsekvenser av omsorgssvikt, og av den grunn kan det også tenkes at forskere ønsker å belyse fenomener som oppstår i barndom og hvordan det påvirker voksenlivet. Disse blir imidlertid ansett som mindre relevante for oppgavens problemstilling.

Trefflisten viser en god del forskning om barrierer i forbindelse med læreres rapportering av omsorgssvikt. En del av disse forskningsartiklene er publisert i 1990-årene og tidlig på 2000-tallet. Oppgavens søk begrenses til å identifisere publisert forskning i 2008 og senere. Dette er det flere grunner til. Masteroppgavens omfang og rammer er én av grunnene.

Tidsbegrensningen kan også være hensiktsmessig for oppgavens relevans. I et internasjonalt perspektiv er den obligatoriske meldeplikten i endring og utvikling (Mathews, 2015, s. 11). Hensikten med tidsbegrensningen er derfor å identifisere lærerens barrierer med hensyn til rapportering av omsorgssvikt innenfor nyere juridiske bestemmelser.

I en litteraturstudie, som for eksempel i systematiske litteraturstudier, kan upublisert forskningsmateriale innhentes. Upublisert forskningsmateriale kan også være mindre

tilgjengelig (Aveyard, 2019, s. 91). Fordi dette er en narrativ litteraturstudie og med hensyn til oppgavens omfang og tid, begrenses utvalgskriteriene til å omfatte publisert forskningsmateriale. I søkeprosessen ble det også avgrenset til at publiseringsspråket skulle være på engelsk eller skandinavisk. En slik språklig avgrensning dreier seg både om egne språklige ferdigheter og hvor den mest relevante forskningslitteraturen for å kunne belyse problemstillingen finnes (Dalland, 2012, s. 72). Studier som ikke var publisert på disse språkene ble derfor ekskludert.

Med den hensikt å styrke kvaliteten på innhentet datamateriale, ble utvalgskriteriene spesifisert til å omhandle fagfelleverderte forskningsartikler og primærstudier. At artikkelen er fagfelleverdert (på engelsk: *peer-reviewed*) betyr at artikkelen har gjennomgått en kvalitetsprosess. Artikkelen gjennomgår en kritisk granskning av to anonyme fagpersoner, som uavhengig av hverandre vurderer artikkelen og kommer med kommentarer og eventuelle forslag til endringer. Dersom en av dem ikke godkjenner, blir forskningsartikkelen avvist (Barajas et al., 2013, s. 61). Primærstudier innebærer at resultatet av forskningsarbeidet er blitt publisert i et vitenskapelig tidsskrift. Primærstudier viser til forskernes og forfatternes originalarbeid og resultater av studien (Barajas et al., 2013, s. 61). Å avgrense søket til å omhandle primærstudier er også anbefalt for en litteraturstudie (Aveyard, 2019, s. 64). Dette betyr at ikke-vitenskapelige artikler, eksempelvis fagartikler, bøker og rapporter, ble ekskludert. Å avgrense søket til å omhandle fagfelleverderte forskningsartikler var følgelig både av en praktisk og vitenskapelig hensikt.

4.4 Litteratursøk

Å være på søken etter litteratur kan forstås som en etterspørsel av begrunnelser for synspunkter og påstander (Støren, 2013). Formålet med litteratursøket er å identifisere relevant forskning i henhold til problemstillingen, innenfor masteroppgavens omfang. Dette kan forstås som første fase i forskningsvirksomhetens kumulative prosess ved at en gjør seg kjent med svarene andre forskere har kommet frem til (Dalland, 2012).

Et litteratursøk kan beskrives som et systematisk søk for å identifisere relevant og pålitelig forskning i henhold til problemstillingen (Hart, 2018). Systematikken i søket innebærer blant annet et planlagt og begrunnet valg av søkeord som definerer hva som blir ansett som hensiktsmessig for oppgavens tema. For å unngå å skrive alle staveformer og endelser i

søkeordene, kan en bruke søketeknikken *trunkering* (Kirkehei & Ormstad, 2013, s. 142). Trunkering vil si at en kan erstatte begynnelsen eller slutten av søkeordet med en asterisk * for å utvide ordet (Støren, 2013). Eksempelvis ble det søkt på [child maltreat*] som gir både ”child maltreatment” og ”child maltreated”.

Systematikken i søket tar også form ved hjelp av en søkestrategi. Søkestrategien kombinerer søkeordene med den hensikt å identifisere eksisterende forskning som er relevant for å kunne besvare problemstillingen på en grundig og systematisk måte (Aveyard, 2019, s.73). Søkeordene kombineres med såkalte boolske operatører; AND, OR og NOT. AND (OG) avgrenser søket fordi søkeord 1 og søkeord 2 må være med i artikkelreferansen. Ved å benytte OR (ELLER) utvides søket ved å gi treff som inneholder enten søkeord 1, søkeord 2, eller begge. NOT (IKKE) avgrenser også søket fordi kun det ene søkeordet og ikke det andre søkeordet skal være med i artikkelreferansen. NOT har imidlertid blitt benyttet med forsiktighet da relevante referanser kan utebli (Kirkehei & Ormstad, 2013, s. 144).

Formålet med søkestrategien er blant annet å inkludere studier og undersøkelser som er av relevans, og samtidig utelukke irrelevante undersøkelser. Denne balansen er idealet som bestrebes i søkeprosessen, men som kan være vanskelig å oppnå i praksis (Kirkehei & Ormstad, 2013, s. 144). Det kan derfor være vanskelig å vurdere når litteratursøket er godt nok. Hvis en imidlertid har søkt i de mest relevante databasene, kombinert søkeordene riktig og gjort hensiktsmessige avgrensninger, kan en si seg fornøyd med søket.

Informasjonshenting i et systematisk litteratursøk bør være grundig dokumentert og etterprøvbart for å redusere sjansen for systematiske feil (Kirkehei & Ormstad, 2013, s. 142). På den måten kan gyldigheten for de inkluderte studiene styrkes. I det følgende vil det derfor redegjøres for litteraturstudiens søkeprosess, herunder søkeord, søkemotorer og søkestrategien.

4.4.1 Valg av søkemotor, søkeord og søkestrategi

Ettersom oppgavens formål er å belyse hva den internasjonale forskningen kan identifisere om lærere med hensyn til å rapportere omsorgssvikt, har det følgelig blitt søkt i elektroniske, internasjonale databaser. Det finnes også flere metoder å innhente datamaterialet på (Aveyard, 2019, s. 80), som for eksempel søk etter referanselister, siteringssøkt, håndskøt i

spesifikke tidsskrifter (Kirkehei & Ormstad, 2013), og ”snøball-metoden” der datamaterialet innhentes underveis i prosessen (Backe-Hansen et al., 2017, s. 22).

Det ble gjennomført et håndzoek i databasen Oria ved Universitetet i Oslo og Google Scholar. Søketjenesten Oria er en felles portal til det samlede materialet som finnes ved norske fag- og forskningsbibliotek, supplert med en mengde elektronisk materiale fra åpne kilder.⁷ Google Scholar er Googles litteratursøkemotor. Den er i mindre grad egnet for systematiske litteratursøk, blant annet fordi den har færre muligheter til å avgrense, og man kan heller ikke bruke boolske operatører i søket.⁸ Formålet med håndzoeket i disse databasene var å finne fram til skandinaviske studier som kunne belyse problemstillingen. Det ble funnet noen norske studier og forskningsartikler som i varierende grad var relevante, men for det meste masteroppgaver. Forskningsartikkelen *Skole, barnehage, barneverntjeneste – bilder av ”de andre” hindrer samarbeid* av Bergljot Baklien (2009) ble identifisert som relevant for å belyse problemstillingen. En grundig gjennomgang av denne ble imidlertid ikke ansett som hensiktsmessig på grunn av usikkerhet med tanke på studiens metodikk for å innhente empiri.

I denne litteraturstudien har det blitt gjennomført et elektronisk databasesøk med den hensikt å forsøke og ivareta systematikken i søket og for å innhente relevant datamateriale for å belyse problemstillingen. Søkemotoren som er blitt benyttet er ProQuest. Denne består av flere relevante databaser som er av betydning for denne studien. Følgende databaser er benyttet i søket:

MEDLINE® – dekker medisin, omsorg og odontologi, og som hovedsakelig inneholder vitenskapelige tidsskriftsartikler.

Psychology Database – dekker psykologi og blant annet sosial velferd, nevrologi, kriminologi, kommunikasjon mm., og inneholder blant annet tidsskriftsartikler, avhandlinger, bøker og rapporter.

Public Health Database – dekker ulike perspektiver på helse, og inneholder tidsskriftsartikler, avhandlinger, rapporter, bøker og aviser mm.

Social Science Premium Collection – dekker blant annet sosialvitenskap, offentlig politikk og retningslinjer, sosialt arbeid, sosiologi, kriminologi, pedagogikk, psykologi og utdanning, og

---

⁷ Informasjon om søketjenesten Oria er hentet fra: <https://www.bibsys.no/produkter-tjenester/tjenester/soketjenesten-oria/>

⁸ Informasjon om søketjenesten Google Scholar er hentet fra: <https://www.ub.uio.no/fag/naturvitenskap-teknologi/bio/ressurser/endnote-fra-skrive-referere/google-scholar/>

inneholder bøker, avhandlinger, rapporter, tidsskriftsartikler, offentlige dokumenter mm. I ProQuest består denne databasen av følgende deldatabasene: Criminology Collection, Education Collection (deriblant Education Database og ERIC), International Bibliography of the Social Science, Library & Information Science Collection, Linguistics Collection, Politics Collection, Social Science Database og Sociology Collection).⁹

Søkeord

For å finne relevante søkeord, kan det være nyttig å se hvilke ord og uttrykk som benyttes i litteraturen som beskriver temaet for oppgaven (Aveyard, 2019; Kirkehei & Ormstad, 2013). Publisert forskningsmateriale i databaser er inndelt i og klassifisert ut fra nøkkelord. For at søket skal innebefatte en relevant studie, bør ens egne søkeord være tilsvarende de nøkkelordene i forskningsartikkelen (Aveyard, 2019, s. 83). For eksempel ble søkeordene [child abuse] and [child neglect] valgt i tillegg til [child maltreat*], med den hensikt å søke etter flere dimensjoner av omsorgssvikt. Dette avgjorde at søket innebefattet 56 flere artikler som kan være interesse for å belyse problemstillingen.

Det ble innledningsvis i søkeprosessen utformet en grundig ord- og begrepsliste med synonymer og ulike uttrykksformer med utgangspunkt i gjennomgått litteratur, samt nøkkelord i databasene (se *Vedlegg 1: Begrepsliste*). Dette fordi forskjellige begreper kan bli benyttet til å beskrive ett og samme fenomen. Eksempelvis er omsorgssvikt og barriere to begreper som kan beskrives og forstås ulikt, og av den grunn kan det være viktig å tenke over hvilken fagterminologi som typisk brukes for å beskrive det en ønsker å undersøke, og ord en tror forfatterne har benyttet (Aveyard, 2019). Det er også bevisst valgt at engelske ord er inkludert i denne listen fordi alle søkeresultater inneholder en engelsk tittel og emneord (Kirkehei & Ormstad, 2013).

Søkestrategi

Etter å ha funnet de mest relevante søkeordene, skal disse kombineres og settes sammen til en søkestrategi (Kirkehei & Ormstad, 2013). Etter en grundig gjennomgang av hvilke begreper, ord og uttrykk som er mest hensiktsmessige, var det følgende søkestrategi i *Tabell 1* som ble

---

⁹ For ytterligere beskrivelse av de ulike databasene anbefales ProQuest sine hjemmesider: <https://www.proquest.com/products-services/databases/?selectFilter-search=Academic&selectFilterTwo-search=&page=1>

benyttet. En mer utfyllende beskrivelse av prosessen for valg av søkeord til den endelig søkestrategien blir redegjort for i neste delkapittel 4.4.2.

Tabell 1: Søkestrategi

---

ab(teacher*)	AND	"child abuse" OR "child neglect" OR "child maltreat*"	AND	report* OR identif* OR address* OR disclose* OR reveal*	AND	barrier* OR hindrance* OR resistance* OR obstacle*
--------------	-----	--	-----	---	-----	---

En mer omfattende beskrivelse av søkeprosessen vil videre bli presentert. En redegjørelse av fremgangsmåten kan ha betydning for den forskningsetiske normen om at resultatene skal være etterprøvbare og kontrollerbare (Dalland, 2012, s. 117).

4.4.2 Søkeprosessen

I tillegg til utvalgskriteriene, valg av søkemotor, søkeord og søkestrategi viser også søkeprosessen til systematikken i den narrative litteraturstudien. Søkeprosessen kan belyse både oppgavens relevans og pålitelighet (Dalland, 2012, s. 120). Den aktive søkeprosessen ble gjennomført april 2019.

Innledningsvis ble det drøftet hvilke ord som dekker hva problemstillingen ønsker å undersøke. Først ble et prøvesøk med kun nøkkelordene [teacher*], [report*], [child*], [maltreat*] og [barrier*] i problemstillingen gjennomført. Disse ble kombinert med AND. Det ble tillagt filter om at søket kun skal ta for seg fagfelleverderte artikler, og at de skal være publisert de siste tiårene innenfor oppgavens relevante databaser. Søketreffet bestod av 1039 funn. På grunn av treffets manglende relevans med tanke på lærere, ble søket spesifisert til å omtale lærere i sammendraget ved å tillegge [ab] i søkestrategien. Forkortelsen "ab" står for "abstract", det vil si sammendraget til de forskjellige studiene som kommer opp ved søket. Ved å tillegge [ab] i søkestrategien blir det gitt føringer om at lærere skal være omtalt i studiens sammendrag. Resultatet var 84 funn. Søket ble imidlertid ikke ansett som tilstrekkelig på grunn av operasjonalisering av begrepene omsorgssvikt, barrierer og rapportering.

Selv om "maltreatment" er det engelske begrepet som antas å være mest nærliggende for denne oppgavens forståelse av omsorgssvikt, ble det foretatt et valg om at forskningen det ble søkt etter også kan omhandle "neglect" og "abuse". Dette for å favne flere dimensjoner og forståelser av omsorgssvikt. Det engelske begrepet "abuse" kan innebefatte ulike former for overgrep og mishandling, og benyttes særlig når det refereres til den fysiske, psykiske og seksuelle dimensjonen av omsorgssvikt. Begrepet "neglect" kan oversettes til det norske begrepet "neglekt" som også benyttes i Norge, men begrepet "vanskjøtsel" har vært brukt i generasjoner og kan derfor være mer dekkende. Her menes det i større grad mangel på fysisk omsorg, eller manglende ivaretagelse av barnets kognitiv, emosjonell og sosiale behov (Killén, 2015, s. 40). Å benytte begrepet "violence" ("vold" på norsk) ble også vurdert i søkeprosessen. Som følge av en økning på 1600 treff, og at "maltreatment" og "abuse" kan forstås som vold, ble "violence" valgt bort. En annen begrunnelse for bortvalget er at oppgavens fenomenforståelse av at omsorgssvikt også kan innebære vold. Fordi ProQuest, søkemotoren som ble benyttet i søket, hadde emneord "child maltreatment", "child abuse" og "child neglect", ble "child" tillagt nøkkelordene i søket.

Den samme drøftingen om valgene med tanke på å operasjonalisere begrepet "barrier" ("barriere" på norsk) og "report" ("rapportere"/"melde" på norsk) ble tatt. Dette resulterte i å legge til begrepene "hindrance" og "obstacle" ("hindre"/"hindring"/"forhindring" på norsk) og "resistance" ("gjøre motstand"/"vegning" på norsk) ved hjelp av OR for å utvide søket. Begrepet "report" ble også kombinert med OR med begrepene "identif*" ("identifisere" på norsk), "address" ("adressere"/"gripe fatt"/"henvende" på norsk), "disclose" ("oppdage"/"meddele"/"bringe videre" på norsk) og "reveal" ("avsløre"/"røpe"/"vise" på norsk).¹⁰

Slik søkestrategien i delkapittel 4.4.1 *Tabell 1* viser, anvendes ordene med trunkeringsteknikken og bruk av * etter flere av begrepene for å sørge for at søket også dekket flertallsformer eller ulike former for begrepet. Eksempelvis [identif*] gir "identify" og "identification", og [barrier*] gir både "barrier" og "barriers".

---

¹⁰ Samtlige av oversettelsene har blitt hentet fra Kunnskapsforlaget sin digitale ordbok: <https://www.ordnett.no/>, og Oxford Premium Collection: <http://www.oxfordreference.com.ezproxy.uio.no/>. Begge med tilgang fra Universitetet i Oslo.

Etter utformingen av en hensiktsmessig søkestrategi, ble søket gjennomført i oppgavens relevante databaser. Søket ga 11655 treff. Ifølge inklusjonskriteriene ble søket avgrenset til ”Peer reviewed”, det vil si fagfellevurderte artikler, og at artiklene skulle være publisert i 2008 eller senere. Dette ga et treff på 2356 artikler. [ab] ble lagt til i søkestrategien for å ivareta relevansen med tanke på lærere, slik det vises til i delkapittel 4.4.1 *Tabell 1*. Dette ga et treff på 222 forskningsartikler. Dersom søket ikke hadde vært spesifisert på denne måten, ble resultatet 2134 treff. Det ville vært vanskelig å gjennomføre innenfor masteroppgavens rammer. Trefflisten på 222 forskningsartikler er således oppgavens utgangspunkt.

Fra søkestrategien til utvalg av de inkluderte studiene

Videre i søkeprosessen ble det lest gjennom artiklenes sammendrag som vanligvis inneholder den publiserte forskningens mål, metoder, funn og diskusjon (Aveyard, 2019, s. 92). Dersom sammendraget publisert i databasen ikke ga nok informasjon til å vurdere artikkelen, ble artikkelens fulltekst funnet for å undersøke om den møtte oppgavens inkluderingskriterier. Totalt elleve studier ble funnet ved første gjennomgang. Disse ble således lest grundig og vurdert opp mot inklusjonskriteriene.

Seks studier av totalt 222 funn ble ekskludert. To av de totalt elleve artiklene var sekundærstudier. Disse ble valgt bort ettersom inklusjonskriteriet er å identifisere forskning som er primærstudier. Den tredje artikkelen omhandler barnehagelærere/førskolelærere, og den fjerde dreier seg hovedsakelig om identifisering og kartlegging av seksuelle overgrep, og ikke rapportering som sådan.

Den femte studien *Teachers’ Knowledge, Attitudes and Experiences in Sexual Abuse Prevention Education in El Salvador* av Hurtado, Katz, Ciro og Gutfreund (2013), kan være relevant for å belyse læreres barrierer med tanke på rapportering av omsorgssvikt, herunder seksuelle overgrep. Denne artikkelen ble imidlertid ekskludert da studiens bakgrunn og kontekst er forankret i et utviklingsland. Hvilke barrierer lærere i El Salvador erfarer med tanke på rapportering av seksuelle overgrep, kan i mindre grad tenkes å være relevant for lærere i Norge.

Den sjette av de ekskluderte studiene, *Teachers’ Intention to Report Child Maltreatment: Testing Theoretically Derived Predictions* av Christodoulou, Abakoumkin og Tseliou (2019), benytter seg av teoriene ”theory of planned behavior” og ”theory of reasoned action” for å

forutsi læreres intensjon om å rapportere omsorgssvikt. Studien ble ekskludert fordi den i mindre grad belyste læreres erfaringer og opplevelser på grunn av teoretiske skalaer.

Etter den systematiske søkeprosessen ble studienes litteraturliste gjennomgått for å undersøke om flere forskningsartikler kan belyse problemstillingen. Tre relevante studier ble funnet, gjennomgått og vurdert opp mot inklusjonskriteriene. To av disse ble inkludert. Den tredje, *Teachers Responding Suspected Child Sexual Abuse Results of a Three-State Study* av Mathews, Walsh, Rassafiani, Butler og Farrell (2009), ble ekskludert. Grunnen til dette er blant annet fordi den inkluderte studien til Walsh, Mathews, Rassafiani, Farrell og Butler (2012) er en forlengelse av studien til Mathews et al. (2009). I tillegg er Walsh et al. (2012) sin det samme utvalget som Mathews et al. (2009).

En fullstendig oversikt over de totalt syv inkluderte studiene blir presentert i delkapittel 4.5. En mer oversiktlig fremstilling av søkeprosessen finnes i *Vedlegg 2*. I oppgavens *Vedlegg 4* blir de ekskluderte studiene referert til med forfatternavn og tittel, samt en begrunnelse for eksklusjon.

4.5 Inkluderte studier

Med bakgrunn i utvalgskriterier, litteratursøket og søkeprosessen har disse studiene blitt inkludert til presentasjon og diskusjon for oppgaven:

Tabell 2: Liste over inkluderte studier

Forfatter(e), år og utgiver	Tittel	Formål	Metode	Utvalg og område
Walsh, Bridgstock, Farrell, Rassafiani & Schweitzer (2008) Child Abuse & Neglect	<i>Case, Teacher and School Characteristics Influencing Teachers' Detection and Reporting of Child Physical Abuse and Neglect: Results from an Australian Survey</i>	Formålet er å belyse i hvilken grad karakteristikker av omsorgssvikt, lærere og skolen kan påvirke læreres tendenser til å avdekke og rapportere omsorgssvikt.	Kvantitativ studie Spørreundersøkelse	Lærere N=254 Australia: Queensland
Gobbels, Nicholson, Walsh & De Vries (2008) Health Education Research	<i>Teachers' Reporting of Suspected Child Abuse and Neglect: Behaviour and Determinants</i>	Formålet er å undersøke i hvilken grad læreres rapporteringspraksis blir påvirket av lærernes intensjoner, motivasjonsfaktorer, ferdigheter og handlingsplaner.	Kvantitativ studie Spørreundersøkelse	Lærere N=296 Australia: Queensland

Emich-Widera, Kopyta, Kaluzna-Czyz & Kazek (2011) Journal of Pediatric Neurology	<i>The Assessment of Awareness of Child Abuse among Certain Social Groups</i>	Formålet er å vurdere kunnskap, erfaringer og holdninger med hensyn til å identifisere og rapportere omsorgssvikt.	Kvantitativ studie Spørreundersøkelse	Totalt N=323 Lærere n=139 Leger n=53 Studenter n=131 Polen
Feng, Chen, Fetzer, Feng, Lin (2012) Children and Youth Services Review	<i>Ethical and Legal Challenges of Mandated Child Abuse Reporters</i>	Formålet er å beskrive profesjonelles etiske dilemmaer og juridiske utfordringer med hensyn til å rapportere omsorgssvikt.	Kvalitativ studie Dybdeintervjuer	Totalt N=18 Lærere n=5 Sosial arbeidere n=4 Leger n=3 Sykepleiere n=6 Taiwan
Walsh, Mathews, Rassafiani, Farrell, Butler (2012) Children and Youth Services Review	<i>Understanding Teachers' Reporting of Child Sexual Abuse: Measurement Methods Matter</i>	Formålet er å identifisere faktorer assosiert med lærernes tidlige og fremtidige rapporteringspraksis med hensyn til omsorgssvikt, samt øke metodologisk kunnskap.	Kvantitativ tverrsnittstudie Spørreundersøkelse	Lærere N=470 Australia: New South Wales, Western Australia, Queensland
Schols, de Ruiter & Öry (2013) BMC Public Health	<i>How Do Public Child Healthcare Professionals and Primary School Teachers Identify and Handle Child Abuse Cases? A Qualitative Study</i>	Formålet er å undersøke ulike profesjonelles erfaringer med å oppdage og rapportere om barn som kan være utsatt for omsorgssvikt.	Kvalitativ metode Intervju i fokusgrupper	Totalt N=32 Lærere n=15 Rektorer n=1 Sykepleiere n=11 Leger n=6 Nederland
Falkiner, Thomson & Day (2017) Children Australia	<i>Teachers' Understanding and Practice of Mandatory Reporting of Child Maltreatment</i>	Formålet er å undersøke hvilke barrierer som fører til manglende rapportering, og hvordan lærere anser det nødvendig å spørre barnet for å danne rimelig grunn til tro.	Kvalitativ metode Semi-strukturert intervju	Lærere N=30 Australia: Victoria

Utvalgsstørrelsen i studiene er merket som N=populasjonsstørrelse for å referere til det totale utvalget, og n=utvalgsstørrelse for å vise til utvalget av ulike profesjoner, for de kvantitative og kvalitative datainnsamlingsmetodene.

4.6 Metodisk diskusjon og refleksjon

Bakgrunnen for dette kapittelet er å vise til litteraturstudiens forsøk på å formidle troverdig kunnskap. Troverdig kunnskap kan avhenge av validitetskrav og reliabilitetskrav. Å bestrebe krav om validitet innebærer oppgavens relevans og gyldighet. Det innebærer at oppgavens metode og funn bør være relevant og gyldig i henhold til problemstillingen. Reliabilitet betyr

pålitelighet, og handler om at datainnsamlingen bør være så nøyaktig som mulig for å kunne være pålitelige og etterprøvbare (Dalland, 2012, s. 52, 120).

Hittil har det blitt vist til valg av metode og den praktiske gjennomgangen av oppgavens narrative litteraturstudie. I dette delkapittelet blir det reflektert og diskutert over de inkluderte studienes metode, og i hvilken grad de kan belyse problemstillingen. Samtidig vil det også anvendes et kritisk blikk på metodens gjennomføring som sådan. Fordi en selv kan være et instrument i forskningsprosessen, åpnes det også opp for selvkritikk (Dalland, 2012, s. 114-115).

4.6.1 Metodisk refleksjon tilknyttet studiene

En systematisk gjennomgang av søkeprosessen har blitt presentert med det formål å styrke oppgavens kvalitet og reliabilitet. Ettersom en litteraturstudie kan forstås som en kumulativ prosess, hviler ikke studiens kvalitet alene på den systematiske prosessen og gjennomgangen. Kvaliteten og krav om validitet og reliabilitet kan også avgjøres i hvilken grad de inkluderte studiene kan belyse problemstillingen, og studienes metodiske rammeverk. Når litteraturstudie anvendes som metode, kan det derfor være viktig å ha et kritisk blikk på identifisert forskning (Aveyard, 2019, s. 105).

Kildehierarki (hierarkisk evidens)

Kildehierarki, eller hierarkisk evidens, handler om at når forskningsfunnene i de inkluderte studiene skal formidles, kan noen former for kilder være mer pålitelige for å belyse problemstillingen. Hierarkisk evidens har sin grunnleggende forståelse i at forskning kan bli rangert med ulik grad av sikkerhet (Hart, 2018, s. 159). Dette kan overordnet dreie seg om kildekritikk. Kildekritikk kan forstås som en prosess der det blir sjekket om de inkluderte studiene er på et tilfredsstillende vitenskapelig nivå (Dalland, 2012, s. 64, 71). Hva som anses å være høy grad av pålitelighet og sikkerhet vil avhenge av hva en ønsker å belyse ut fra problemstillingen (Aveyard, 2019, s. 68). Et kildehierarki vil derfor være relativt og situasjonsbestemt ut fra oppgavens problemstilling (Aveyard, 2019; Hart, 2018).

Randomisert kontrollstudie er spesielt relevant dersom litteraturstudien ønsker å studere effekt av behandling eller tiltak (Hart, 2018, s. 160), som spesialpedagogisk forskning ofte vil undersøke. Randomisert kontrollstudie er imidlertid ikke den mest pålitelige kilden når

litteraturstudiens formål ikke er å undersøke effekt og tiltak. I denne oppgaven er hovedmålet å undersøke hvilke barrierer som kan oppstå når læreren skal rapportere og melde fra om at et barn er utsatt for omsorgssvikt. Da dette forskningsspørsmålet ikke har det formål å undersøke effekt eller tiltak, men erfaringer i form av opplevde barrierer, kan intervju og spørreundersøkelser rangeres høyest i hierarkiet (Aveyard, 2019, s. 69). Det vil derfor være oppgavens anliggende å samle inn relevant empiri fra kvalitativt og kvantitativt forskningsmateriale som kan belyse problemstillingen. Med bakgrunn i oppgavens formål og problemstilling, har følgende kildehierarki blitt utformet, med inspirasjon av Aveyard (2019, s. 70) og Dalland (2012, s. 71). Sterkest sikkerhet og pålitelighet er rangert først til sist:

1. Kvalitative og kvantitative studier om læreres egne erfaringer vedrørende barrierer når omsorgssvikt skal meldes om
2. Vitenskapelige tidsskrifter og monografier
3. Statistiske beregninger og registerdata
4. Forskernes egne tolkninger og konklusjoner om fenomener

Ulike datainnsamlingsmetoder

De inkluderte studiene har innhentet sitt datamateriale ved hjelp av både kvalitativ og kvantitative metoder. Metodene har forskjellige styrker og begrensninger (Maxwell, 2013, s. 29). Fordelen til den kvalitative metoden er at den kan gå i dybden av fenomener det ønskes å undersøke, og tar sikte på å fange opp erfaringer som ikke lar seg tallfeste eller måle, og ønsker å formidle forståelse. Den kvantitative metodens fordel er å gi data i form av målbare enheter som videre kan formidle forklaringer, samt få frem det representative av fenomener som undersøkes (Dalland, 2012, s. 112-113).

I kvantitative metoder og spørreskjemaer som fire av de syv inkluderte studiene benytter, kan spørreskjemaets systematikk undervurdere kompleksiteten omkring læreres rapportering av omsorgssvikt. Samtidig kan spørreundersøkelser og antall utvalg av informanter gi en breddekunnskap som i større grad kan være representativt for befolkningen, i motsetning til den kvalitative metoden som har færre informanter (Dalland, 2012). Hvilke metodiske begrensninger som ligger til grunn for den enkelte studie, kan også innebære forfatterne og forskernes vurdering og presentasjon av deres funn. I samtlige av forskningsartiklene viser forfatterne bevissthet rundt dette ved å vise til deres metodiske begrensninger.

Både den kvalitative og den kvantitative metoden kan på hver sin måte bidra til en bedre forståelse av fenomenene som undersøkes (Dalland, 2012, s. 112; Ivankova & Nancy, s. 982). At de inkluderte studiene for denne oppgaven har benyttet seg av kvalitative og kvantitative metoder for å innhente empiri, anses som en fordel for å belyse oppgavens problemstilling. Dalland (2012, s. 229) hevder det er et viktig forskningsideal å presentere funnene i lys av ulike perspektiver. Når denne oppgaven benytter seg av en ”mixed methods” tilnærming, kan de ulike perspektivene belyse problemstillingen (Aveyard, 2019, s. 64). Den kvantitative metoden kan formidle forklaringer om læreres rapporteringspraksis, eventuelt manglede rapportering, og den kvalitative metoden kan bidra med dybdeforståelse av lærerens egne erfaringer med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt i skolen.

Vurdering av studienes kvalitet

En metodisk begrensning for oppgaven kan være manglende bruk av kvalitetskriterier, foruten utvalgsriteriene og kildehierarkiet. Sjekklistene kan være formålstjenlig og anbefalt, spesielt når innhentede datamateriale består av ulike datainnsamlingsmetoder (Aveyard, 2019, s. 102.103). Begrunnelsen for at sjekklistene har blitt utelukket, er delvis på grunn av et stort antall forslag om sjekklistene, og delvis med utgangspunkt i diskusjonen om sjekklistene bør anvendes. Sjekklistene er utformet av individer og fagfelt med egne standpunkter og meninger om hva som betegner høy eller lav grad av kvalitet. Å benytte seg av et sett med kvalitetsvurderinger bør derfor gjøres med forsiktighet (Hart, 2018, s. 90). Ettersom en narrativ litteraturstudie allerede innebefatter subjektive synspunkter og vurderinger, er det også en grense for hvor mye en sjekkliste for kvalitet kan øke oppgavens troverdighet og pålitelighet (Green et al., 2006, s. 111).

For å forstå identifisert forskning bør det legges mer til grunn enn kun tekniske spesifikasjoner i form av sjekklistene (Hart, 2018, s. 86). Kvalitetsvurderinger kan innskrenke forståelsen av og innsikten i datamaterialet, og dermed begrense ens tolkning. Det har derfor i oppgaven blitt forsøkt å benytte kritisk skjønn når det foretas en vurdering for studienes kvalitet, samt etterstrebe fornuftige og gjennomskuelige utvalgsriterier (Hart, 2018, s. 90). At innhentede datamateriale både er primærkilder, empiriske studier og fagfellevurdert materiale, kan bidra til oppgavens krav om troverdig kunnskap.

4.6.2 Utvalg, representativitet og generalisering

Både når det gjelder utvalget for denne studien, og hver enkelt av de inkluderte studiene, kan utvalg og representativitet utgjøre noen metodiske begrensninger. For at studien skal kunne bidra til yrkesutøvelsen og forskningsfeltet innenfor spesialpedagogikk, bør en ta stilling til om kunnskapen som formidles kan generaliseres. En forutsetning for å forskningsfunns generalisering er at det datamaterialet er med utgangspunkt i et representativt utvalg (Dalland, 2012, s. 221).

For oppgavens del kan det ikke utelukkes at forskningsfeltet har flere studier som kan være relevante for å belyse problemstillingen. Oppgavens utvalg og funn begrenses til å belyse problemstillingen med utgangspunkt i syv studier. Når det gjelder de inkluderte studienes utvalg kan også forårsake implikasjoner for å generalisere funnene. For eksempel er utvalget i studiene basert på frivillig deltakelse og ikke et tilfeldig utvalg. Tematikken som blir forsket på er også sensitiv, slik at informantene kan føle et press for å respondere på en bestemt måte (Walsh et al., 2012, s. 1938). Dette kan videre påvirke både studienes og denne oppgavens reliabilitet og validitet. Metodiske diskusjoner omkring de enkelte studiene blir også belyst når funnene presenteres i kapittel 5.

Ingen av de inkluderte studiene tar utgangspunkt i en nordisk kontekst. Det kan være en metodisk begrensning med tanke på oppgavens funn og generalisering til norske lærere. Det har blitt gjennomført hånd søk i relevante databaser for å kunne identifisere nordisk litteratur. De nordiske forskningsartikler har ikke oppfylt oppgavens inklusjonskriterier. På den ene siden kan det bety at nordiske tidsskrifter, sammenlignet med internasjonale tidsskrifter i mindre grad omhandler barrierer og lærere med hensyn til å rapportere omsorgssvikt. Det kan også bety at litteratursøket og søkeprosessen innebærer en metodisk svakhet med hensyn til innhenting av nordisk forskningslitteratur.

Tre av de syv inkluderte studiene innhenter informasjon fra lærere i Australia og innenfor ulike stater. Disse studiene undersøker stater med ulik implementering og praktisering av meldeplikten. Meldeplikten kan variere med hensyn til hvem som utsetter barnet for overgrep, eksempelvis om det er en foresatt eller skoleansatt (Walsh et al., 2012). Dette kan gi utslag i form av ulike barrierer med tanke på rapportering av omsorgssvikten. Tre av studiene har også inkludert flere yrkesprofesjoner i sine funn. Hvilke barrierer som

rapporteres av lærere og øvrige profesjoner kommer i mer eller mindre grad frem i studiene. En metodisk svakhet er derfor at innhentet datamateriale ikke kun tar for seg lærere.

Til tross for metodens begrensninger med hensyn til utvalg, representativitet og generalisering, er studiens målsetting å øke innsikt i fenomenene problemstillingen og forskningsspørsmålene vil belyse. I tråd med oppgavens formål forsøker oppgaven å belyse fenomener og ikke antall informanter. Når det gjelder de enkelte studienes funn som blir presentert i denne oppgaven, vil de identifiserte funnene i kapittel 5 bli mer inngående vurdert med hensyn til utvalg, representativitet og generalisering. Hensikten er å vurdere hvordan funnene kan oppfylle oppgavens reliabilitets- og validitetskrav.

4.6.3 Vurdering av eget arbeid

Det finnes begrensninger og forbedringspotensialer for alle studier (Green et al., 2006, s. 111-112). Den metodiske diskusjonen og refleksjonen omkring denne oppgaven har forsøkt å belyse både oppgavens og de inkluderte studienes metodiske begrensninger med utgangspunkt i krav om reliabilitet og validitet.

Søkestrategien for oppgaven vurderes som en metodisk fordel for å kunne identifisere de inkluderte studiene. Samtidig kan den også være en metodisk svakhet blant annet på grunn av søketreffets mangel på nordiske studier. Det har i søkeprosessen blitt vist til hvordan valg av begreper kan endre søketreffet, som igjen kan påvirke identifiseringen av relevante studier og følgelig oppgavens funn.

Når det gjelder presentasjon av funn med hensyn til ulike datainnsamlingsmetoder, har analysen og tolkningen av de inkluderte studiene tidvis vært krevende. En potensiell feilkilde i oppgaven kan være å ikke få tak i all informasjon studiene viser. Samtidig har analyseprosessen hatt et bevisstgjørende fokus på å unngå å systematisk utelate informasjon som kan gi en unyansert presentasjon av funnene. At studiene benytter seg av ulike datainnsamlingsmetoder kan likevel være formålstjenlig for å belyse fenomenets helhet ved hjelp av kvantitative og kvalitative metoder.

En metodisk begrensning kan også være at bakgrunnen for denne oppgaven er forankret i et spesialpedagogisk perspektiv. Forskere kommer fra forskjellige fagområder, som videre kan

føre til ulik analyse av eksisterende forskning. Dersom utgangspunktet hadde vært et annet fagområde, kan analysen og sammenstillingen av oppgavens inkluderte studier avvike fra hva som blir presentert i denne oppgaven. Det kan bety at presentasjonen og diskusjonen av funnene kan tenkes å være begrenset og relative med potensial for utvikling fra en selv eller fra andre faglig perspektiver (Hart, 2018, s. 231). Denne begrensningen tar utgangspunkt i at presentasjonen og diskusjonen har en subjektiv dimensjon som videre kan påvirke oppgavens validitet.

5 Presentasjon av funn

I dette kapittelet er formålet å identifisere, fremstille og vurdere hovedfunnene til de inkluderte studiene. Presentasjonen er en sammenstilling av studienes funn. En slik sammenstilling kan også betegnes som en syntese der formålet er å sammenfatte de enkelte funnene til en helhetlig presentasjon (Hart, 2018, s. 196-197). I forlengelse av oppgavens metodiske diskusjon og refleksjon omkring de enkelte studiene, blir studiens funn og metode for innhenting av datamateriale vurdert og kommentert underveis.

Tematisk presentasjon

Det finnes ingen standardisert måte for å presentere og sammenstille funnene i en narrativ litteraturstudie. Ulike metoder kan anvendes for å analysere og fremstille datamateriale (Berg & Munthe-Kaas, 2013, s. 134). Hvordan en analyserer og sammenstiller avhenger av problemstillingen (Aveyard, 2019; Berg & Munthe-Kaas, 2013; Cronin et al., 2008; Green et al., 2006; Hart, 2018). En metode for å systematisere kunnskapen de inkluderte studiene tilbyr, kan være en tematisk fremstilling. En slik metode vurderes hensiktsmessig for denne oppgaven. Uavhengig om datainnsamlingsmetodene i de inkluderte studiene er kvantitativ eller kvalitativ, anbefales det å identifisere mønstre eller temaer i forskningsartiklene (Booth, Sutton & Papaioannou, 2016, s. 215). Oppgavens tematiske presentasjon har dermed til formål å identifisere ulike barrierer som kan oppstå med hensyn til lærerens meldeplikt.

Oppgavens fremgangsmåte er i tråd med Aveyards (2019, s. 141-149) beskrivelse av en tematisk analyse. De identifiserte temaene som presenteres er generert fra resultatdelen og hovedfunnene til de inkluderte studiene (se delkapittel 4.5). I prosessen blir temaene systematisert med utgangspunkt i studienes egne tematiske fremstillinger. Deretter blir temaene sammenlignet for å identifisere sammenfallende og avvikende temaer og funn. I tilfeller der temaene er motstridende, blir disse redegjort for med den hensikt å unngå en unyansert fremstilling av forskningsfeltet. Det vil også være forskningsetisk uredelig å unnlate og presentere temaer som kan ha motstridende resultater, slik det redegjøres for i delkapittel 4.2.2 om etiske hensyn. Å presentere funn og temaer som kan være motstridende er et av oppgavens formål.

I presentasjonen blir enkelte studier tildelt mer plass ut fra relevans med hensyn til problemstillingen (Aveyard, 2019, s. 146). Funnene presenteres og beskrives så objektivt og

tydelig som mulig, fordi oppgavens subjektive dimensjon kan være en metodisk begrensning (Green et al., 2006, s. 110). Av den grunn blir funnene presentert deskriptivt. Hva de ulike funnene kan bety vil bli mer inngående redegjort for i oppgavens diskusjonskapittel.

5.1 Sentrale funn i studiene

I presentasjonen blir det identifisert ulike barrierer, men også hvilke faktorer og fenomener som kan påvirke lærerens meldeplikt. I tråd med masteroppgavens formål og rammer, begrenses presentasjonen til å beskrive seks identifiserte temaer som kan belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene. Disse omhandler lærerens rapporteringspraksis, kunnskaper og erfaringer, omsorgssviktens karakter, lærerens holdninger, konsekvenser og institusjonelle og sosiale faktorer. I tråd med oppgavens krav til redelighet og gyldighet blir noen av funnene vurdert med hensyn til utvalg, representativitet og generalisering.

5.1.1 Lærernes rapporteringspraksis

Funnene til spørreundersøkelsene Emich-Widera et al. (2011), Goebbels et al. (2008), Walsh et al. (2008) og Walsh et al. (2012) kan belyse lærerens intensjoner og holdninger til meldeplikten. Spørreundersøkelsene begrenses til å belyse holdninger (Dalland, 2012, s. 140). Når funnene til intervjustudiene til Feng et al. (2012), Schols et al. (2013) og Falkiner et al. (2017) tas i betraktning, blir det identifisert et mer helhetlig og nyansert bilde lærerens rapporteringspraksis med hensyn til holdninger og handlinger.

Majoriteten av informantene i spørreundersøkelsen til Goebbels et al. (2008) har erfaringer med å melde fra ved mistanke om et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Én femtedel av utvalget rapporterer at de aldri har fattet mistanke. 82 prosent av lærerne rapporterer at de alltid har meldt fra ved mistanke om et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Goebbels et al. (2008) skiller mellom lærere som konsekvent og inkonsekvent, det vil si alltid eller mer uregelmessig, utøver meldeplikten. 18 prosent av lærerne rapporterer en mer inkonsekvent rapporteringspraksis. Av denne prosentandelen rapporterer 30 prosent at de har unnlatt å melde i ett tilfelle, 32,5 prosent i to tilfeller og 37,5 prosent i tre eller flere tilfeller der omsorgssvikt mistenkes.

I spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2008) blir lærerne forespeilet hypotetiske situasjoner som beskriver barn som blir utsatt for omsorgssvikt. Lærerne blir følgelig spurt ”How likely

it is that this child has been abused or neglected?” for å undersøke om de har oppdaget omsorgssvikten, og ”How likely it is that you will report this case to the authorities?” for å vurdere om lærerne vil rapportere tilfellet (Walsh et al., 2008, s. 986). Der lærerne rapporterer at de oppdager at barnet er utsatt for omsorgssvikt, oppgir respondentene at tilfellet meldes.

I likhet med Walsh et al. (2008) blir lærerne i spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2012) også forespeilet hypotetiske situasjoner, men om barn som er utsatt for seksuelle overgrep. En slik metodikk for å innhente datamateriale kan begrense funnene til å belyse lærerens intensjoner og holdninger heller enn handlinger (Vargas, 2011, s. 948). Walsh et al. (2012, s. 1938) hevder likevel at å benytte seg av hypotetiske tilfeller kan overkomme kontroversielle og sensitive aspekter i forbindelse med seksuelle overgrep. I spørreundersøkelsen blir lærerne spurt ”Do you think you have reasonable grounds for suspecting sexual abuse has occurred?” med responskategorier ”yes/no/unsure” (Walsh et al., 2012, s. 1940). Over fire-femtedeler av lærerne som rapporterer de har grunn til å tro at barnet er utsatt for seksuelle overgrep, rapporterer at de ville meldt fra om tilfellet (Walsh et al., 2012).

I spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011), rapporterer 58 prosent av lærerne at de har erfaringer med omsorgssvikssituasjoner. 90 prosent av disse lærerne rapporterer at de reagerer på mistanken ved å snakke med barnet, foreldrene og skolerådgiveren. 79 prosent av lærerne med erfaring med omsorgssvikt rapporterer at de unngår å melde fra til barneverntjenesten eller politiet. Ifølge Emich-Widera et al. (2011) er skolerådgiveren et naturlig bindeledd mellom barnet og myndighetene, og at lærerne reagerer på mistanken ved å melde ifra til skolerådgiveren er derfor forståelig. Å reagere på mistanken ved å meddele bekymringen til øvrig personale i skolen, deriblant rektorer er også tendensen til lærerne i intervjustudien til Falkiner et al. (2017).

Litteraturstudien kan belyse en mer nyansert rapporteringspraksis og hvordan individuelle tolkninger, kulturelle forskjeller og sosiale normer og verdier kan hindre lærerne i å oppdage og gjennomføre meldeplikten. I intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller lærerne om at omsorgssvikt har en tvetydig fenomenforståelse, og at beslutningsprosessen om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt kan påvirkes av sosiale og kulturelle faktorer, som for eksempel deres egen oppdragelse. Lærerne i intervjustudien til Falkiner et al. (2017) forteller også om at fenomenforståelsen kan baseres på lærernes egne tolkninger av omsorgssvikt.

Informantene i intervjustudien til Feng et al. (2012) forteller at kulturelle normer og verdier kan hindre lærernes meldeplikt. En lærer forteller:

The abusive family blamed me and said, 'this is the way we discipline our children; it's no big deal (...). (Feng et al., 2012, s. 278)

Lærerne sier at foreldre har ulike måter å oppdra barn på, og at meldeplikten står i et motsetningsforhold til en kultur som vektlegger foreldres rettigheter til privatliv. Lærerne hevder at kulturelle verdier av å respektere familiens integritet står i konflikt til meldeplikten (Feng et al., 2012).

5.1.2 Lærernes kunnskaper og erfaringer

Walsh et al. (2008), Goebbels et al. (2008), Emich-Widera et al. (2011) Walsh et al. (2012) Schols et al. (2013) og Falkiner et al. (2017) belyser hvordan lærernes kunnskaper og erfaringer kan påvirke lærerens rapporteringspraksis. Presentasjonen identifiserer motstridende funn om lærerens opplæring, utdanning og kunnskaper om meldeplikten, med hensyn til lærerens juridiske ansvar for å beskytte barn mot omsorgssvikt. Diskusjonen om disse funnene er forbeholdt oppgavens diskusjonskapittel. Funnen blir derimot presentert og beskrevet i det følgende.

Erfaring, utdanning og opplæring

Spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2008) undersøker ulike lærerkarakteristikk og om demografiske forhold ved lærerne kan påvirke lærerens beslutninger. Walsh et al. (2008) skiller variablene å ”oppdage” og ”rapportere”. Lærerens alder, kvalifikasjonsnivå og om læreren selv er forelder har ingen signifikant betydning for om lærerne oppdager eller rapporterer omsorgssvikt. Spørreundersøkelsen viser imidlertid at lærerne med tidligere erfaringer med omsorgssviktsituasjoner i større grad oppdager og melder bekymringen videre, sammenlignet med lærerne som rapporterer at de aldri har mistenkt at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt (Walsh et al., 2008).

Walsh et al. (2008) undersøker om lærernes rapporteringspraksis påvirkes av utdanning og opplæring i kompetanse til å oppdage og respondere på omsorgssviktsituasjoner.

Opplæringen studien refererer til foregår i regi av skolens ledere eller rådgivere, og ikke fageksperter på omsorgssviktfeltet. Lærerne som rapporterer at de ikke har deltatt i en slik opplæring, er mer sannsynlig å oppdage og rapportere, sammenlignet med lærerne som rapporterer at de har gjennomgått en slik opplæring (Walsh et al., 2008).

I intervjustudien til Schols et al. (2013), hevder lærerne at lærerutdanning og videreutdannelser som omhandler omsorgssvikt i lav grad dekker deres behov for kunnskap med hensyn til fenomenet og meldeplikten. Lærerne forteller om manglende ferdigheter til å kommunisere med foreldre og barnet når det foreligger mistanke om omsorgssvikt. Slike praktiske og kommunikative ferdigheter sier lærerne i mindre grad blir tillært gjennom utdanningene, men med arbeidserfaring.

En annen studie finner at jo høyere akademiske kvalifikasjoner og lengre arbeidserfaring lærere har, jo større sannsynlighet er det for at lærere oppfatter mistanke om at et barn er utsatt for omsorgssvikt (Goebbels et al., 2008). Goebbels et al. (2008) skiller mellom lærere som konsekvent og inkonsekvent rapporterer mistanken, slik det redegjøres for i delkapittel 5.1.1. Lærere med tre- eller fireårig utdanning eller mastergrad har større sannsynlighet for å alltid rapportere dersom det foreligger mistanke om omsorgssvikt, sammenlignet med lærere med mindre enn tre års utdanning. Spørreundersøkelsens analyse finner også at for hvert år med arbeidserfaring, blir lærerens manglende avdekking av omsorgssvikt redusert med ni prosent (Goebbels et al., 2008).

Spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2012) finner samme tendens som Goebbels et al. (2008). Lærere med lengre arbeidserfaring har i større grad meldt fra om tilfeller der barn kan være utsatt for omsorgssvikt, sammenlignet med nyutdannede lærere (Walsh et al., 2012). Til tross for arbeidserfaringens betydning for lærerens meldeplikt, hevder Goebbels et al. (2008) og Walsh et al. (2012) at andre faktorer enn arbeidserfaringen alene kan påvirke at læreren melder fra mistanke om barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. For eksempel kan arbeidserfaringer innvirke på lærerens evne til å oppdage, som videre kan føre til økt rapportering.

Manglende kunnskaper om tegn på omsorgssvikt

Walsh et al. (2012) og Goebbels et al. (2008) hevder at sannsynligheten for å oppdage og således rapportere om tilfeller der barn kan være utsatt for omsorgssvikt, øker med læreres

arbeidserfaring. Falkiner et al. (2017) belyser imidlertid at lærerne i deres studie erfarer manglende kunnskaper til å oppdage omsorgssvikt. I forbindelse med kunnskaper om tegn på omsorgssvikt kan funnene til intervjustudien til Falkiner et al. (2017) og Schols et al. (2013) og spørreundersøkelsene til Walsh et al. (2012) og Goebbels et al. (2008) være motstridende. Dette kan eksemplifisere hvordan ulike datainnsamlingsmetoder kan bidra til ulike perspektiver til oppgavens funn (Aveyard, 2019, s. 179). Manglende kunnskaper om tegn til å identifisere omsorgssvikt blir videre presentert med utgangspunkt i de inkluderte studiene, mens funnene diskuteres i oppgavens diskusjonskapittel.

Lærerne i intervjuene til Falkiner et al. (2017) mener de er dårlig rustet til å identifisere omsorgssvikt, foruten de mest synlige og åpenbare tegnene, eksempelvis blåmerker. En lærer forteller:

(...) I'd know what to look out for. Whereas perhaps for sexual abuse there are also indicators but I'm less aware of what I'd be looking for. (Falkiner et al., 2017, s. 43)

I intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller en lærer om et tilfelle der atferden ble mistolket på grunn av manglende kunnskaper, og at læreren ikke tenkte eller vurderte at barnet var utsatt for omsorgssvikt. Lærerne sier de erfarer manglende kunnskaper om tegn til å identifisere omsorgssvikt (Schols et al., 2013).

Lærerne som rapporterer om høyt kunnskapsnivå om tegn til å identifisere omsorgssvikt, assosieres med høy grad til å oppdage omsorgssvikt, ifølge analysen til Goebbels et al. (2008). Sammenlignet med lærerne som uregelmessig rapporterer når det oppstår mistanke om omsorgssvikt, belyser spørreundersøkelsen at lærere som rapporterer om høyt kunnskapsnivå og tro på egne ferdigheter kan ha en innvirkning på at lærerne alltid melder fra om sin mistanke (Goebbels et al., 2008).

Spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011) kan belyse læreres kunnskapsnivå om tegn på omsorgssvikt. Lærerne blir stilt spørsmål som "What type of child behaviour can imply that the child could have been abused?" (Emich-Widera et al., 2011, s. 307).

Svaralternativene ble analysert i lys av korrekte eller ukorrekte svar. 4,6 prosent av lærerne har mer enn 79 prosent korrekte svar, 23,7 prosent mindre enn 51 prosent korrekte svar, mens flest lærere har mellom 51 og 79 prosent korrekte svar (Emich-Widera et al., 2011). I studien

kommer det imidlertid ikke frem hvilke dimensjoner av omsorgssvikt lærerne besvarer korrekt eller ukorrekt.

Selv om Emich-Widera et al. (2011), Schols et al. (2013) og Falkiner et al. (2017) kan vise til varierende grad av kunnskaper og ferdigheter til å identifisere omsorgssvikt, forteller lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013) at et barns atferdsendring kan være et typisk tegn på omsorgssvikt. Læreren forteller at atferden kan utgjøre en mistanke, men at det dermed ikke er sagt at det foreligger omsorgssvikt. De hevder at tolkning av barnets atferd bør gjøres med forsiktighet, men at atferden kan være grunnlag for mistanke som kan undersøkes videre (Schols et al., 2013).

Kunnskap og bevissthet om meldeplikt

Lærerne forteller de har manglende kunnskaper om det selvstendige juridiske ansvaret for å rapportere til barneverntjenesten i intervjustudien til Falkiner et al. (2017). En lærer forteller:

I have never had to, have never actually made a report. I suppose, I don't know the rules on that, we haven't been told. I would go within the school, I guess. (Falkiner et al., 2017, s. 42).

Dette blir også funnet i spørreundersøkelsen Emich-Widera et al. (2011) og intervjustudien til Schols et al. (2013). I følge Emich-Widera et al. (2011) rapporterer kun 21,1 prosent av lærerne at de melder mistanken til politiet eller barneverntjenesten som følge av manglende kunnskap om meldeplikten. Lærerne i intervjuene til Schols et al. (2013) forteller at de erfarer manglende kunnskaper om meldepliktens prosedyrer.

Lærere som rapporterer høy grad av bevissthet om meldeplikten sammenlignet med lærerne som rapporterer usikkerhet om meldeplikten, er mer sannsynlig å oppdage og melde fra hvis de mistenker omsorgssvikt, ifølge spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2008). I studiens juridiske kontekst har ikke lærerne plikt til å melde, men det finnes politiske retningslinjer for å rapportere dersom et barn er utsatt for omsorgssvikt. Likevel rapporterer 85 prosent av lærerne at de har en lovregulerende meldeplikt (Walsh et al., 2008). Walsh et al. (2008) hevder at lærere opplever et ansvar for å rapportere omsorgssvikt, selv om lærerne ikke har en lovregulerende meldeplikt.

Ved bruk av ”mixed methods” kan en illustrere hvordan funn kan belyses og utdypes fra forskjellige datainnsamlingsmetoder (Aveyard, 2019, s. 179). Lærerne i intervjustudien til Falkiner et al. (2017) hevder at opplæring og kunnskap om meldeplikten påvirker motivasjonen til å rapportere mistanken på en negativ måte. Lærerne forteller om en inkonsekvent og uadekvat opplæring som hindrer lærernes motivasjon, og at opplæringen gir manglende kunnskap med hensyn til lovverket og hva det sier om beskyttelse av barn. Dette kan utdypes videre gjennom spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2012). I tilfeller der lærerne rapportere om usikkerhet og manglende bevissthet om meldeplikten, er det mindre sannsynlig at lærerne alltid rapporterer mistanken om et barn er utsatt for omsorgssvikt. Lærerne som imidlertid rapporterer om bevissthet og kunnskap om meldeplikt, har dobbel så stor sannsynlighet for å melde fra om sin mistanke, sammenlignet med lærere som rapporterer om lavt kunnskapsnivå i følge Walsh et al. (2012) sin analyse.

5.1.3 Omsorgssviktens karakter

Studien til Walsh et al. (2008), Goebels et al. (2008), Walsh et al. (2012), Feng et al. (2012), Schols et al. (2013) og Falkiner et al. (2017) kan illustrere hvordan omsorgssviktens karakter kan påvirke lærerens beslutningsprosess. I det følgende blir dette presentert mer inngående.

Ulike situasjonskarakteristikker blir undersøkt i forbindelse med lærerens beslutningsprosess i spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2008) og Walsh et al. (2012). Disse omhandler ulike dimensjoner av omsorgssvikt, høy eller lav hyppighetsgrad, og omsorgssviktens mulige påvirkning og konsekvenser for barnet. Lærerne i studien til Walsh et al. (2008) rapporterer at de i større grad oppdager og melder fysiske overgrep, høy hyppighetsgrad av overgrepet samt observerte påkjenning for barnet, sammenlignet med psykiske overgrep, lavere hyppighet og mindre observerbare skader på barnet. Walsh et al. (2012) finner også en liknende tendens som Walsh et al. (2008). Lærere som rapporterer usikkerhet om barnet er utsatt for betydelig skade, vil i færre tilfeller oppdage og melde fra om omsorgssviktsituasjonen (Walsh et al., 2012). Dette kan videre utdypes gjennom intervjustudien til Feng et al. (2012). Lærerne forteller at de unngår å melde dersom de ikke oppfatter umiddelbar fare for barnet. Dette for at familien skal få tid til å fikse problemene på egenhånd. Lærerne overvåker imidlertid situasjonen og håper på at omsorgssituasjonen forbedres (Feng et al., 2012).

Lærerne i intervjustudien til Falkiner et al. (2017) forteller at omsorgssviktsituasjoner som tidligere har blitt meldt fra om, hovedsakelig har omhandlet fysiske overgrep. De forteller at synlige og åpenlyse tegn og skader på barnet kan gjøre det enklere å oppdage og dermed meldes fra om, sammenlignet med for eksempel seksuelle overgrep. Lærerne begrunner det med at synlige og observerbare skader på barnet kan gi bedre grunn til å tro at barnet er utsatt for omsorgssvikt. En lærer forteller:

(...) Sexual abuse, it's, I mean, I think, I don't know how you would know. (Falkiner et al., 2017, s. 43).

Seksuelle overgrep kan være vanskelig å oppdage på grunn av overgrepets uttrykk og usynlighet (Falkiner et al., 2017).

I spørreundersøkelsen til Goebbels et al. (2008) blir lærernes beslutningsprosess undersøkt med hensyn til ulike dimensjoner av omsorgssvikt. I studien undersøkes det hvor hyppig lærerne har meldt fra om vanskjøtsel og fysiske, psykiske og seksuelle overgrep. Goebbels et al. (2008) finner at lærerne i flest tilfeller har meldt fra om barn som kan være utsatt for vanskjøtsel, etterfulgt av fysiske overgrep, psykiske overgrep og seksuelle overgrep.

5.1.4 Holdninger

I intervjustudien til Feng et al. (2012), Schols et al. (2013) og Falkiner et al. (2017) blir ulike holdninger belyst, deriblant lærerens sympati, ansvar, forpliktelse og intensjon. Dette blir også belyst i spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011) og Walsh et al. (2012). Disse holdningene kan representere ulike dilemmaer og kan følgelig hindre læreren i å melde når det mistenkes at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Lærerne er også i varierende grad enige i om hvem som bør ta ansvar for å melde når det mistenkes at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Emich-Widera et al., 2011; Schols et al., 2013; Walsh et al., 2012).

I Intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller lærerne om barn de har møtt som har vært utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Noen av lærerne innrømmer at de ikke alltid ønsker å erkjenne alvorligheten i barnets situasjon. En lærer forteller:

The parents themselves might not perceive it as abuse, because they are doing their best and maybe they just cannot do better. (Schols et al., 2013, s. 6).

Med dette sitatet hevder Schols et al. (2013) at omsorgssvikt kan rettferdiggjøres ved at læreren identifiserer seg med foreldrene og viser forståelse for deres utilstrekkelighet.

Dilemmaet med hensyn til sympati versus ansvarlighet blir belyst i intervjustudien til Feng et al. (2012). I likhet med Schols et al. (2013) hevder Feng et al. (2012) at å vise sympati med foreldre kan hindre rapportering av omsorgssvikt ved at lærerne rasjonaliserer foreldrenes handlinger. Først når lærerne er sikre på at barnet er utsatt for omsorgssvikt og forskjellige tiltak er benyttet for å forbedre omsorgssituasjonen, blir bekymringen meldt fra til barneverntjenesten. En lærer forklarer at det er viktig å kjenne til intensjonene bak foreldrenes handling, og at skaden barnet eventuelt blir påført kan tilgis dersom handlingen er utilsiktet (Feng et al., 2012, s. 278). Det vil si at lærerne selv påtar seg oppgaven med å vurdere om barnet er utsatt for omsorgssvikt.

Lærerne sier i intervjustudien til Falkiner et al. (2017) sier de trenger sikre bevis på at omsorgssvikten finner sted før tilfellet blir rapportert. Å tro eller mistenke hevder lærerne ikke er tilstrekkelig for å rapportere til barneverntjenesten. Dette kan føre til at omsorgssvikt som kan foregå i det stille og skjulte blir oversett. En lærer forteller:

(...) there were probably sometimes I should have probably just gone with it [å melde fra]. I don't think I was sure enough, I was looking to be absolutely sure. (Falkiner et al., 2017, s. 43)

En annen lærer forteller om et barn som viste frem tydelige brannsåre etter sigaretter på magen. Læreren sier dette var utvilsomt omsorgssvikt, og tilfellet ble umiddelbart rapportert om til barneverntjenesten (Falkiner et al., 2017, s. 43).

Lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller om at ens intuisjon og fornemmelse om at noe kan være galt i barnets hjemmemiljø, bør tas på alvor. En lærer forteller:

I have learned over the past few years to pay more attention to the feeling that something is wrong with a child than to bruises on a child's body. Subsequently, you have to investigate what causes this feeling of discomfort. (Schols et al., 2013, s. 6)

Lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013) kan i mindre grad være opptatt av sikre bevis sammenlignet med lærerne i intervjustudien til Falkiner et al. (2017). Likevel forteller lærerne at det er enklere å melde fra sin bekymring hvis informasjon om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt kommer fra politiet, sammenlignet med et barns utsagn eller væremåte (Schols et al., 2013).

Lærerne er i varierende grad enige om hvem som er ansvarlig for å reagere og melde fra til barneverntjenesten hvis det mistenkes at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. I spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2012) rapporterer lærerne høy grad av forpliktelse til det selvstendige ansvaret i meldeplikten. Til forskjell fra Walsh et al. (2012) rapporterer lærerne i spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011) at andre enn dem selv bør ta ansvar for å melde bekymring om barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. En lærer i intervjustudien til Schols et al. (2013) kan utdype funnene i spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011). Dette kan også videre utdypes i intervjustudien til Schols et al. (2013). En lærer forteller:

If we get more responsibilities in this, we will get deeper into this and I am not sure how I would handle this. Then, I will take it home, but this will not make me happier. (Schols et al., 2013, s. 7).

Dette kan illustrere hvordan læreren kan beskytte seg selv i møte med ansvaret og forpliktelsen til meldeplikten.

5.1.5 Konsekvenser

Lærerne i de inkluderte studiene frykter for konsekvensene av meldeplikten (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012; Schols et al., 2013; Walsh et al., 2012). Konsekvensene dreier seg om frykt for å forverre barnets omsorgssituasjon, reaksjoner og uheldige konsekvenser av foreldrene, men også konsekvenser for læreren selv. Dette blir presentert i det følgende.

For barnet

Lærerne forteller at meldeplikten kan føre til at barnet blir ytterligere skadet og at situasjon forverres. Barnet kan eksempelvis straffes av foreldrene som en konsekvens av at omsorgssvikten har blitt oppdaget (Falkiner et al., 2017). Lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller at barnets situasjon kan opprettholdes eller forverres ved at foreldre kan flytte til en annen kommune for å unngå mistanke om omsorgssvikt. I intervjustudien til Feng et al. (2012) forteller informantene at usikkerhet med hensyn til konsekvensene for barnet er ubehagelig. De forteller videre at ubehaget kan føre til at læreren unnlater å rapportere mistanken (Feng et al., 2012).

Frykten for potensielle negative konsekvenser for at barnet situasjon kan forverres, begrunnes i barnevernets oppfølging av lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013). Lærerne uttrykker mistillit til barnevernets oppfølging, herunder ventelister, mangel på kontinuitet og kommunikasjon, byråkratiske prosesser og forsinkelser til å følge opp omsorgssituasjonen til barnet. Lærerne hevder at mistilliten til barnevernet kan hindre dem i å rapportere, og at mistanken i varierende grad blir tatt på alvor (Schols et al., 2013). Mistillit til barnevernet blir også rapportert om i spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011). Informantene rapporterer dessuten om liten tro på ønsket effekt og manglende positive konsekvenser for barnet (Emich-Widera, et al., 2011).

For familien og lærerne

Intervjustudien til Feng et al. (2012) og Falkiner et al. (2017) belyser et dilemma lærere kan stå overfor vedrørende å melde fra sin bekymring om omsorgssvikt. En lærer forteller:

Well, you do want certainty because you don't want to accuse ... you could accuse somebody but it might turn out to be nothing, and you can ruin people's lives
(Falkiner et al., 2017, s. 43)

Informantene til Feng et al. (2012) forteller om hvordan å melde sin bekymring om omsorgssvikt kan påføre stigmatisering av familien; å være en familie som utsetter et barn for omsorgssvikt, eller at barnet tildeles en offerposisjon.

Lærerne rapporterer en motvilje med hensyn til å blande seg inn i familiens privatsfære, i spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011). I intervjuene til Feng et al. (2012)

meddeler en lærer at å rapportere mistanke om omsorgssvikt kan stå i kontrast til familiens rettigheter og privatliv (Feng et al., 2012).

I intervjustudien til Falkiner et al. (2017), forteller lærerne at å melde fra mistanke kan føre til tap av foreldrenes tillit og relasjon til dem. Lærerne deler erfaringer om skyldanklagelse og frykt for foreldrenes reaksjoner og aggressivitet som følge av beslutningen om å rapportere mistanken. Skyldfølelse overfor barnet, spesielt i tilfeller der foreldre mister omsorgsretten, og manglede mulighet til å rapportere anonymt forteller lærerne også om. I intervjuene til Schols et al. (2013) forteller lærerne at manglende anonymitet er et hinder på grunn av informasjonsdelingen med foreldrene når bekymringen skal meldes til barnevernet.

Walsh et al. (2012) sin spørreundersøkelse viser at konsekvenser kan være en betydelig påvirkning i lærerens beslutningsprosess, men i meldeplikts favør. Til tross for at lærerne til en viss grad rapporterer om bekymring for negative konsekvenser for barnet, familien og seg selv, hindrer ikke dette lærerne i å melde fra til barnevernet når det mistenkes at et barn kan være utsatt for seksuelle overgrep (Walsh et al., 2012). En mulig årsak til at mistanken og bekymringen blir meldt videre til tross for hindringer, kan være omsorgssviktens seksuelle dimensjon. Dette blir videre diskutert i oppgavens kapittel 6.

5.1.6 Institusjonelle og sosiale faktorer

Goebbels et al. (2008) undersøker blant annet om kollegaer, rektorer og skolen kan påvirke lærerens rapporteringspraksis ved mistanke om omsorgssvikt. Spørreundersøkelsens analyse skiller mellom lærere med og uten erfaring med omsorgssviktsituasjoner. Lærere uten en slik erfaring rapporterer at dersom mistanken meldes fra om, blir dette støttet av ansatte i skolen. Studien belyser imidlertid et paradoks. Lærere med erfaringer om å melde fra om sin mistanke om omsorgssvikt, rapporterer at de i mindre grad opplever støtte fra skolen. Goebbels et al. (2008) hevder dette kan vise til en mer pessimistisk oppfatning om at meldeplikten støttes i og av skolen. Det som imidlertid viser seg å være av betydning for lærergruppen med erfaring om å melde fra om omsorgssvikt, er handlingsplaner i skolen (Goebbels et al., 2008).

Lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013) forteller at handlingsplaner, eller ulike former for organisatorisk støtte, kan være et viktig verktøy med hensyn til meldeplikten.

Lærerne hevder at omsorgssvikt bør systematisk og konsekvent tas stilling til på skolenivå. Dette kan dessuten bidra til å øke deres kunnskaper om fenomenet og rutinene omkring rapporteringspraksisen (Schols et al., 2013). Lærerne i spørreundersøkelsen til Walsh et al. (2008) rapporterer imidlertid at å diskutere omsorgssvikt i personalet ikke utgjør noe forskjell i lærerens beslutningsprosess.

Kollegaene er den viktigste støtten i situasjoner når det mistenkes omsorgssvikt, ifølge lærerne i intervjustudien til Schols et al. (2013). Kollegastøtte hevder lærerne kan bidra til emosjonell støtte og hjelp i prosessen med å avdekke tegn på omsorgssvikt. Kollegaene kan også være en ressurs når mistanken bearbeides og drøftes i personalet, og når mistanken blir kommunisert med foreldrene (Schols et al., 2013).

Verdien av å søke trygghet og støtte hos kollegaene blir også funnet i intervjustudien til Falkiner et al. (2017), slik sitatet illustrerer:

I need to feel extremely sure and I need to have back up, I wouldn't just go and do that [report]. I would seek the counsel of other staff and make sure that we're all on same page about it before moving forwards. (Falkiner et al., 2017, s. 43)

Sitatet belyser at læreren kan ha behov for andres meninger for å sikre mistanken om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt, men også kollegaers støtte og meninger i beslutningsprosessen. Dette kan ses i lys av at lærerne forteller om frykt for å tolke situasjonen feil og utrygghet i forbindelse med å bære observasjonen, mistanken og rapporteringen alene. I situasjoner der barnet viser en bekymringsfull atferd, sier lærerne at det er en trygghet hvis flere kan observere barnet. Om kollegaene er enige i mistanken hevder lærerne kan påvirke om mistanken blir rapportert. Det er mer sannsynlig at lærerne melder mistanken til barnevernet hvis kollegaene er enige i at det er grunn til å tro at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017).

6 Diskusjon av sentrale funn

I dette kapitlet blir noen sentrale funn fra studiene diskutert i lys av de juridiske og teoretiske perspektivene oppgaven belyser i kapittel 2 og 3. I tråd med den narrative litteraturstudiens formål, er hensikten med kapitlet å fortolke og sammenstille de presenterte funnene i kapittel 5, samt se resultatene i en større og helhetlig sammenheng (Aveyard, 2019, s. 157). Formålet med kapitlet er således å diskutere disse funnene i en helhetlig kontekst med utgangspunkt i oppgavens teori, problemstilling og forskningsspørsmål.

Problemstillingen som danner utgangspunkt for diskusjonen er:

Hvilke barrierer kan vi identifisere blant lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt?

I kapitlet blir også oppgavens forskningsspørsmål diskutert og sett i sammenheng med litteraturstudiens funn. Disse omhandler i hvilken fase oppstår barrierene for læreren, samt hvilke faktorer eller fenomener gjør at læreren rapporterer mistanken.

Diskusjonskapitlet er tredelt. I første del blir lærerens rapporteringspraksis diskutert i lys av ulike datainnsamlingsmetoder. I kapitlets andre del blir litteraturstudiens funn med hensyn til identifisert barrierer diskutert i lys av oppgavens juridiske og teoretiske perspektiver. Kapitlets avsluttende del belyser hvilke faktorer eller fenomener som kan påvirke lærerens beslutningsprosess om å melde fra mistanke om barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Diskusjonen fremstilles tematisk.

6.1 Lærernes rapporteringspraksis

Litteraturstudiens funn kan vise at lærere som mistenker at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt, stort sett melder fra til rektoren, skolerådgiveren eller barneverntjenesten (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012; Goebels et al., 2008; Schols et al., 2013; Walsh et al., 2008; Walsh et al., 2012). Lærerens rapporteringspraksis kan imidlertid betraktes i lys av holdninger versus handlinger (Dalland, 2012; Vargas, 2011). Dette utdypes i det følgende.

Det er vist til hvordan to av studiene kan belyse lærerens holdninger for å rapportere mistanke om omsorgssvikt (Walsh et al., 2008; Walsh et al., 2012). Litteraturstudien kan derfor belyse at lærerens intensjoner samsvarer med plikten til å melde når det er grunn til å tro at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. På en side kan dette være et oppløftende funn. På en annen side er det ikke gitt at denne rapporteringspraksisen er gjeldende i lærerens hverdag. Dette fordi at spørreundersøkelsene begrenses til å vise hvordan lærerens holdninger til meldeplikten er (Vargas, 2011), heller enn lærerens faktiske handlinger og beslutninger når mistanke om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt oppstår.

Når studienes funn sammenfattes til en helhetlig presentasjon, kan litteraturstudien dra fordel av ”mixed methods”, og således gi en bedre forståelse av fenomenene som undersøkes (Dalland, 2012; Ivankova & Nancy). Lærerens beslutningsprosess og rapporteringspraksis kan nyanseres fordi ulike datainnsamlingsmetoder kan belyse forskjellige perspektiver (Aveyard, 2019). I intervjustudiene til Falkiner et al. (2017), Feng et al., (2012) og Schols et al. (2013) kan lærerens handlinger i større grad bli belyst, sammenlignet med spørreundersøkelsene til Emich-Widera et al. (2011), Goebbels et al. (2008), Walsh et al. (2008) og Walsh et al. (2012) som kan gi et innblikk i lærerens holdninger.

Intervjustudien kan tilby dybdekunnskap og innsikt i funnene til spørreundersøkelsene, mens spørreundersøkelser kan verifisere funnene i intervjuene (Aveyard, 2019, s. 64).

Litteraturstudien kan derfor belyse at lærernes intensjoner kan samsvare med meldeplikten, mens når det gjelder lærerens beslutninger og handlinger kan barrierer oppstå i ulike faser av beslutningsprosessen. Ulike barrierer blir diskutert i det følgende.

6.2 Ulike barrierer

I tråd med oppgavens problemstilling og formål, har litteraturstudien identifisert ulike barrierer blant lærere med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt. Barrierene blir i det følgende diskutert og knyttet opp til beslutningsmodellen som kan belyse i hvilken fase barrierene kan oppstå.

6.2.1 Lærere mangler kunnskaper

At læreren har kunnskaper om å identifisere barn som kan være utsatt for omsorgssvikt kan være avgjørende for å oppdage og rapportere mistanken (Killén, 1994; Øverlien, 2015).

Læreren bør vite hva hun eller han skal se etter (Killén, 2015). Dette dreier seg om lærerens oppmerksomhetsplikt som ble presentert i delkapittel 2.2.1.

Litteraturstudien finner at lærerne har manglende kunnskaper til å identifisere tegn og symptomer på omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012; Schols et al., 2013). Andre studier synliggjør sammenhenger mellom høyt kunnskapsnivå om tegn på omsorgssvikt og å oppdage omsorgssviktsituasjoner (Goebbels et al., 2008). Lærerens manglende kunnskaper om tegn til å identifisere omsorgssvikt kan føre til at læreren i mindre grad er oppmerksom på forhold som kan vekke mistanke om utsatte barn.

Usikkerhet med hensyn til å identifisere tegn på omsorgssvikt kan være en barriere for at læreren kan oppdage og dermed mistenke at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt, ifølge Albaek et al. (2018) og Killén (2015). Manglende kunnskaper og usikkerhet i forbindelse med å oppdage omsorgssvikt belyser også funnene i litteraturstudien. Dette kan videre illustrere at manglende kunnskaper om tegn på omsorgssvikt kan opptre som en barriere i fasen der læreren skal innhente informasjon. En forutsetning Killén (1994) og Øverlien (2015) hevder er nødvendig for at læreren skal utøve meldeplikten, er å våge å se hvilken virkelighet et barn kan være utsatt for, samt at læreren vet hva hun eller han skal se etter. Litteraturstudien kan belyse at barrierer kan være et resultat av manglende kunnskaper om hva læreren skal se etter, heller enn å våge å se virkeligheten til barnet.

6.2.2 Å bearbeide mistanke om omsorgssvikt

Om lærerne erkjenner eller unnlater å erkjenne omsorgssvikt, kan ses i lys av hvordan læreren bearbeider informasjonen som ligger i mistanken om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Lærerens egen oppvekst og oppdragelse, kulturelle og individuelle tolkninger om hva som er en passende og tilstrekkelig omsorgssituasjon for barnet, viser litteraturstudien kan påvirke beslutningsprosessen (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012; Schols et al., 2013). Funnene belyser også at tolkninger av omsorgssvikt og fenomenforståelse har en innvirkning på beslutningsprosessen. Hvordan læreren bearbeider mistanken, kan således være til hinder for om læreren oppdager og melder ifra. Dette blir diskutert videre i det følgende.

Killén (2015) hevder at å erkjenne omsorgssvikt kan være emosjonelt ubehagelig fordi omsorgssviktsituasjoner kan aktivisere lærerens følelser med hensyn til sine egne barn eller sin egen oppvekst og oppdragelse. Litteraturstudiens funn tilsier at om lærere har barn eller ikke er uvesentlig for lærerens meldeplikt (Walsh et al., 2008). Funnene viser imidlertid at lærerens egne oppveksterfaringer kan påvirke om barnets omsorgssituasjon tolkes som omsorgssvikt (Schols et al., 2013). Dette fordi lærerens egne erfaringer kan være et referansepunkt for hvordan læreren tolker og vurderer omsorgssituasjonen barnet har. Med utgangspunkt i sin egen oppvekst, kan dette påvirke hvordan læreren bearbeider informasjon når det mistenkes at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt.

Kulturelle forskjeller og ulike måter å oppdra barn på, kan også lærerens beslutningsprosess (Feng et al., 2012). I spørreundersøkelsen til Emich-Widera et al. (2011) rapporterer lærerne at ”spanking” ikke blir ansett som omsorgssvikt. I andre kulturer, som i Norge, kan dette tolkes som omsorgssvikt. Hva som tolkes og vurderes som omsorgssvikt kan bli påvirket av hva den enkelte lærer vurderer som en god omsorgssituasjon, fordi barneoppdragelser er forskjellig.

Nordhaug (2018, s. 22) hevder at det ikke finnes noen klare definisjoner for hva som defineres som omsorgssvikt. I litteraturstudien blir også dette problematisert. Lærerne forteller at omsorgssvikt kan være et vanskelig begrep å forstå, og de hevder at begrepsforståelsen avhenger av lærerens egne tolkninger. Litteraturstudien finner at lærerens tolkning og operasjonalisering av omsorgssvikt kan være til hinder for om læreren oppdager, mistenker og følgelig melder fra dersom et barn kan være utsatt for omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017; Schols et al., 2013). Dette kan vise til at fenomenforståelsen av omsorgssvikt kan opptre som en barriere både med hensyn til informasjonsinnhenting og bearbeiding av mistanken i lærerens beslutningsprosess.

Ulike tolkninger og operasjonalisering av fenomenet omsorgssvikt er også å finne i det nordiske kunnskapsfeltet, deriblant hos Killén (2015) og Øverlien (2012, 2015). Når kunnskapsfeltet operasjonaliserer med ulike fenomenforståelser, kan det tenkes at dette også kan påvirke lærerens tolkninger av omsorgssvikt, som følgelig kan opptre som en barriere i beslutningsprosessen.

6.2.3 Bevis eller mistanke

I litteraturstudien blir det identifisert en interessant distinksjon i studien til Falkiner et al. (2017) og Schols et al. (2013), med hensyn til å oppdage at barnet *er* utsatt for omsorgssvikt og om læreren mistenker at barnet *kan* være utsatt for omsorgssvikt. På en side kan dette illustrere at læreren våger å se den virkeligheten barnet lever i og at omsorgssvikten blir identifisert (Killén, 2015). På en annen side kan litteraturstudien belyse at læreren rapporterer omsorgssviktsituasjonen med utgangspunkt i at de *vet* at omsorgssvikten finner sted, og ikke om læreren *mistenker* at barnet kan være utsatt. Dette blir videre utdypet.

Grunn til å tro

Prinsippet ”grunn til å tro” bør ikke være et strengt vilkår og læreren trenger heller ikke å dokumentere eller bevise at barnet er utsatt for omsorgssvikt før bekymringen om slike forhold meldes videre til eksempelvis barneverntjenesten (Gording Stang, 2016; Øverlien, 2015). Funn fra de inkluderte studiene kan belyse en motsetning til dette prinsippet. I studien til Feng et al. (2012) mener lærerne at ”grunn til å tro” ikke er tilstrekkelig for at læreren melder fra sin bekymring om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Det blir også funnet at læreren utøver meldeplikten først når læreren observerer at ingen andre tiltak som observasjon og veiledning forbedrer omsorgssviktsituasjonen (Feng et al., 2012). Dette kan være en konsekvens av at læreren søker sikkerhet til mistanken, og at meldeplikten er siste løsning på omsorgssviktsituasjonen (Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012).

At læreren benytter meldeplikten i tilfeller der omsorgssvikten er avdekket med sikkerhet og bevis, kan stå i kontrast til formuleringen ”grunn til å tro”. Det kan tenkes at lærerens behov for bevisføring kan være til hinder for at læreren rapporterer mistanke om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Når læreren ønsker å bevise omsorgssvikten kan dette betegnes som et rollebytte, ifølge Killén (2015). Det er barnevernets rolle å undersøke om lærerens mistanke er forankret i at barnet er utsatt for omsorgssvikt. Ifølge oppmerksomhetsplikten i opplæringsloven (1988) § 15-3 er lærerens rolle å være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak hos barneverntjenesten.

På bakgrunn av de inkluderte studiene, synes det å være viktigere for lærere å forsøke og bevise omsorgssvikten, heller enn å rapportere det videre til barneverntjenesten. Redselen og frykten for å ta feil, blir også påpekt av Nordhaug (2018) og Albaek et al. (2018), kan hindre

beslutningen om å melde mistanke om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Når læreren går inn for å lete etter bevis på sin bekymring, kan det dreie seg om uklar rolle- og ansvarsfordeling, slik det også blir påpekt i NOU-en til Barnevoldsutvalget i 2017 og forskningen til Albaek et al. (2018).

En synlig og observerbar omsorgssvikt

At læreren søker sikkerhet kan utdypes gjennom hvilke dimensjoner av omsorgssvikt som blir meldt fra om. Jo mer synlig og åpenbar omsorgssvikten er, desto sterkere bevis ligger til grunn for at barnet kan være utsatt for et slikt hjemmemiljø. I flere av studiene blir fysiske overgrep, høy hyppighetsgrad og observerbare påkjenninger og skader på barnet rapportert videre, sammenlignet med skjulte og usynlige former for omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012; Schols et al., 2013; Walsh et al., 2008; Walsh et al., 2012).

Lærerne forteller at synlige og observerbare skader kan styrke mistanken om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017). Det blir også funnet at læreren unnlater å melde med mindre barnet er utsatt for betydelig skade eller i umiddelbar fare (Feng et al., 2012; Walsh et al., 2012). Den fysiske og observerbare skaden og påkjenningen på barnet kan gjøre det enklere for læreren å oppdage og rapportere om omsorgssvikt, sammenlignet med mindre synlige former for omsorgssvikt og skjulte konsekvenser. På en side kan omsorgssviktens karakter, herunder fenomenets synlighet, overkomme lærerens barrierer med hensyn til å melde fra om omsorgssvikt, samtidig kan de mer usynlige dimensjonene opptre som barrierer for meldeplikten.

I motsetning til å unngå og erkjenne fenomenets tilstedeværelse slik Albaek et al. (2018) og Killén (2015) peker på, blir det i litteraturstudien funnet at læreren ønsker å ha bevis for at barnet er utsatt for omsorgssvikt. At omsorgssvikten er synlig, kan se ut til å overkomme usikkerheten. Bekymringer alene ser ikke ut å være nok for lærerens meldeplikt, og dermed blir den heller ikke overholdt. Likevel kan funnene vise at læreren tar ens fornemmelse og intuisjon om at noe kan være galt på alvor, og at bekymringen om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt blir videre undersøkt (Schols et al., 2013).

Analytisk tilnærming for å bevise omsorgssvikt

Læreren kan benytte ulike unngåelsesstrategier for å lukke øynene for barn som kan være utsatt for omsorgssvikt, ifølge Albaek et al. (2018), Killén (2015) og Nordhaug (2018). Flere

av de inkluderte studiene viser imidlertid at når læreren mistenker at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt, reagerer han eller hun på mistanken ved å eksempelvis snakke med barnet eller foreldrene, eller ved å søke råd hos kollegaene (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner et al., 2017).

Killén (2015) påpeker at lærere kan bagatellisere den virkeligheten barnet lever under og således unngå mistanken om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Litteraturstudien belyser imidlertid at lærerens ubehag og fornemmelse om at noe kan være galt i barnets hjemmesituasjon, blir tatt på alvor og undersøkes videre (Schols et al., 2013). Funnene i litteraturstudien kan belyse at lærerne handler på mistanken heller enn å iverksette unngåelsesstrategier.

I litteraturstudien blir det funnet at et barns atferd kan være av betydning for å både innhente informasjon om barnets hjemmesituasjon, men også som et utgangspunkt for å undersøke om noe kan være galt (Schols et al., 2013). Dette funnet kan stå i motsetning til det Killén (2015) beskriver som problemforflytning. Når læreren bearbeider årsaker til atferden, kan litteraturstudien belyse at læreren inntar en analytisk tilnærming til barnets atferd. Dette er også i tråd med Damsgaards (2010) anbefaling om at skolene og lærere bør innta en mer analytisk tilnærming til barnets atferd. I motsetning til å beskrive barnet som vanskelig, kan læreren heller velge å undersøke hva som kan være årsaker til at eleven har det vanskelig.

6.2.4 Utilstrekkelig og mangelfull opplæring og utdanning

Opplæringen som tar for seg barn som kan bli utsatt for omsorgssvikt og hvordan læreren kan oppdage og respondere på omsorgssviktsituasjoner, belyser et paradoks. Litteraturstudien finner at lærere som ikke har deltatt på en slik opplæring, er mer sannsynlig å melde bekymring om barn som kan være utsatt for omsorgssvikt videre, sammenlignet med lærerne som har fått denne opplæringen (Walsh et al., 2008). Dette kan begrunnes i at lærerne erfarer opplæringen som mangelfull og inkonsekvent, og at den påvirker lærerens beslutningsprosess negativt (Falkiner et al. (2017).

Til tross for at hensikten med opplæringen er å øke lærerens kunnskaper om omsorgssvikt samt meldeplikten, ser det ut til at denne opplæringen fungerer mot sin hensikt. Dette kan være uheldig hvis en antar at barrierer kan oppstå med hensyn til meldeplikten. Opplæringen

kan potensielt gi lærerne kunnskaper, som blir hevdet av Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002) kan være en viktig innfallsvinkel til forbedring av lærerens praksis og barnets omsorgssituasjon. For slik Øverlien (2015, s. 163) påpeker, gir kunnskap mot, og kunnskapen og det motet som kunnskapen gir, gjør det mulig å handle.

Manglende kunnskap og bevissthet om meldeplikten

Flere av studiene belyser at lærerne har varierende kunnskaper og bevissthet om meldeplikten samt lovverket i henhold til beskyttelse av barn (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner, et al., 2017; Walsh et al., 2012; Walsh et al., 2008). Manglende kunnskaper og bevissthet om meldeplikten kan opptre som en barriere når læreren skal melde ifra om barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Dette kan dreie seg om utilstrekkelighet i systemet i form av uklare retningslinjer og kunnskaper om meldeplikten, slik Albaek et al. (2018) påpeker.

At læreren erfarer utilstrekkelig kunnskap og bevissthet om meldeplikten, kan være et paradoks med hensyn til lærerens juridiske ansvar for å beskytte barn mot omsorgssvikt, jamfør barnekonvensjonens (2003) artikkel 19. Lærerens manglende kunnskaper om plikten og barns rettigheter kan føre til usikkerhet når det gjelder lærerens juridiske ansvar (Falkiner et al., 2017). Usikkerheten kan videre betraktes som mangel på trygghet i tilfeller der læreren mistenker at barn kan være utsatt for omsorgssvikt. I studiene der lærerne rapporterer høy grad av kunnskaper og bevissthet om meldeplikten, viser funnene til at lærerne er mer sannsynlig å melde mistanken videre (Walsh et al., 2008; Walsh et al., 2012). For å overkomme barrierene beheftet med usikkerhet og utrygghet med hensyn til meldeplikten, kan det tolkes dithen at lærere har behov for kunnskap og kompetanseheving, slik Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002) også påpeker.

Når læreren oppfatter mistanke, blir dette meldt fra til skolens ledelse, ifølge litteraturstudien (Emich-Widera et al., 2011; Falkiner et al., 2017). Litteraturstudien kan belyse at læreren kan unngå å forplikte seg til ansvaret (Schols et al., 2013). Dessuten kan ansvaret i meldeplikten bli hindret av en rettskultur som vektlegger familiens rettigheter til privatliv og integritet (Feng et al., 2012). Det selvstendige ansvaret læreren har til å melde mistanke om omsorgssvikt, kan tenkes være utfordrende å bære alene, og at læreren har et ambivalent forhold til å forplikte seg ansvaret for å beskytte barn. Slik Smith (2016) hevder, har læreren en makt og plikt til å handle hvis det mistenkes at barnet er utsatt for omsorgssvikt. Dette ansvaret kan imidlertid by på ubehagelige konsekvenser for en selv, barnet og familien.

6.2.5 Mistankens konsekvenser

Konsekvenser av meldeplikten blir diskutert internasjonalt, ifølge Mathews (2015). For eksempel fraråder Verdens helseorganisasjon (WHO) innføring av en obligatorisk meldeplikt fordi en er usikker på pliktens effektivitet, samt om fordelene er større enn skadene for barnet og familiene (Sethi et al., 2018, s. 38). Litteraturstudien kan belyse at også læreren kan være usikker med hensyn til om meldeplikten kan påvirke barnet og familien negativt (Falkiner et al., 2017; Feng et al., 2012). En manglende tro på meldepliktens effekt er også identifisert (Emich-Widera et al., 2011).

Usikkerheten om konsekvenser og ønsket effekt kan påvirke lærerens meldeplikt negativt. Det viser seg imidlertid at læreren som mistenker at et barn er utsatt for seksuelle overgrep overkommer usikkerheten og følgelig melder fra om mistanken, ifølge studien til Walsh et al. (2012). Dette kan betraktes som et paradoks. Seksuelle overgrep kan tenkes at i stor grad vekker lærerens ubehagelige følelser. I tillegg kan seksuelle overgrep betraktes som et kontroversielt, sensitivt og tabubelagt fenomen som gjør det vanskelig for læreren å både oppdage og rapportere. Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002) hevder at jo mer kontroversielt felt læreren kan mistenke og melde, desto mer turbulens og barrierer kan hun eller han møte. At læreren likevel overkommer disse barrierene er et oppløftende funn. En mulig forklaring kan være at lærerens ansvar for å rapportere mistanke om seksuelle overgrep, kan øke med utgangspunkt i fenomenets gjennomgripende, uheldige konsekvenser for barnet.

Frykt for foreldres reaksjoner og konsekvenser for familien

Læreren kan frykte foreldrenes reaksjoner, og konsekvenser av meldeplikten kan være store (Albaek et al., 2018; Nordhaug, 2018; Killén, 2015). Dette kan også litteraturstudien belyse. Læreren kan unnlate å rapportere mistanke om omsorgssvikt fordi det potensielt kan være ødeleggende for familien (Falkiner et al., 2017). At læreren bestreber seg på å bevise at barnet lever under omsorgssvikt, kan også være et relevant perspektiv med hensyn til konsekvenser. Det kan dreie seg om lærerens frykt for å ta feil ved å skade familien uten grunn, slik Albaek et al. (2008) og Nordhaug (2018) påpeker.

Lærerens betraktninger om konsekvensene for familien, kan også ses i lys av et juridisk perspektiv. Litteraturstudien finner at læreren kan ha en motvilje til å blande seg inn i

familiens privatliv (Feng et al., 2012; Emich-Widera et al., 2013). Dette kan utdypes videre gjennom at å verne om privatlivets fred kan være en grunnleggende verdi i samfunnets rettskultur (Wang Andersen, 2008). Lærerens betraktning om å verne om familiens privatliv og rettigheter kan således være motstridende med meldeplikt. Av den grunn kan det tenkes at frykten for å innblande seg i familielivet og foreldrenes oppdragelse kan være et hinder for meldeplikten.

Læreren kan frykte tap av relasjon og tillit til familiene dersom læreren mistenker en omsorgssviktsituasjon (Falkiner et al., 2017). Dette hevder Nordhaug (2018) og NOU-en til Barnevoldsutvalget (2017) kan være en barriere for lærerens meldeplikt. Læreren kan også frykte foreldrenes aggressivitet som følge av mistanken (Falkiner et al., 2017). For å dempe familiekrisen mistanken kan forårsake, belyser litteraturstudien at lærerne kan vise sympati og forståelse for familiens situasjon (Feng et al., 2012, Schols et al., 2013). Dette kan føre til at læreren ”pynter på” sannheten og at omsorgssvikten bagatelliseres, slik Killén og Olofsson (2003) påpeker. Dette kan også utdypes gjennom at læreren rasjonalisere foreldrenes intensjoner i omsorgssviktsituasjoner, slik studien til Feng et al. (2012) belyser. Hvis foreldrenes intensjoner er gode, kan omsorgssvikten rettferdiggjøres. Ifølge Nordhaug (2018) kan dette legitimere fravær av lærerens meldeplikt.

Forverring av barnets situasjon

I likhet med studien til Albaek et al. (2018) belyser litteraturstudien at læreren kan frykte for hvilke konsekvenser rapporteringen av mistanke om omsorgssvikt med hensyn til barnet. Usikkerhet i forbindelse med hvordan dette kan påvirke barnet viser seg å være ubehagelig (Feng et al., 2012). Læreren kan frykte at barnet kan straffes av foreldrene ved at omsorgssvikten oppdages (Falkiner et al., 2017). Det kan også dreie seg om at foreldrene rømmer fra mistanken ved at de flytter til en annen kommune (Schols et al., 2013). Lærerens frykt for å forverre barnets situasjon og usikkerhet når det gjelder om barnets omsorgssituasjon bedres, kan med andre ord være en barriere i lærerens beslutningsprosess og meldeplikt.

6.2.6 Mistillit til barnevernet

Schols et al. (2013) påpeker at lærerens frykt for negative konsekvenser for barnet kan utdypes gjennom lærerens mistillit til barnevernet. Læreren kan erfare manglende tillit til at

barnet får riktig hjelp til rett tid, og litteraturstudien kan belyse at læreren har liten tiltro til at meldeplikten kan føre til en bedre omsorgssituasjon for barnet (Emich-Widera et al., 2011). Usikkerhet om meldeplikten er til fordel for barnet blir også funnet i studien til Albaek et al. (2018). Det kan tenkes at lærerens usikkerhet også forbindes med maktesløshet. Når bekymringen er meldt til barnevernet er det opp til denne instansen å avgjøre barnets fremtid. Killén (2015) hevder opplevelsen av maktløshet kan forhindre lærerens meldeplikt.

Mistillit til barnevernet, kan dreie seg om utilstrekkelig samarbeid. Sentrale rapporter og relevant forskning hevder dette kan være en barriere for meldeplikten (Albaek et al., 2018; Backe-Hansen et al., 2017; NOU 2017:12, 2017). Det faktum at lærere unngår å melde fra mistanke om omsorgssikt grunnet mistillit til barnevernet, kan illustrere hvordan systemet kan svikte det utsatte barnet. Offentlig og passiv omsorgssvikt kan ifølge Killén (2015) Killén og Olofsson (2003) begrepsfeste utilstrekkelig samarbeid mellom instansene. Litteraturstudien belyser at læreren erfarer at barnevernet i mindre grad reagerer på mistanken alene (Schols et al., 2013). Det kan tolkes dithen at lærerens behov for å bevise mistanken, slik det ble diskutert i delkapittel 6.2.3, kan forsterkes på grunn av lærerens mistillit til barnevernet.

6.3 Betydningsfulle faktorer for at læreren melder

Litteraturstudiens funn kan belyse ulike faktorer for at læreren gjennomfører meldeplikten med hensyn til barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Til tross for at ulike barrierer kan oppstå, er det likevel noen faktorer som viser seg å være betydningsfulle i lærerens beslutningsprosess. Disse blir diskutert i det følgende.

6.3.1 Betydningen av skolen og kollegaene

Albaek et al. (2018) og NOU-en til Barnevoldsutvalgets (2017) påpeker at manglende sosial og emosjonell støtte fra kollegaer, kan være en barriere for lærerens meldeplikt. De inkluderte studiene belyser imidlertid at læreren erfarer kollegaene som en ressurs og emosjonell støtte med hensyn til mistanke og meldeplikten (Falkiner et al., 2017; Schols et al., 2013). Kollegastøtten blir ikke funnet å være mangelfull slik Albaek et al. (2018) påpeker i sin studie, men heller en ressurs for å styrke lærerens mistanke i litteraturstudien (Falkiner et al., 2017). Dette kan imidlertid bety at dersom læreren ikke opplever støtte fra skolen og kollegaene, kan det tenkes at meldeplikten uteblir.

At læreren kan ha behov for støtte fra kollegaene kan forklares med utgangspunkt i den selvstendige meldeplikten, derav å bære mistanken alene. Nordhaug (2018) hevder at det kan være en trygghet i å forankre bekymringen i skolens ledelse. Det har allerede blitt diskutert at mistanken alene ikke er tilstrekkelig for å rapportere mistanken til barnevernet (Feng et al., 2012; Falkiner et al., 2017). Kollegaene kan således være en betryggende og behjelpelig ressurs ved at flere deler bekymringen, men også støtter lærerens mistanke om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt (Falkiner et al., 2017; Schols et al., 2013). På grunn av lærerens selvstendige meldeplikt, kan kollegaene benyttes som støtte for å avdekke omsorgssvikt, men også for å diskutere bekymringen og dermed dele på ansvaret om å melde sin bekymring videre til barneverntjenesten. Støtte i lærerens arbeidsmiljø kan således bidra i lærerens beslutningsprosess fra mistanke til handling, slik Nordhaug (2018) påpeker.

6.3.2 Handlingsplaner

Litteraturstudien finner at rutiner og handlingsplaner kan være til hjelp for lærerens meldeplikt (Goebbels et al., 2008; Schols et al., 2013). Handlingsplaner kan også være et administrativt tiltak på skolenivå for å ivareta barnets beste, i lærerens møte med barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Det kan tenkes at læreren bruker tid og ressurser på bekymringer og konsekvenser i beslutningsprosessen, slik det allerede er diskutert. Ved hjelp av handlingsplaner kan læreren ta tak i mistanken på en mer systematisk måte, og kan derfor overkomme barrierer i beslutningsprosessen.

Litteraturstudien belyser også at handlingsplaner kan betraktes som en organisatorisk støtte for læreren (Schols et al., 2013). Handlingsplaner kan være et viktig redskap for at læreren kan håndtere uforutsette og ubehagelige situasjoner som kan oppstå. Skogen (2004) og Skogen og Buli-Holmberg (2002) hevder det kan være viktig med beredskap når ubehaget oppstår. At skolen iverksetter handlingsplaner kan både være et beredskap i lærerens beslutningsprosess, men også et verktøy for hvordan meldeplikten skal gjennomføres og overholdes. Dersom skolen har rutiner og handlingsplaner for lærerens beslutningsprosess i situasjoner læreren er bekymret for om et barn kan være utsatt for omsorgssvikt, kan dette bidra til en kollektiv innsats for å avdekke og avhjelpe omsorgssviktsituasjoner.

6.3.3 Arbeidserfaring

Litteraturstudien kan belyse at lærerutdanningen og videreutdannelser med hensyn til omsorgssvikt er mangelfull og utilstrekkelig (Schols et al., 2013). Flere av de inkluderte studiene viser imidlertid til at lærere med høyere akademiske kvalifikasjoner og lengre arbeidserfaring, i større grad oppdager og melder fra dersom læreren er bekymret for et barn og hans eller hennes omsorgssituasjon (Goebbels et al., 2008; Walsh et al., 2012; Walsh et al., 2008). Når funnene presenteres og diskuteres i lys av hverandre, tenkes det likevel at lærerens arbeidserfaring heller enn akademiske kvalifikasjoner, kan ha en innvirkning på lærerens meldeplikt. Dette begrunnes med at litteraturstudien finner at nyutdannede lærere i mindre grad oppdager og rapporterer mistanke om omsorgssvikt (Walsh et al., 2012).

Litteraturstudien finner at ferdigheter og kunnskaper læreren kan ha behov for i beslutningsprosessen tilegnes gjennom arbeidserfaringer (Schols et al., 2013). Funnene til de inkluderte studiene kan også belyse at lærere som tidligere har erfaringer med omsorgssviktsituasjoner i større grad kan oppdage og rapportere omsorgsviktstilfeller, sammenlignet med lærere som aldri har mistenkt et barn kan være utsatt for omsorgssvikt (Goebbels et al., 2008; Walsh et al., 2012, Walsh et al., 2008). Erfaringer fra liknende beslutningsprosesser kan tenkes å øke lærerens evne til å oppdage, som igjen kan føre til økt rapportering, slik Goebbels et al. (2008) og Walsh et al. (2012) hevder. Selv om erfaringer blir vist å være av betydning, kan det imidlertid også tenkes at tidligere erfaringer forhindrer fremtidig plikt til å melde som følge av usikkerhet, negative reaksjoner og konsekvenser, samt mistillit til barnevernet.

7 Avslutning

I dette kapitlet presenteres oppsummerende refleksjoner rundt sentrale funn i lys av det spesialpedagogiske kunnskapsfeltet. Dette med bakgrunn i at en litteraturstudie bør relatere funnene til oppgavens fagområde (Aveyard, 2019, s. 157). Kapitlet vil videre vise til mulige temaer for videre forskning. Avslutningsvis presenteres litteraturstudiens oppsummering basert på oppgavens problemstilling, forskningsspørsmål og funn. Masteroppgaven avrundes med noen siste avsluttende kommentarer.

Formålet med denne oppgaven har vært å belyse hvilke barrierer som kan hindre læreren i å melde fra om omsorgssvikt. Målsettingen med litteraturstudien har vært å tilby en kunnskapsgjennomgang av sentrale funn på feltet, med den hensikt å kunne øke bevissthet og innsikt i de hindringene som kan oppstå når læreren står overfor et barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Litteraturstudien har også bidratt med noen nye perspektiver, deriblant hvilke betydningsfulle faktorer som kan påvirke lærerens meldeplikt og beslutningsprosess i positiv forstand.

7.1 Funnenes relevans for spesialpedagogikk

Meldeplikten gjelder enhver som jobber i skolen. Skolen blir dessuten ansett som den viktigste arenaen for å kunne avdekke omsorgssvikt (Barneombudet, 2017). Selv om omsorgssvikt som fenomen både inngår og angår det spesialpedagogiske kunnskapsfeltet, er ikke fenomenet og meldeplikten særegent spesialpedagogisk anliggende. Likevel kan litteraturstudiens funn vise til betydningen av spesialpedagogisk kunnskap og praksis for meldeplikten.

Litteraturstudien finner at lærerne mangler kunnskaper om å identifisere tegn på omsorgssvikt. Det spesialpedagogiske kunnskapsfeltet kan være et viktig bidrag til lærerens manglende kunnskaper og kompetanse. I de inkluderte studiene blir det ikke spesifisert om lærere besitter spesialpedagogisk kunnskap. Likevel kan det argumenteres for at spesialpedagogikken kan være en god kilde til kunnskap og kompetanseheving som kan fremme læreres muligheter til å identifisere omsorgssvikt i klasserommet. Dette fordi spesialpedagogikken skal utvikle kunnskap om vilkår som kan hemme læring (Tangen, 2012, s. 18), slik som omsorgssvikt kan. Når læreren har kunnskaper til å identifisere omsorgssvikt,

kan det videre bidra til å hjelpe og støtte barn som kan være utsatt for omsorgssvikt. Dette er også i tråd med spesialpedagogikkens formål, ifølge Befring (2014).

Lærere eller kollegaer med spesialpedagogisk kompetanse kan være en ressurs for kompetanseheving i skolens personale, men også for emosjonell og sosial støtte og veiledning når det oppstår mistanke om at et barn kan være utsatt for omsorgssvikt. Spesialpedagogen kan være en viktig samarbeidspartner for å forstå og se mulige årsaker bak elevens atferdsuttrykk som kan vekke mistanke hos læreren, og i tillegg være en god sparringspartner når læreren møter hindringer og mostand i forbindelse med meldeplikten. Dette kan samsvare med spesialpedagogikkens funksjon, som skal kunne være en styrkende ressurs til lærings- og utviklingshemmede problemer (Befring, 2014). Spesialpedagogen, med den kunnskapen og kompetansen hun eller han besitter, kan være en viktig drøftings- og sparringspartner i lærerens beslutningsprosess.

Litteraturstudien viser at handlingsplaner kan ha en viktig betydning for lærerens beslutningsprosess og meldeplikt. Dette er også noe som kan angå spesialpedagogikken. Befring (2014) hevder at spesialpedagogikken handler om å iverksette risikoreduserende tiltak i skolen. Hvis lærerne opplever at handlingsplaner er tryggende og støttende i deres beslutningsprosess, kan dette bidra til at læreren våger å melde sin bekymring til tross for eventuelle barrierer. Barn som er utsatt for omsorgssvikt kan være i stor risiko for fysisk og psykisk uhelse, slik det ble redegjort for i delkapittel 3.1.3. Handlingsplaner kan således være et risikoreduserende tiltak, både fordi handlingsplaner kan bidra til trygghet for læreren med hensyn til meldeplikten, men også fordi det kan sikre at barnet og familien får den hjelpen det er behov for.

7.2 Forslag til videre forskning

I *Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017-2012)* påpekes det at kunnskap om vold og overgrep skal styrkes blant ansatte i skolen og barnehager (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016). Slike kunnskaper blir også dekket i norske grunnskolelærerutdanninger, ifølge forskriften om plan for utdannelsene (2016). Funnene i litteraturstudien belyser at lærerne mangler kunnskaper og bevissthet om meldeplikten fordi opplæringen og utdanningen er mangelfull og utilstrekkelig. Det er verdt å bemerke at litteraturstudien begrenses til å omhandle lærerne i de inkluderte studienes kontekst, og at en

nordisk kontekst ikke er inkludert. Det kan dermed være interessant å undersøke norske læreres erfaringer om deres utdanning og opplæring, hvordan opplæringen foregår, samt hvordan grunnskolelærerutdanningen dekker kunnskaper om omsorgssvikt.

En problemstilling som kan belyse norske læreres kunnskaper om og bevissthet for meldeplikten, kan også være interessant. I henhold til Barne- og likestillingsdepartementets (2016, s. 24) opptrappingsplan blir det anbefalt at meldeplikten skal tydeliggjøres og styrkes i alle sektorer. Hvordan dette blir gjort i lærerutdanningen og på skolenivå, kan også være formålstjenlig å forske på.

Det er interessant at ingen av de inkluderte studiene er publisert i utdanningsvitenskapelige tidsskrifter, og at det innen utvalgsriterienes rammer ikke ble funnet nordiske studier som kan belyse oppgavens problemstilling. Det kan derfor være behov for at forskning om barrierer med hensyn til lærerens meldeplikt i større grad integreres til det utdanningsvitenskapelige forskningsfeltet både i Norden og internasjonalt.

7.3 Oppsummering

Bakgrunnen for oppgaven dreier seg om hvordan vi som samfunn kan svikte de mest sårbare og utsatte barna – slik Killén (1994, 2015) beskriver som en offentlig omsorgssvikt.

Meldepliktens intensjoner er gode, men praksisen rundt meldeplikten kan muligens være en årsak til samfunnets offentlige omsorgssvikt. Fra oppgavens syv inkluderte studier, har ulike typer barrierer blitt belyst med hensyn til lærerens meldeplikt. De kan inntre i ulike faser i beslutningsprosessen og kan hindre læreren i å melde sin bekymring videre til barneverntjenesten. Dette kan føre til at hjelpen er fraværende eller kommer alt for sent, slik Killén og Olofsson (2003) hevder er samfunnets passive omsorgssvikt.

Allerede i første fase av lærerens beslutningsprosess kan barrierer oppstå. Dette dreier seg om manglende kunnskaper om tegn til å identifisere omsorgssvikt. Lærerne er usikre på hvordan omsorgssvikten kan komme til uttrykk. Uten kunnskaper om tegn og symptomer på omsorgssvikt, vil det være vanskelig for læreren å kunne være oppmerksom på forhold som kan være bekymringsverdige. Det er også urovekkende at lærerne i de inkluderte studiene rapporterer og forteller om en utilstrekkelig og mangelfull opplæring og utdanning, samt uklare retningslinjer og bevissthet om den lovregulerte meldeplikten. Likevel viser

litteraturstudien at med arbeidserfaring øker kompetansen og ferdighetene læreren mangler i opplæringene og utdannelsene.

Prinsippet ”grunn til å tro”, slik det er formulert i meldeplikten, viser seg å innebære usikkerhet hos lærerne i de inkluderte studiene, og kan således være en barriere i lærerens beslutningsprosess. Det viser seg at prinsippet ikke er tilstrekkelig for at læreren melder sin bekymring om omsorgssvikt. Meldeplikten blir kun overholdt når omsorgssvikten er synlig og barnet blir påført betydelig skade. Når usikkerheten oppstår, finner litteraturstudien at læreren søker sikkerhet til mistanken ved å handle på sin egen fornemmelse om at noe kan være galt, eller undersøker hva som kan være årsaker til et barns bekymringsfulle atferd.

Hvordan læreren tolker og bearbeider mistanken, kan hindre læreren i å oppdage og melde mistanke om at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt. Når læreren bearbeider og fortolker informasjonen i mistanken, kan dette påvirkes av lærerens egne oppvekstserfaringer, kulturelle forskjeller, samt ulike normer og verdier i samfunnet. Også en tvetydig fenomenforståelse av omsorgssvikt ser ut til å være en barriere for læreren med hensyn til meldeplikten.

Litteraturstudien kan belyse at lærerne i de inkluderte studiene unngår å forplikte seg til ansvaret på grunn av familiens rettigheter til privatliv og integritet, men også på grunn av tillit og lojalitet overfor foreldrene. Slik som i Alvdal-saken hvor moren hadde en god forklaring på omsorgssituasjonen, kan også litteraturstudien belyse at lærerne i de inkluderte studiene sympatiserer seg med omsorgssituasjonen og rettfærdiggjør foreldrenes handlinger, eventuelle manglende handlinger, ved å vektlegge foreldrenes intensjoner. Frykt for foreldrenes reaksjoner og tap av deres lojalitet og tillit kan således opptre som en barriere med hensyn til meldeplikten.

Frykten for hvilke konsekvenser meldeplikten kan medføre viser seg også å være en barriere. Ikke bare med hensyn til konsekvenser for familiene, foreldrene og en selv, men også for barnet. De er redde for å forverre barnets situasjon og er usikre på om konsekvensene av meldeplikten er til det bedre for barnet. Usikkerheten kan spores til mistillit til barnevernet og om barnet får riktig hjelp til rett tid. Mistilliten til barnevernet kan også oppstå som følge av at lærerne i varierende grad opplever at mistanken blir tatt på alvor.

I oppgavens relevante teoretiske perspektiver, samt i denne litteraturstudien, er det identifisert ulike barrierer med hensyn til lærerens meldeplikt. Med et ensidig fokus på barrierer i lærerens beslutningsprosess, er vi kanskje for kritiske til at meldeplikten *er* utfordrende for lærerne. Denne masteroppgaven kan belyse et mer nyansert bilde og utvide forståelsen av lærerens rapporteringspraksis. Et oppløftende funn er at lærernes intensjoner og holdninger i de inkluderte studiene, ser ut til å samsvare med meldepliktens formål og hensikt. I tillegg erfarer lærerne i litteraturstudien at kollegaene er en viktig ressurs og emosjonell støtte i beslutningsprosessen. Litteraturstudien kan belyse at lærerens kollegastøtte kan være betryggende og behjelpelig når mistanke om omsorgssvikt oppstår. Det selvstendige ansvaret meldeplikten kan medføre er muligens for tungt for den enkelte lærer å bære. Dermed søker lærerne trygghet og støtte i kollegaene. Litteraturstudiets funn om betydningen av kollegastøtte ser ut til å motstride konklusjonen til Barnevoldsutvalget (NOU 2017:12, 2017) og Albaek et al. (2018) om at det profesjonelle nettverket har manglende sosial og emosjonell kollegastøtte.

Litteraturstudien kan også vise til at handlingsplaner kan være et betydningsfullt redskap og verktøy i lærerens beslutningsprosess. Således kan handlingsplaner bidra til lærerens meldeplikt. Handlingsplaner kan gi trygghet for lærerens mistanke, hvordan mistanken skal håndteres, samt hvilke beslutninger som er mest hensiktsmessige og formålstjenlige med barnets beste som utgangspunkt. Lærerens arbeidserfaring ser også ut til å gi lærerne trygghet og kompetanse til å oppdage og melde fra tilfeller når det mistenkes at barnet kan være utsatt for omsorgssvikt.

Avsluttende refleksjoner

Barne- og likestillingsdepartementets (2016, s. 8) opptrappingsplanen mot vold og overgrep, hevder at alle forvaltningsnivåer, deriblant også skoler har et ansvar for å forebygge og bekjempe vold og overgrep. Om det er mulig å bekjempe omsorgssvikt kan diskuteres. Kanskje er det et ideal samfunnet kan bestrebe, men aldri nå. Likevel er det et satsningsområde for regjeringen, der målet er at ingen barn skal utsettes for vold og overgrep. Det ser ut til at holdningene er der, men handlingene og virkeligheten kan imidlertid være utfordrende.

Meldeplikten kan betraktes som et universelt tiltak for å avdekke og avhjelpe omsorgssvikt, og kan ideelt sett være en betydningsfull faktor for å påvirke en offentlig og aktiv omsorg,

heller enn en offentlig og passiv omsorgssvikt. Selv om den lovregulerende praksisen kan bidra til å identifisere og beskytte barn mot omsorgssvikt, vil det likevel være for enkelt å konkludere med at meldeplikten alene kan bekjempe fenomenet. I et internasjonalt perspektiv er det også uenighet om effekten og betydningen av en obligatorisk meldeplikt (Mathews et al., 2015; Sethi et al., 2018).

Slik Feng et al. (2012, s. 279) belyser, gir ikke loven og meldeplikten rettferdighet, kun lovlighet. Dette er et poeng til ettertanke og får siste ord i denne oppgaven.

Litteraturliste

- Albaek, A. U., Kinn, L. G. & Milde, A. M. (2018). Walking Children Through a Minefield: How Professionals Experience Exploring Adverse Childhood Experiences. *Qualitative Health Research*, 28(2), 231-244. <https://doi.org/10.1177/1049732317734828>
- Askildt, A. & Johnsen, B. H. (2012). Spesialpedagogiske røtter og fagets utvikling i Norge. I E. Befring & R. Tangen (Red.), *Spesialpedagogikk* (5. utg., s. 59-75). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: A practical guide*. London: Open University Press.
- Backe-Hansen, E., Smette, I. & Vislie, C. (2017). *Kunnskapsoppsummering. Vold mot barn og systemsvikt* (NOVA Rapport 4/2017).
- Barajas, K. E., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiske litteraturstudier i utdanningsvitenskap: Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Barne- og likestillingsdepartementet. (2014). *En god barndom varer livet ut: Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017)*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/foa/bld_overgrep_web.pdf
- Barne- og likestillingsdepartementet. (2016). *Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021)* (Prop. 12 S (2016-2017)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f53d8d6717d84613b9f0fc87deab516f/no/pdfs/prp201620170012000dddpdfs.pdf>
- Barnekonvensjonen. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991: Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller*. Oslo: Barne- og familiedepartementet.
- Barneombudet. (2017). *Unge voksne med særlige erfaringer møter Barnevoldsutvalget*. Hentet fra <http://bhttps://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/sved/5.pdf>
- Barneombudet. (2018). *"Hadde vi fått hjelp tidligere, hadde alt vært annerledes": Erfaringer fra barn og unge utsatt for vold og overgrep - 2018*. Hentet fra http://barneombudet.no/wp-content/uploads/2018/03/Barn_og_unge_vold_og_overgrep.pdf
- Barnevernloven. (1993). *Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100)*. Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Baumeister, R. F. & Leary, M. R. (1997). Writing narrative literature reviews. *Review of General Psychology*, 1(3), 311-320. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.1.3.311>
- Befring, E. (2014). *Den forløsende pedagogikken: Læringsvilkår som gjør gode skoler gode*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Befring, E. (2015). *Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Berg, R. C. & Munthe-Kaas, H. (2013). Systematiske oversikter og kvalitativ forskning. *Norsk epidemiologi*, 23(2), 131-139. <https://doi.org/10.5324/nje.v23i2.1634>

- Booth, A., Sutton, A. & Papaioannou, D. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review* (2. utg.). Los Angeles, California: Sage.
- Christodoulou, A., Abakoumkin, G. & Tseliou, E. (2019). Teachers' intention to report child maltreatment: Testing theoretically derived predictions. *Child & Youth Care Forum*, 1-15. <https://doi.org/10.1007/s10566-019-09492-x>
- Cronin, P., Ryan, F. & Coughlan, M. (2008). Undertaking a literature review: A step-by-step approach. *British Journal of Nursing*, 17(1), 38-43. <https://doi.org/10.12968/bjon.2008.17.1.28059>
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Damsgaard, H. L. (2010). *Med åpne øyne: Observasjon og tiltak i skolens arbeid med problematferd*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Dybsland, R. (2019). Samtaler med barn når vi er bekymret. I O. G. Lillevik, J. S. Salamonsen & I. Nordhaug (Red.), *Vold i nære relasjoner: Diskurser og fenomenforståelse* (s. 26-40). Oslo: Gyldendal.
- Emich-Widera, E., Kopyta, I., Kaluzna-Czyz, M. & Kazek, B. (2011). The assessment of awareness of child abuse among certain social groups. *Journal of Pediatric Neurology*, 9(3), 305-310. <https://doi.org/10.3233/JPN-2011-0504>
- Falkiner, M., Thomson, D. & Day, A. (2017). Teachers' understanding and practice of mandatory reporting of child maltreatment. *Children Australia*, 42(1), 38-48. <https://doi.org/10.1017/cha.2016.53>
- Feng, J.-Y., Chen, Y.-W., Fetzter, S., Feng, M.-C. & Lin, C.-L. (2012). Ethical and legal challenges of mandated child abuse reporters. *Children and Youth Services Review*, 34, 276-280. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.10.026>
- Flood Aakvaag, H. & Frugård Strøm, I. (2019). *Vold i oppvekst: Varige spor?* (NKVTS Rapport 1/2019). Hentet fra https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/03/NKVTS_Rapport_1_19_web.pdf
- FN-sambandet. (2018, 9. januar). Barnekonvensjonen. Hentet 23.01.19 fra <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Barnekonvensjonen>
- Follesø, R., Torbjørnsen Halås, C. & Høy Anvik, C. (2016). *Sett, hørt og forstått? Om profesjonelle møter med unge i sårbare livssituasjoner*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Forsberg, C. & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4. utg.). Stockholm: Natur och kultur.
- Forskrift om plan for grunnskolelærerutdanning, trinn 1-7. (2016). *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7* (FOR-2016-06-07-860). Hentet fra <https://lovdata.no/forskrift/2016-06-07-860>
- Forvaltningsloven. (1970). *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker* (LOV-1967-02-10). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1967-02-10>
- Gangdal, J. (2010). *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl: Historien om Christoffer*. Oslo: Kagge.
- Goebels, A. F. G., Nicholson, J. M., Walsh, K. & De Vries, H. (2008). Teachers' reporting of suspected child abuse and neglect: behaviour and determinants. *Health Education Research*, 23(6), 941-951. <https://doi.org/10.1093/her/cyn030>
- Gording Stang, E. (2016). Barns rett til familie og omsorg, særlig om barnevernet. I N. Høstmælingen, E. S. Kjørholt & K. Sandberg (Red.), *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge* (3. utg., s. 165-194). Oslo: Universitetsforl.

- Green, B. N., Johnson, C. D. & Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: Secrets of the trade. *Journal of Chiropractic Medicine*, 5(3), 101-117. [https://doi.org/10.1016/S0899-3467\(07\)60142-6](https://doi.org/10.1016/S0899-3467(07)60142-6)
- Greenhalgh, T., Thorne, S. & Malterud, K. (2018). Time to challenge the spurious hierarchy of systematic over narrative reviews? *European Journal of Clinical Investigation*, 48(6), e12931. <https://doi.org/10.1111/eci.12931>
- Hart, C. (2001). *Doing a literature search: A comprehensive guide for the social sciences*. London: Sage.
- Hart, C. (2018). *Doing a literature review: Releasing the research imagination* (2. utg.). Los Angeles, California: SAGE.
- Haugli, T. (2016). Hensynet til barnets beste. I N. Høstmælingen, E. S. Kjørholt & K. Sandberg (Red.), *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge* (3. utg., s. 51-73). Oslo: Universitetsforl.
- Hurtado, A., Katz, C., Ciro, D. & Gutfreund, D. (2013). Teachers' knowledge, attitudes and experience in sexual abuse prevention education in El Salvador. *Global Public Health*, 8(9), 1075-1086. <https://doi.org/10.1080/17441692.2013.839729>
- Ivankova, N. & Nancy, W. Applying mixed methods in action research: Methodological potentials and advantages. *American Behavioral Scientist*, 62(7), 978-997. <https://doi.org/10.1177/0002764218772673>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2013). *Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner: Det handler om å leve* (Meld. St. 15 (2012-2013)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/1cea841363e2436b8eb91aa6b3b2d48e/no/pdfs/stm201220130015000dddpdfs.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2014). *Et liv uten vold: Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/97cdeb59ffd44a9f820d5992d0fab9d5/hplan-2014-2017_et-liv-uten-vold.pdf
- Killén, K. (1994). *Sveket: Omsorgssvikt er alles ansvar* (2. utg.). Oslo: Kommuneforlaget.
- Killén, K. (2015). *Sveket 1: Risiko og omsorgssvikt - et helseproblem og tverrfaglig ansvar* (5. rev. utg.). Oslo: Kommuneforlaget.
- Killén, K. & Olofsson, M. (2003). *Det sårbare barnet: Barn, foreldre og rusmiddelproblemer*. Oslo: Kommuneforl.
- Kirkehei, I. & Ormstad, S. S. (2013). Litteratursøk. *Norsk epidemiologi*, 23(2), 141-145. <https://doi.org/10.5324/nje.v23i2.1635>
- Lundesgaard, A. & Salamonsen, J. S. (2019). Hvordan ivareta barnets perspektiv i samtaler om vold og overgrep: Om barns hukommelse, pålitelighet og samtalekompetanse. I O. G. Lillevik, J. S. Salamonsen & I. Nordhaug (Red.), *Vold i nære relasjoner: Diskurser og fenomenforståelse* (s. 41-52). Oslo: Gyldendal.
- Mathews, B. (2015). Mandatory reporting laws: Their origin, nature, and development over time. I B. Mathews & D. C. Bross (Red.), *Mandatory reporting laws and the identification of severe child abuse and neglect* (s. 3-25). Netherlands, Dordrecht: Springer.
- Mathews, B. & Bross, D. C. (2015). Introduction. I B. Mathews & D. C. Bross (Red.), *Mandatory reporting laws and the identification of severe child abuse and neglect*. Netherlands, Dordrecht: Springer.

- Mathews, B., Walsh, K., Rassafiani, M., Butler, D. & Farrell, A. (2009). Teachers reporting suspected child sexual abuse: Results of a three-state study. *University of New South Wales Law Journal*, 32(3), 772-813. Hentet fra <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/swales32&i=778>
- Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative research design: An interactive approach* (3. utg.). Los Angeles: Sage.
- Mevik, K. & Edvardsen, O. (2016). Barns rett til beskyttelse og medbestemmelse - med utgangspunkt i barnekonvensjonen. I K. Mevik, O. G. Lillevik & O. Edvardsen (Red.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger* (s. 52-67). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Mossige, S. & Steffansen, K. (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge: Omfang og utviklingstrekk 2007-2015* (NOVA Rapport 5/2016). Hentet fra <http://www.hioa.no/content/download/125214/3227117/file/Vold-og-overgrep-mot-barn-og-ung-NOVA-Rapport-5-16-web.pdf>
- Myhre, A. K. (2016). Hvordan se det vi ikke ønsker å se - fysiske og psykososiale symptomer. I K. Mevik, O. G. Lillevik & O. Edvardsen (Red.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger* (s. 100-116). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Myhre, M., Thoresen, S. & Hjemdal, O. K. (2016). *Vold og voldtekt i oppveksten: En nasjonal intervjuundersøkelse av 16- og 17-åringer* (NKVTS Rapport 1/2015). Hentet fra https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/vold_voldtekt_i_oppveksten.pdf
- Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2014). Regulering som nøkkelbegrep og toleransevinduet som modell i en ny traumepsykologi. *Tidsskrift for norsk psykologiforening*, 51(7), 530-536. Hentet fra <https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2014/07/regulering-som-nokkelbegrep-og-toleransevinduet-som-modell-i-en-ny>
- Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer: Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforl.
- Nordhaug, I. (2018). *Kva ser vi - kva gjer vi? Omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep. Skulen og barnehagen sine oppgaver*. Bergen: Fagbokforl.
- NOU 2017:12. (2017). *Svikt og svik - Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/pdfs/nou201720170012000dddpdfs.pdf>
- Opplæringsloven. (1998). *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (LOV-1998-07-17-61)*. Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61>
- Rasmussen, I. & Vennemo, H. (2017). *Samfunnsøkonomiske konsekvenser av omsorgssvikt og vold mot barn* (Vista Analyse Rapport 2017/12). Hentet fra https://vista-analyse.no/site/assets/files/6369/va-rapport_2017-12_samfunnsokonomiske_konsekvenser_av_omsorgssvikt_og_vold_mot_barn.pdf
- Schols, M. W. A., de Ruiters, C. & Öry, F. G. (2013). How do public child healthcare professionals and primary school teachers identify and handle child abuse cases? A qualitative study. *BMC Public Health*, 13(1). <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-807>
- Sethi, D., Yon, Y., Parekh, N., Anderson, T., Huber, J., Rakovac, I. & Meinck, F. (2018). *European status report on preventing child maltreatment*. København: WHO Regional Office for Europe. Hentet fra

- http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/381140/wh12-ecm-rep-eng.pdf?ua=1
- Skogen, K. (2004). *Innovasjon i skolen: Kvalitetsutvikling og kompetanseheving*. Oslo: Universitetsforl.
- Skogen, K. & Buli-Holmberg, J. (2002). *Elevtilpasset opplæring: En innovasjonstilnærming*. Oslo: Universitetsforl.
- Smith, L. (2016). FNs konvensjon om barnets rettigheter. I N. Høstmælingen, E. S. Kjørholt & K. Sandberg (Red.), *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge* (3. utg., s. 17-30). Oslo: Universitetsforl.
- Squire, C., Andrews, M. & Tamboukou, M. (2013). Introduction: What is narrative research? I M. Andrews, C. Squire & M. Tamboukou (Red.), *Doing Narrative Research* (2. utg., s. 1-26). 55 City Road, London: SAGE Publications, Ltd.
<https://doi.org/10.4135/9781526402271>
- Straffeloven. (2005). *Lov om straff (LOV-2005-05-20-28)*. Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28>
- Støren, I. (2013). *Bare søk! Praktisk veiledning i å gjennomføre litteraturstudier* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Tangen, R. (2012). Hva er spesialpedagogikkens mål og oppgaver? I E. Befring & R. Tangen (Red.), *Spesialpedagogikk* (5. utg., s. 17-22). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Ugland Albæk, A. & Milde, A. M. (2017). Avdekking av vold og overgrep - som å lose barn gjennom et minefelt. Hentet 21.11.18 fra <https://psykologisk.no/2017/10/avdekking-av-vold-og-overgrep-som-a-lose-barn-gjennom-et-minefelt>
- Vargas, P. (2011). Vignette Questions. I P. J. Lavrakas (Red.), *Encyclopedia of Survey Research Methods* (s. 948-949). Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
<https://doi.org/10.4135/9781412963947>
- Walsh, K., Bridgstock, R., Farrell, A., Rassafiani, M. & Schweitzer, R. (2008). Case, teacher and school characteristics influencing teachers' detection and reporting of child physical abuse and neglect: Results form an Australian survey. *Child Abuse & Neglect*, 32(10), 983-993. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2008.03.002>
- Walsh, K., Mathews, B., Rassafiani, M., Farrell, A. & Butler, D. (2012). Understanding teachers' reporting of child sexual abuse: Measurement methods matter. *Children and Youth Services Review*, 34(9), 1937-1946.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.06.004>
- Wang Andersen, N. (2008). Melde- og opplysningsplikt overfor barneverntjenesten. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 6(1), 28-50. Hentet fra https://www-idunn-no.ezproxy.uio.no/file/pdf/66856495/melde_og_opplysningsplikt_overfor_barn_everntjenesten.pdf
- Øverlien, C. (2012). *Vold i hjemmet - barns strategier*. Oslo: Universitetsforl.
- Øverlien, C. (2015). *Ungdom, vold og overgrep: Skolen som forebygger og hjelper* (M. Solli, Overs.). Oslo: Universitetsforl.

Vedlegg 1: Begrepsliste

Vedlegget viser ord og begreper som assosierer med nøkkelordene barn, omsorgssvikt, barrierer, rapportere og lærer. Denne overskriften ble utarbeidet i litteraturstudiens startfase. Tidligere forskning og litteratur ble gjennomgått for å undersøke hvordan nøkkelordene i problemstillingen ble operasjonalisert.

	Barn	Omsorgssvikt	Barriere	Rapportere	Lærer
Norsk	Elever Unge	Vold (psykisk, fysisk, seksuell) Overgrep Relasjonstraumer Sårbar Overgrep (psykiske, fysiske, seksuelle) Vannskjøtsel	Hindring Hindre Motstand Motsette Sperre Begrensning Begrense	Melde Opplyse Meddele Si i fra Fortelle Oppgi Ytre Signalisere Informere Berette Kommunisere Informere Identifisere Avdekke	Pedagog Spesialpedagog Ansatte i skolen Skolen
English	Children Students Kids Youth	Maltreatment Abuse Neglect Violence Violation Injury	Barrier Hindrance Obstacle Resistance Barricade Boundary Limit Avoidance Avoid	Report identify Address Announce Outline Reveal Inform Communicate Unfold Declare Tell Expose Disclose Detect	Teacher Educator Special educator Tutor Pedagogue Schoolteachers

Vedlegg 2: Oversikt over søkeprosessen

Oversikten gir en mer dyptgående innsikt i søkeprosessen, enn det blir presentert i oppgaven. Oversikten var også et redskap for å disponere søkene, undersøke hvordan søkestrategien ga ulike treff, samt i hvilke databaser en kan finne forskningsartiklene. Søkene ble gjennomført i mars-april 2019.

Søkestrategi	Antall treff	Databaser (antall treff i de ulike databasene)	Filter
teacher* AND report* AND child* AND maltreat* AND barrier*	4562	Social Science Premium Collection (2843) Psychology Database (2320) Public Health Database (846) MEDLINE (1)	
teacher* AND report* AND child* AND maltreat* AND barrier*	1039	Social Science Premium Collection (819) Psychology Database (686) Public Health Database (370)	Peer reviewed From 01.01.08
ab(teacher*) AND report* AND child* AND maltreat* AND barrier*	84	Social Science Premium Collection (69) Psychology Database (55) Public Health Database (19)	Peer reviewed From 01.01.08
(teacher*) AND ("child abuse" OR "child neglect" OR "child maltreat*") AND (report* OR identif* OR address* OR disclose* OR reveal*) AND (barrier* OR hindrance* OR resistance* OR obstacle*)	11655	Social Science Premium Collection (7724) Psychology Database (5300) Public Health Database (1330) MEDLINE (14)	
(teacher*) AND ("child abuse" OR "child neglect" OR "child maltreat*") AND (report* OR identif* OR address* OR disclose* OR reveal*) AND (barrier* OR hindrance* OR resistance* OR obstacle*)	2356	Social Science Premium Collection (1915) Psychology Database (1330) Public Health Database (692) MEDLINE (14)	Peer reviewed From 01.01.08
ab(teacher*) AND ("child abuse" OR "child neglect" OR "child maltreat*") AND (report* OR identif* OR address* OR disclose* OR reveal*) AND (barrier* OR hindrance* OR resistance* OR obstacle*)	222	Social Science Premium Collection (185) Psychology Database (108) Public Health Database (49)	Peer reviewed From 01.01.08

ab(teacher*) AND ("child abuse" OR "child neglect" OR "child maltreat*" OR violence) AND (report* OR identif* OR address* OR disclose* OR reveal*) AND (barrier* OR hindrance* OR resistance* OR obstacle*)	1822	Social Science Premium Collection (1690) Psychology Database (582) Public Health Database (251)	Peer reviewed From 01.01.08
(lærer* ELLER skole*) OG (omsorgssvikt ELLER overgrep ELLER mishandling ELLER vanskjøtsel) OG (rapporter* ELLER melde) OG (barrierer ELLER hinder ELLER hindringer)	47	ORIA	Fra fagfelleverderte tidsskrifter Utgivelsesår: 2008-2019

Vedlegg 3: Informasjon om studiene

Vedlegget beskriver oppgavens inkluderte studier i større grad enn i *Tabell 2* i delkapittel 4.5. Oppsummeringen gir utfyllende informasjon om studien, herunder studiens formål, kontekst og fremgangsmåte. Referanse til forskningsartiklene finnes i oppgavens litteraturliste.

Forfatter(e), år og tittel	Formål, kontekst og fremgangsmåte
Walsh, Bridgstock, Farrell, Rassafiani & Schweitzer (2008) <i>Case, Teacher and School Characteristics Influencing Teachers' Detection and Reporting of Child Physical Abuse and Neglect: Results from an Australian Survey</i>	Formålet med studien er å undersøke i hvilken grad karakteristikker av omsorgssvikten, lærere og skolen kan påvirke læreres tendenser til å avdekke og rapportere omsorgssvikten, ved hjelp av vignetter og hypotetiske tilfeller. Karakteristikken av omsorgssvikten dreier seg om fysiske overgrep, vanskjøtsel, hyppighet, påvirkning på barnet, sosioøkonomiske familieforhold og samarbeid med foreldre. Lærerkarakteristikkene omhandler kjønn, alder, om de selv er foreldre, kvalifikasjonsnivå, arbeidserfaring, på hvilket skolenivå de jobber, formell trening i opplæringsprogram, tiltro til å kunne identifisere omsorgssvikt, troen på obligatorisk meldeplikt, og om de har mistenkt omsorgssvikt og rapportert tilfellet. Skolekarakteristikkene omhandler størrelse, lærernes vurdering av skolens sosioøkonomiske forhold, og om fenomenet blir diskutert. Lærerne jobber i et australsk distrikt som ikke har en juridisk meldeplikt, men som har strenge politiske retningslinjer for å rapportere enhver form som kan skade. Studien består av 254 lærere i Australia. Statistiske analyser anvendes for å belyse lærernes praktisering angående avdekking og rapportering.
Gobbels, Nicholson, Walsh & De Vries (2008) <i>Teachers' Reporting of Suspected Child Abuse and Neglect: Behaviour and Determinants</i>	Formålet med studien er å undersøke i hvilken grad læreres rapporteringspraksis blir påvirket av lærernes intensjoner, motivasjonsfaktorer, ferdigheter og handlingsplaner. Lærere blir plassert i kategoriene 1) de som aldri har fått mistanke og aldri rapportert, 2) de som alltid har rapportert ved mistanke, og 3) de som har inkonsekvent rapportert ved mistanke. Disse tre kategoriene blir analysert med hensyn til hvordan læreres rapporteringsatferd er assosiert med variabler fra I-Change modellen, deriblant intensjoner, motivasjonsfaktorer, prestasjonsferdigheter og handlingsplaner. Dette gjennomføres ved en spørreundersøkelse av 296 lærere i Australia og statistiske analyser.
Emich-Widera, Kopyta, Kaluzna-Czyz & Kazek (2011) <i>The Assessment of Awareness of Child Abuse among Certain Social Groups</i>	Formålet med studien er å vurdere erfaringer, kunnskap og selvtillit med hensyn til å identifisere og rapportere omsorgssvikt blant et representativt utvalg profesjoner, som leger, medisinstudenter og lærere. Forfatterne undersøker forekomsten og forståelsen av problemet, og om det er noen forskjell mellom profesjonene. En spørreundersøkelse blir gjennomført blant frivillige lærere, studenter og leger. De fleste spørsmålene omhandler kunnskap og reaksjoner med hensyn til "battered child syndrome". Spørsmålene for lærere dreier seg om "hvilken type atferd kan implisere at et barn blitt mishandlet?". Totalt var 323 med i spørreundersøkelsen, deriblant 139 lærere, 43 leger og 131 medisinstudenter i Polen. Det ble gjennomført statistiske analyser for å belyse funnene.
Feng, Chen, Fetzer, Feng, Lin (2012)	Formålet med studien er å beskrive profesjonelles etiske dilemmaer og juridiske utfordringer med hensyn til å rapportere omsorgssvikt. Kvalitative intervjuer blir gjennomført blant profesjonelle som jobber direkte med barn i Taiwan. Totalt var det 18 informanter, deriblant fire sosialarbeidere, tre leger, seks sykepleiere og fem lærere.

<p><i>Ethical and Legal Challenges of Mandated Child Abuse Reporters</i></p>	<p>Inspirert av grounded theory, blir beskrivelsene av informantene analysert. Dette resulterte i de overordnede temaene; konflikter, herunder etiske, sympati versus ansvarlighet, kulturelle normer versus plikt, tid, med underkategorier begrenset tid, usikker fremtid, og loven som tilfluktsted.</p>
<p>Walsh, Mathews, Rassafiani, Farrell, Butler (2012)</p> <p><i>Understanding Teachers' Reporting of Child Sexual Abuse: Measurement Methods Matter</i></p>	<p>Studiens formål er todelt. Det ene formålet dreier seg om å utvide forståelsen for læreres rapporteringspraksis ved å identifisere faktorer for lærernes tidligere og fremtidige rapportering. Det andre formålet omhandler å utvide metodologisk kunnskap ved å sammenligne korrelasjoner av rapporteringspraksis, målt på to forskjellige måter; via historisk minne (tidligere rapporteringer) og ved responser til ulike scenarier (fremtidig rapportering). Datamaterialet er innhentet fra lærere i jurisdiksjonene New South Wales (NSW), Western Australia (WA) og Queensland. NSW har en streng rapporteringspolitikk og lærere skal rapportere enhver mistanke. WA har ingen juridisk meldeplikt. Lærerne i Queensland skal rapportere dersom det er grunn til å tro at en kollega er overgriperen. Datamaterialet blir innhentet ved hjelp av spørreundersøkelse av 470 lærere. Analysen består av statistiske analyser. Studiens avhengige variabler dreier seg om 1) læreres tidligere erfaringer og 2) intensjoner med hensyn til å rapportere seksuelle overgrep. For å avgjøre faktorer som assosierer med de avhengige variablene, er disse uavhengige variablene definert: 1) sektor, 2) opplæring, 3) holdninger til rapportering av seksuelle overgrep, 4) kunnskap om politiske føringer og lovgivning, 5) erfaring, 6) kjønn, 7) antatt fremtidig rapportering, 8) med grunn til å tro/mistenke, 9) signifikant påført skade på barnet, 10) krav om rapportering og 11) rapporteringshistorikk.</p>
<p>Schols, de Ruiters & Öry (2013)</p> <p><i>How Do Public Child Healthcare Professionals and Primary School Teachers Identify and Handle Child Abuse Cases? A Qualitative Study</i></p>	<p>Formålet til studien er å undersøke profesjonelles erfaringer med å oppdage og rapportere barn som blir utsatt for omsorgssvikt. Det vektlegges faktorer som påvirker manglende avdekking og rapportering. Sykepleiere og lærere i Nederland er studiens informanter. Studiens hypotese er blant annet at de ulike profesjonene håndterer omsorgssvikt ulikt. Ifølge retningslinjene i kontekst av denne studien, er lærerne ansvarlig med hensyn til å avdekke mulig omsorgssvikt, men ikke å handle på tegn og symptomer for at et barn kan være utsatt. Dette skal skolerådgivere, rektor, sosialarbeidere og skolepsykologer gjøre. For å gjennomføre analysen ble det gjennomført fokusgruppeintervjuer. Gruppen med lærere bestod av 13 kvinnelige og 3 mannlige lærere, inkludert en rektor. Det blir gjennomført en tematisk analyse med utgangspunkt i I-Change modellens teoretiske rammeverk. Funnene presenteres i kategoriene; "Awareness stage", deriblant tegn til handling, grad av kunnskap og antatt risiko, "Motivation stage", som holdninger, sosial påvirkning og tiltro til egne evner, og "Action stage", som innebærer prestasjonsferdigheter, handlingsplan og barrierer. Ethvert steg i prosessen blir påvirket av de ulike faktorene.</p>
<p>Falkiner, Thomson & Day (2017)</p> <p><i>Teachers' Understanding and Practice of Mandatory Reporting of Child Maltreatment</i></p>	<p>Studien tar for seg grunnskolelæreres antagelser og erfaringer i henhold til en obligatorisk meldeplikt. Studien har to formål. Det ene dreier seg om å undersøke hvilke barrierer som eksisterer, som følge av redusert rapportering av mistanke om omsorgssvikt til barneverntjenesten. Det andre formålet omhandler i hvilken grad lærere anser det hensiktsmessig å forhøre seg med barnet dersom det er grunn til å tro at barnet er utsatt for omsorgssvikt. 30 semistrukturerte intervjuer blir gjennomført blant grunnskolelærere i Australia, staten Victoria. Intervjusituasjonen var todelt. Den første delen krevde skalerte svar, mens den andre delen inneholdt åpne spørsmål. Funnene i intervjuene blir tematisk analysert med utgangspunkt i følgende barrierer: 1) tvetydige juridiske føringer og lovgivninger i henhold til meldeplikten, 2) uklare konsepter vedrørende rapporteringen, 3) frykt for å melde fra til barneverntjenesten, og 4) uadekvat opplæring.</p>

Vedlegg 4: Ekskluderte studier

Oversikten gir en kort begrunnelse for hvorfor studiene er ekskludert. Begrunnelsen er tatt med utgangspunkt i forskningsartiklens sammendrag, og ved noen tilfeller artiklens fulltekst dersom sammendraget ikke har vært tilstrekkelig for vurdering. Gjengivelsen av forskningsartiklene bør tas med forbehold. Forkortelsen ”et al.” er anvendes når forfatterantallet er 3 eller fler, selv om en bør presentere samtlige forfattere ved første henvisning.

Forfatter(e), år og tittel	Begrunnelse for eksklusjon
Brown et al. (2008) <i>"Signs, Signs, Everywhere There's Signs . . . and the Sign Says": You Got to Have a PRAXIS II Membership Card to Get Inside</i>	Artikkelen handler om lærerkandidater under utdanning, og formålet med studien er å måle en testscore som lærerkandidater utfører før og i løpet av deres utdanning.
Quinn (2008) <i>(Post)modern Teachers' Constructivist Cosmopolitan Selves: Making Sense of Soul</i>	Artikkelen tar for seg lærerstudenter og utforsker kritiske perspektiver av seg selv, innflytelsen av ulike perspektivet i henhold deres identitet og tilnærminger med tanke på utfordringer vedrørende sosial rettferdighet.
Zigler et al. (2008) <i>The Parents as Teachers Program and School Success: A Replication and Extension</i>	Studiens analyse dreier seg om å teste hypotese modeller av hvordan Parents as Teachers (PAT) program påvirker villigheten til barnas skoler og tredje grads prestasjoner.
Tucker et al. (2008) <i>Home-School Communication in a Rural South African Village: Implications for Teaching and Teacher Education</i>	Handler om skole-hjem-relasjonen/samarbeid, og at lærere mangler opplæringen de trenger for å utvikle en samarbeidende relasjon med elevenes familier.
Langberg et al. (2008) <i>Assessing children with ADHD in primary care settings</i>	Artikkelen handler om subjektivitet ved ADHD-diagnose, differensial diagnose med komorbide forhold og den inkonsistente manifestasjonen av ADHD symptomer gjennom utviklingen.
Huang & Huang (2008) <i>Caring for abandoned street children in La Paz, Bolivia</i>	Artikkelen handler om hvordan et passende miljø for forlatte barn på gaten kan bidra til å rehabilitere og eventuelt reintegrere i samfunnet.
Malone (2008) <i>The Efficacy of Personal Learning Plans in Early Childhood Teacher Preparation</i>	Formålet med artikkelen er å presentere data som demonstrere den potensielle effekten av Personal Learning Plans (PLPs) som et verktøy i utdanningen og opplæringen for barnehagelærere.
Douglas (2008) <i>Dickens' characters on the couch: an example of teaching psychiatry using literature</i>	Artikkelen handler om litteratur i medisinoopplæring, og sammenfatter Dickens' kontakt med psykiatri.
Fenton (2008) <i>From strength to strength: An educational research journey using a Strengths Approach</i>	Artikkelen tar for seg litteratur om The Strengths Approach, og utvikler en tilnærming for å lære studenter om beskyttelse av barn innenfor Early Childhood-emnet.
Zhu (2009) <i>Early Childhood Education and Relative Policies in China</i>	Artikkelen ser på utviklingen av barnehageopplæringen i Kina innen de siste tre tiårene og eksaminerer fordelene og utfordringene av regjeringens politikk.
Ben-ariel et al. (2009) <i>Safety and Home-School Relations as Indicators of Children Well Being: Whose Perspective Counts?</i>	Artikkelen tar for seg funnene fra en utforskende undersøkelse som sammenligner perspektivet fra barn, foreldre og lærere i henhold til barns relasjoner og sikkerhet i hjemmet og i skolen.

Johnson, McIntosh (2009) <i>Toward a Cultural Perspective and Understanding of the Disability and Deaf Experience in Special and Multicultural Education</i>	Artikkelen tar for seg kulturelle perspektiver og forståelser av funksjonshemninger og døves erfaringer i et program for spesial- og multikulturell undervisning.
Baskir (2009) <i>Fostering cultural competence in justice system "gatekeepers"</i>	En artikkel som omhandler tværfaglig og kulturell kompetanse hos kontrollører i det juridiske systemet.
Woolfok & Donald (2009) <i>Relationships Between Low-Income African American Mothers and Their Home Visitors: A Parents as Teachers Program</i>	Artikkelen studerer forholdet mellom mødre med lav inntekt og hjemmebesøkende i et "Foreldre som Lærere" program
Regine (2009) <i>Leadership: Cultivating Feminine Presence</i>	Artikkelen omhandler at kvinnes ekspertise blir oversett.
Toké (2009) <i>The 2009 Skipping Stones Honor Awards Recognize Exceptional Books</i>	Dokumenttypen er en bokanmeldelse og tar ikke for seg oppgavens tema og problemstilling.
Tadesse et al. (2009) <i>Exploring the Special Needs of African Refugee Children in U.S. Schools</i>	Den tar for seg hvordan lærere kan møte afrikanske flyktninger med deres bakgrunn og verdier.
Panter-Brick et al. (2009) <i>Violence, suffering, and mental health in Afghanistan: a school-based survey</i>	Studien ønsker å vise til verdien av skolebaserte initiativer for å adressere mental helse for barn og å forstå traumer i en hverdagslig kontekst som for eksempel lidelser, vold og elendighet.
Beach et al. (2009) <i>Annotated Bibliography of Research in the Teaching of English</i>	En etnografisk studie for å undersøke læreres pedagogiske tilnærminger for å anvende digitale hjelpemidler, elevers tilgang til digitale hjelpemidler på skolen og i hjemmet
Staples (2010) <i>Encouraging Agitation: Teaching Teacher Candidates To Confront Words That Wound</i>	Handler om studenter i lærerutdannelsen og blant annet pedagogisk tilnærming til det engelske språket.
Hahlweg et al. (2010) <i>Long-term outcome of a randomized controlled universal prevention trial through a positive parenting program: is it worth the effort?</i>	Handler om intervensjonsprogram for foreldre for å forhindre atferdsproblemer hos barn.
Erol et al. (2010) <i>Mental health of adolescents reared in institutional care in Turkey: challenges and hope in the twenty-first century</i>	Handler om risiko og motstandsfaktorer i forbindelse med sosiale og emosjonelle vansker hos barn som vokser opp i institusjoner, med et blikk på tjenester for mental helse
Lamorey (2010) <i>Risk Reduction Education</i>	Handler om at tenåringer trenger informasjon om risikofaktorer omkring avhengighet, misbruk, sex og lovbrudd for å ta gunstige valg.
Finnis et al. (2010) <i>Hazard perceptions and preparedness of Taranaki youth</i>	Studien undersøker forholdet mellom deltagelse i utdanningsprogrammer for risiko og grad av blant annet bevisstgjøring og oppfatninger av risiko.
Shaibu & Phaladze (2010) <i>School health: the challenges to service delivery in Botswana</i>	Handler om implementering av et program for skolehelsetjenesten i Botswana skoler med den hensikt å undersøke hvordan skolehelsetjenesten er levert i skolene.
Clarke et al. (2010) <i>Context matters in programme implementation</i>	Studien ønsker å evaluere Zippys venner i spesialskoler i Irland, og gir innblikk i kontekstuelle faktorer som gir innflytelse på implementering av programmet.
Betrot & Artiga (2010) <i>Barriers Perceived by Teachers at Work, Coping Strategies, Self-efficacy and Burnout</i>	Studien evaluerer forholdet mellom stressorer, mestringsstrategier, tillitt til mestring og utbrenthet hos lærere.
Reddy (2010) <i>Why Do the Maldivian Students Behave Unruly in Class?</i>	Artikkelen prøver å portrettere atferden av elever i Maldivene generelt og for gamle elever.

<p>Yates et al. (2010) <i>Transactional relations across contextual strain, parenting quality, and early childhood regulation and adaptation in a high-risk sample</i></p>	<p>Studien eksaminerer transaksjonsrelasjoner på tvers av kontekstuelle belastninger, kvalitet på oppdragelse og regulering av barn.</p>
<p>Freeborn (2010) <i>Childhood Educational Experiences of Women With Cerebral Palsy</i></p>	<p>Perspektivet til studien er fra kvinner med cerebral parese (CP) og deres opplevelse og erfaringer fra oppveksten.</p>
<p>Ritcher et al. (2010) <i>The Status of Fatherhood and Fathering in South Africa</i></p>	<p>Ønsker å vise til forståelsen av far sin rolle og betydning i Sør Afrika.</p>
<p>Walker et al. (2010) <i>Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education? Implications for School Counselors</i></p>	<p>Artikkelen tar for seg foreldrenes involvering i skolen, hvorfor, ulike former for å involvere seg og hvordan det påvirker eleven.</p>
<p>Müller & Hernández (2010) <i>On the geography of accountability: Comparative analysis of teachers' experiences across seven European countries</i></p>	<p>Studien handler om ulike former for ansvarlighet hos lærere. Handler imidlertid ikke hovedsakelig om rapportering av omsorgssvikt, men strukturen og organiseringen i samfunnskonteksten.</p>
<p>Henning et al. (2011) <i>Factors Associated with School Teachers' Perceived Needs and Level of Adoption of HIV Prevention Education in Lusaka, Zambia</i></p>	<p>Formålet med studien er å evaluere sosiokulturelle variabler som kan påvirke læreres adopsjon av klasseromsbasert HIV/AIDS undervisning i skolesetting blant skoler i Zambia.</p>
<p>Fisher & Cabral de Mello (2011) <i>Using the World Health Organization's 4S-Framework to Strengthen National Strategies, Policies and Services to Address Mental Health Problems in Adolescents in Resource- Constrained Settings</i></p>	<p>Handler om mental helse i voksen alder og hvordan WHO sitt 4-S Framework kan bli benyttet i samfunn med begrensede ressurser.</p>
<p>McNeill (2011) <i>A Family History Intervention</i></p>	<p>Artikkelen beskriver effekten av individuell rådgivning ved å bruke familiehistorikk og risikofaktorer hos lærere.</p>
<p>Klimko (2011) <i>Evolving Standards as a Judicial Mandate: Necessary or Superfluous?*</i></p>	<p>Handler om rettssystemet og hvordan straff blir forstått.</p>
<p>Gosse (2011) <i>Race, Sexual Orientation, Culture and Male Teacher Role Models: "Will Any Teacher Do as Long as They Are Good?"</i></p>	<p>Handler om mannlige rollemodeller med tanke på blant annet kjønn, seksuell legning, kultur og identitetsmarkører for øvrig.</p>
<p>Thiel et al. (2011) <i>Fetal Alcohol Spectrum Disorders and victimization: Implications for families, educators, social services, law enforcement, and the judicial system</i></p>	<p>Artikkelen handler om hvordan tjenestene bør skolere familiemedlemmer, lærere, sosialarbeidere for å forhindre diskriminering av barn med FASD.</p>
<p>Ochiogu et al. (2011) <i>Impact of Timing of Sex Education on Teenage Pregnancy in Nigeria: Cross-sectional Survey of Secondary School Students</i></p>	<p>Formålet med denne studien er å utforske om timingen for seksualundervisning kunne ha noe med rapportering av uønsket svangerskap.</p>
<p>Baker et al. (2011) <i>Enrollment and Attendance in a Parent Training Prevention Program for Conduct Problems</i></p>	<p>Studien beskriver forutsetninger for registrering og deltagelse i programmet for trening foreldreatferd for å kunne forhindre problemer i førskolealder.</p>
<p>Pfeifer (2011) <i>Transforming Staff through Clinical Supervision</i></p>	<p>Handler ikke om lærere eller skolen for øvrig, men klinisk praksis på Pressley-Ridge.</p>

<p>Klyce et al. (2011) <i>Measuring Competence and Dysfunction in Preschool Children: Source Agreement and Component Structure</i></p>	<p>Studien måler enighet mellom foreldre og lærere på tre områder av barns atferd vist i førskolealder og de strukturelle forholdene mellom områdene.</p>
<p>Okamoto et al. (2011) <i>A Community Stakeholder Analysis of Drug Resistance Strategies of Rural Native Hawaiian Youth</i></p>	<p>Studien evaluerer og validerer motstandsstrategier med tanke på dop som er identifisert hos ungdommer på Hawaii.</p>
<p>Shor (2011) <i>Children-at-risk for poor nutrition: Expanding the approach of future professionals in educational institutions</i> Notat: Ulike treff fem ganger, men samme artikkel</p>	<p>Handler om barrierer i forbindelse med å inkludere dårlig kosthold som følge av eksempelvis omsorgssvikt. Informantene er studenter som jobber i opplæringsinstitusjoner.</p>
<p>Fagan et al. (2011) <i>Effects of Communities That Care on the Adoption and Implementation Fidelity of Evidence-Based Prevention Programs in Communities: Results from a Randomized Controlled Trial</i></p>	<p>Studien beskriver funnene fra CYDS, en randomisert kontrollstudie for CTC forebyggende system, og hvordan programmet CYDS er implementert i 24 samfunn. Effektstudie på et program.</p>
<p>Ruff (2011) <i>School Counselor and School Psychologist Perceptions of Accountability Policy: Lessons from Virginia</i></p>	<p>Handler om skolerådgivere og skolepsykologer, deres roller og ansvar og deres personlige perspektiver på innflytelsen av ansvarlighetsreformer.</p>
<p>Sikes & Piper (2011) <i>Researching Allegations of Sexual Misconduct in Schools: The Need for a Narrative Approach</i></p>	<p>Artikkelen tar for seg lærere som er anklaget for seksuelt misbruk av elever, men som ikke har begått handlingene.</p>
<p>Gomez (2011) <i>Sexual Behavior Among Filipino High School Students Who are Deaf</i></p>	<p>Artikkelen studerer seksuell oppførsel av studenter. Handler mer om seksuelle aktiviteter og oppførsel i sammenheng med tabuer.</p>
<p>Kpa & Manu'atu (2011) <i>An indigenous and migrant critique of principles and innovation in education in Aotearoa/New Zealand</i></p>	<p>Forfatterne reiser spørsmålet om hvordan urbefolkning og immigranter blir sårbare og marginalisert i det dominerende Engelskspråklige New Zealand.</p>
<p>Grossi & dos Santos (2012) <i>Bullying in Brazilian Schools and Restorative Practices</i></p>	<p>Studien handler om mobbing, forekomst og hvordan det praktiseres for å avhjelpe fenomenet.</p>
<p>Mallett (2012) <i>The School Success Program: Improving Maltreated Children's Academic and School-related Outcomes</i></p>	<p>Artikkelen handler om barn som blir utsatt for omsorgssvikt i relasjon med skolefaglige prestasjoner, samt en evaluering av programmet etablert av Children's Services i Lorain County.</p>
<p>Huber et al. (2012) <i>Teacher Support as a Moderator of Behavioral Outcomes for Youth Exposed to Stressful Life Events</i></p>	<p>Studien tar for seg forholdet mellom lærerstøtte, stress og utfallet av atferd og oppførsel.</p>
<p>Black (2012) <i>Réduire la précarité d'emploi dans le secteur de la garde d'enfant en milieu familial de la ville de New-York</i></p>	<p>Artikkelen handler blant annet om ansatte som tilbyr omsorg og barnepass i hjemmet.</p>
<p>Säävälä (2012) <i>The Burden of Difference? School Welfare Personnel's and Parents' Views on Wellbeing of Migrant Children in Finland</i></p>	<p>Artikkelen evaluerer hvordan skolen, morsmåls lærere og migrerende foreldre forestiller velvære for migrerende barn i Finland.</p>
<p>Acevedo et al. (2012) <i>De profesoras, familias y estudiantes: fortalecimiento de la resiliencia en la escuela*</i></p>	<p>En kvalitativ studie som beskriver erfaringene til 19 lærere og resiliens forskning/praksis og hvordan disse blir adaptert til klasserommet.</p>

<p>Suedfeld (2012) <i>Are We Still Indomitable? Homo Invictus Fifteen Years Later</i></p>	Artikkelen handler om hvordan normal lek og utfoldelse har blitt reklassifisert som psykologisk og/eller fysisk fare.
<p>Doyle et al. (2012) <i>Skills, capabilities and inequalities at school entry in a disadvantaged community</i></p>	Studien handler om sosioøkonomiske forskjeller i forhold til lesing i skolen.
<p>Wolfe et al. (2012) <i>Observations of Adolescent Peer Resistance Skills Following a Classroom-Based Healthy Relationship Program: A Post-intervention Comparison</i></p>	Studien evaluerer medelevers motstandsferdigheter etterfulgt av en klasseromsbasert intervensjon for å bygge gode relasjoner og redusere fornærmende og helserisikabel oppførsel blant voksne.
<p>Fagan et al. (2012) <i>Sustaining the Utilization and High Quality Implementation of Tested and Effective Prevention Programs Using the Communities That Care Prevention System</i></p>	Artikkelen beskriver hvorvidt et implementeringsprogram forhindrer misbruk av rusmidler og annen problematisk oppførsel i voksen alder.
<p>Hong et al. (2012) <i>Identifying Potential Mediators and Moderators of the Association Between Child Maltreatment and Bullying Perpetration and Victimization in School</i></p>	I denne litteraturstudien demonstreres forholdet mellom omsorgssvikt og mobbing i skolen.
<p>Bibou-nakou et al. (2012) <i>School factors related to bullying: a qualitative study of early adolescent students</i></p>	Formålet med artikkelen er å belyse hvordan unge voksne omtaler deres sosiale relasjoner på skolen i forhold til hjemmet, og hvordan de konstruerer mobbing som et skolerelatert problem.
<p>Wrobel (2012) <i>From Threat to Opportunity: A Head Start Program's Response to State-Funded PRE-K</i></p>	Case-studien evaluerer forholdet mellom urbane skoledistrikter og deres lokale Head Start program.
<p>Stanley (2012) <i>Children with Disabilities in Foster Care: The Role of the School Social Worker in the Context of Special Education</i></p>	Handler om hvordan sosial arbeidere i skolen kan være en støtte både for eleven og familien i skolesystemet, og hvordan sosial arbeidere kan være en ressurs i å utarbeide en helhetlig plan for barna.
<p>Raines et al. (2012) <i>Universal Screening for Behavioral and Emotional Risk: A Promising Method for Reducing Disproportionate Placement in Special Education</i></p>	Handler om minoritetselever i spesialundervisning og hvordan kartlegging av atferdsvansker og emosjonelle risikofaktorer ved bruk av formelle skalaer, færre barn kan bli passert i spesialundervisning.
<p>Ni (2012) <i>The Effects of Affective Factors in SLA and Pedagogical Implications</i></p>	Handler om hvordan affektive faktorer hos læreren og hvordan disse kan hjelpe lærere for å forbedre undervisningen for tospråklige elever.
<p>Little et al. (2012) <i>The Impact of Three Evidence-Based Programmes Delivered in Public Systems in Birmingham, UK</i></p>	Handler om intervensjonsprogrammer for barn i risikozonen for å utvikle sosiale og emosjonelle vansker eller forstyrrelser/lidelser.
<p>Roberts et al. (2012) <i>Elevated Risk of Posttraumatic Stress in Sexual Minority Youths: Mediation by Childhood Abuse and Gender Nonconformity</i></p>	Studien undersøker hvordan risiko i livsløpet av PTSD var forhøyet i seksuelle minoriteter versus heteroseksuelle ungdommer, hvordan mishandling i barndommen kan føre til PTSD.
<p>Lowings & Graham (2012) <i>The need for cognitive profiles based on neuropsychological assessments to drive individual education plans (IEPs) in forensic settings</i></p>	Studien undersøker hvordan svekkete kognitive ferdigheter gjør at deltagere ikke gjennomfører psykologiske utdanningsprogram som et ledd i behandling og rehabilitering, og ønsker å se på mulige løsninger.
<p>Lenta (2012) <i>Corporal Punishment of Children</i></p>	Artikkelen handler om fysisk avstraffelse hos barn som en oppdragerfunksjon hos foreldre og lærere.

<p>Voyles (2012) <i>Perceived Needs of At-Risk Families in a Small Town: Implications for Full-Service Community Schools</i></p>	<p>Studien evaluerer prosessen for planlegging og implementering for behovskartlegging for skoler av elever med lav inntekt. Illustrerer hvordan behovskartlegging reflekterer planleggingen.</p>
<p>Cason et al. (2012) <i>Overview of States' Use of Telehealth for the Delivery of Early Intervention (IDEA Part C) Services</i></p>	<p>Studien handler om hvordan bruke elektronisk helse database som en del av Early Intervention (EI).</p>
<p>Philippo (2012) <i>"You're Trying to Know Me": Students from Nondominant Groups Respond to Teacher Personalism</i></p>	<p>Studien tar for seg hvordan studenter responderer på læreres/underviseres personlighet og kultursensitivitet.</p>
<p>Aluede et al. (2012) <i>Emotional abuse of secondary school students by teachers in Edo State, Nigeria</i></p>	<p>Studien tar for seg psykiske overgrep og mishandling av lærere overfor studenter/elever.</p>
<p>Stanley & Sargisson (2012) <i>Systems of Service Delivery: A Resilience Perspective</i></p>	<p>Artikkelen diskuterer effektiviteten av ulike metoder for å henvise pedagogiske-psykologiske tjenester fra perspektivet av forskning og teori av resiliens.</p>
<p>Mouton et al. (2013) <i>Critical Challenges of the South African School System</i></p>	<p>Artikkelen handler om Sør Afrikas læreplaner, paradigmeskiftet av læreplaner og hvordan det har påvirket.</p>
<p>McGrath et al. (2013) <i>Remote population-based intervention for disruptive behavior at age four: study protocol for a randomized trial of Internet-assisted parent training (Strongest Families Finland-Canada)</i></p>	<p>Studien tar for seg intervensjonsprogram for foreldre med den hensikt å forhindre den negative utviklingen til barn med ODD.</p>
<p>Ngyen et al. (2013) <i>Perspectives of pupils, parents, and teachers on mental health problems among Vietnamese secondary school pupils</i></p>	<p>Studiens formål er å utforske oppfatninger av status for utfordringer og problemer med mental helse og strategier for å forbedre den mentale helsen for elever i Vietnam.</p>
<p>Lehmann et al. (2013) <i>Mental disorders in foster children: a study of prevalence, comorbidity and risk factors</i></p>	<p>Formålet med studien er å undersøke forekomsten av mentale lidelser hos barn 6-12 år som bor i fosterhjem og vurdere komorbiditet og risikofaktorer.</p>
<p>Tintor (2013) <i>Community Resilience and the Fulfilment of Child Rights in the Family, School and Community</i></p>	<p>Formålet med studien er å kartlegge barnets rettigheter i lokalsamfunnet, med hovedvekt på rettighetene til å kunne delta.</p>
<p>Beatty (2013) <i>Schools Alone Cannot Close Achievement Gap</i></p>	<p>Artikkelen tar for seg elever med lav økonomisk bakgrunn eller andre utfordringer hjemmefra, og deres prestasjoner.</p>
<p>Bronsard et al. (2013) <i>Quality of Life and Mental Disorders of Adolescents Living in French Residential Group Homes</i></p>	<p>Studien tar for seg livskvalitet i voksen alder som lever i bolig, og undersøker livskvalitet og tilstedeværelsen av mentale lidelser.</p>
<p>Reid et al. (2013) <i>Expert clinician to clinical teacher: Developing a faculty academy and mentoring initiative</i></p>	<p>Artikkelen handler om sykepleierstudenter og kvalifiserte fakulteter for sykepleiere.</p>
<p>Tripp (2013) <i>The introduction of electronic records into the community public health workforce</i></p>	<p>Artikkelen handler om elektroniske helsedatabaser og implementering av dette i UK.</p>
<p>Khan et al. (2013) <i>Parenting programmes: identification and referral</i></p>	<p>Artikkelen handler om foreldreprogram som hjelp til barn med atferdsvansker.</p>

<p>Petrauskiene et al. (2013) <i>Mental Health Services at Tertiary Level for Children from Residential Child Care: Professionals' Point of View</i></p>	<p>Formålet med artikkelen er å diskutere mental helsetjeneste på tertiært nivå for barn som bor i institusjoner, fra profesjoners perspektiv, herunder psykiatere, sosial arbeidere og psykologer.</p>
<p>Akhter & Bano (2013) <i>Parental Approaches for Educating Children in Bahawalpur, Pakistan</i></p>	<p>En artikkel basert på en surveyundersøkelse som undersøker foreldres tilnærming angående utdanning av barn i Pakistan.</p>
<p>Lingeswaran (2013) <i>Assessing knowledge of primary school teachers on specific learning disabilities in two schools in India</i></p>	<p>Formålet med studien er å vurdere kunnskap om manglende læringsforutsetninger blant lærere i India, og å undersøke psykometriske områder.</p>
<p>Smokowski et al. (2013) <i>Anxiety and Aggression in Rural Youth: Baseline Results from the Rural Adaptation Project</i></p>	<p>Studien handler om hvordan rurale områder muligens har en økt risiko for negative konsekvenser/utfall.</p>
<p>Irvine (2013) <i>Are We There Yet? Early Years Reform in Queensland: Stakeholder Perspectives on the Introduction of Funded Preschool Programs in Long Day Care Services</i></p>	<p>Studiens formål er å fastslå effekten av den nye policyen i å støtte provianten av "godkjente førskole program" i heldagsomsorgstjenester.</p>
<p>Lösel et al. (2013) <i>Long-term evaluation of a bimodal universal prevention program: effects on antisocial development from kindergarten to adolescence</i></p>	<p>Studien evaluerer et langsiktig utfall av bimodal universelle forebyggingsprogrammer med tanke på risikoutsatte barn.</p>
<p>Mitchell & Jonker (2013) <i>Benefits and challenges of a teacher cluster in South Africa: The case of Sizabantwana</i></p>	<p>Artikkelen utforsker hvordan lærergrupper som mulige mekanisme for å utvikle lærere i møte med ulike utfordringer i utdannelsen i Sør Afrikans kontekst.</p>
<p>Tsai et al. (2014) <i>Investigating parental intention of using internet filter software</i></p>	<p>Formålet med studien er å undersøke bruken av internettfiler/block for å blokkere upassende innhold på internett.</p>
<p>Hecock (2014) <i>Democratization, Education Reform, and the Mexican Teachers' Union</i></p>	<p>Studien evaluerer effekten av demokratisering av en utdanningsreform i tre stater i Mexico.</p>
<p>Mashiya (2014) <i>Becoming a (male) foundation phase teacher: A need in South African schools?</i></p>	<p>Artikkelen baseres på en casestudie av menn og deres erfaringer i et kvinnedominerende yrke, og deres syn på hvordan forberede seg til å være lærere.</p>
<p>Harris et al. (2014) <i>Creative Action for Change: Conference report: Strategies for non-violence in education</i></p>	<p>En rapport fra konferanse. Handler om vold og overgrep og hvordan fattigdom, ulikhet og dårlig kvalitet på utdanning er faktorer som påvirker vold i skolen.</p>
<p>Adhikari & Harasankar (2014) <i>Growing up in global techno India: Children in urban family and their behavioural pattern</i></p>	<p>Formålet med studien er å utforske mønstre i barns oppførsel og korrigerende tiltak for å forbedre benyttelsen av teknologi.</p>
<p>Mitchell (2014) <i>Children with disabilities in child and family welfare services</i></p>	<p>Studien utforsker i hvilken grad og omfang av funksjonsnedsettelse hos barn innenfor programmet OzChild, en barneverntjeneste, og hvordan en kan forbedre utfallet i videre liv.</p>
<p>Durkin & Conti-Ramdsden (2014) <i>Turn off or tune in? What advice can SLTs, educational psychologists and teachers provide about uses of new media and children with language impairments?</i></p>	<p>Artikkelen handler om hvordan barn med nedsatt tale- og språkevne kan benytte seg av media, og viser til utfordringer og implikasjoner av ulike type råd til omsorgspersoner for disse barna.</p>

<p>Vandeyar et al. (2014) <i>The non-alignment of espoused theories of action to theories-in-use: Socio-cultural hurdles to provision of equitable educational opportunity for pregnant learners at South African conventional schools</i></p>	<p>Studien undersøker hvordan gravide elever/læringer/nybegynnere møter utfordringer i å delta i skolen. Bakteppe er likestilling blant kjønn.</p>
<p>Rahmqvist et al. (2014) <i>Conscious Parenting: A Qualitative Study on Swedish Parents' Motives to Participate in a Parenting Program</i></p>	<p>Formålet med studien er å undersøke hva foreldrene synes om foreldreprogrammet og intervensjonen Triple P, hva de syns om læringsmålene og hvordan programmet relateres til deres egne foreldrefilosofi.</p>
<p>Karlsson et al. (2014) <i>Risk and protective factors for peer victimization: a 1-year follow-up study of urban American students</i></p>	<p>Denne studien evaluerer hvordan internaliserte problemer, varme fra foreldre og lærerstøtte, er assosiert med voksnes erfaringer av hevn på medelever i skolen i fremtiden.</p>
<p>Hickling-hudson (2014) <i>Striving for a better world: Lessons from Freire in Grenada, Jamaica and Australia</i></p>	<p>Artikkelen vurderer og analyserer påvirkningen av Paulo Freires pedagogiske filosofi på lærerpraksisen i tre ulike geografisk/politiske settinger.</p>
<p>Maschela & Pillay (2014) <i>Shrouds of silence: A case study of sexual abuse in schools in the Limpopo Province in South Africa</i></p>	<p>Artikkelen undersøker årsaker til at seksuelt misbruk av lærere er forbundet med stillhet og at det gjennom årene har blitt gjennomsyret i en kulturell stil i forbindelse med afrikansk kulturpraksis.</p>
<p>Watkins et al. (2014) <i>'At school I got myself a certificate': HIV/AIDS Orphanhood and Secondary Education: a Qualitative Study of Risk and Protective Factors</i></p>	<p>Formålet med studien er å undersøke hvordan foreldreløse barn med HIV/AIDS påvirket deltagelse/frafall i videregående skole.</p>
<p>Strøm et al. (2014) <i>A Prospective Study of the Potential Moderating Role of Social Support in Preventing Marginalization Among Individuals Exposed to Bullying and Abuse in Junior High School</i></p>	<p>Studien undersøker konsekvensene av mishandling og mobbing i skolen, målt ved å motta sosiale hjelpetjenester i ung voksenalder.</p>
<p>Wager (2015) <i>Understanding children's non-disclosure of child sexual assault: implications for assisting parents and teachers to become effective guardians</i></p>	<p>Studien tar for seg ulike barrierer til hvorfor ikke barn avslørte at de hadde blitt misbrukt seksuelt i barndommen, og hvordan det påvirker lærere og foreldre til å være beskyttere.</p>
<p>Shmeleva et al. (2015) <i>Psychological factors of the readiness of teachers to ensure social security in the educational environment</i></p>	<p>Formålet med studien er å avdekke og analysere psykologiske faktorer som påvirker læreren beredskap til å sikre sosial sikkerhet i skolemiljøet.</p>
<p>Soltis et al. (2015) <i>Associations Among Parental Stress, Child Competence, and School-Readiness: Findings from the PACE Study</i></p>	<p>Studien tar for seg hvorvidt stress hos foreldre påvirker barns kompetanse og barns faglige prestasjoner.</p>
<p>Miller Dyce (2015) <i>Understanding the Challenges in Order to Increase the Educational Outcomes for At Risk African American Males in Out-of-Home Placements: Residential Group Homes and Foster Care</i></p>	<p>Artikkelen tar for seg utfordringer relatert til økt utdanning som er plassert utenfor hjemmet, som fosterhjem, og den negative påvirkningen for en slik plassering for skolegangen.</p>
<p>Rheingold et al. (2015) <i>Child Sexual Abuse Prevention Training for Childcare Professionals: An Independent Multi-Site Randomized Controlled Trial of Stewards of Children</i></p>	<p>Formålet med studien er å gjennomføre en evaluering av et eksisterende forebyggingsprogram for barn som blir utsatt for seksuelle overgrep for ansatte i barnevernet.</p>

Freeman (2015) <i>Supreme Court Cases of Interest</i>	Artikkelen handler om domstolens tolkning av en lov som involverer både kriminell og administrativ håndhevelse.
Machado de Rezende et al. (2015) <i>The Role of School Environment in Physical Activity among Brazilian Adolescents</i>	Formålet med studien er å analysere sammenhengen av fasiliteten for fysisk aktivitet og sports aktiviteter som ikke er en del av pensum i skolen.
Goldman et al. (2015) <i>Pre-service primary school teachers' self-reflective competencies in their own teaching</i>	Artikkelen utforsker blant annet hvordan lærerstudenter reflekterer over sin egen praksis mens de praktiserer.
Pidano & Allen (2015) <i>The Incredible Years Series: A Review of the Independent Research Base</i>	Artikkelen tar for seg fagfellevurderte artikler og forskning som foreligger på forskningsfeltet om De Utrolige Årene.
Jobe-shields et al. (2015) <i>Parent-Child Automaticity: Links to Child Coping and Behavior and Engagement in Parent Training</i>	Forskningen tar for seg foreldre-barn-automatikken, som hvordan de tenker, føler og interagerer, i et forebyggende foreldreprogram.
Hay & Widén (2015) <i>The Transactional Analysis Proficiency Awards</i>	Artikkelen beskriver et pågående frivillig utdanningsprosjekt for barn og ungdommer.
Alat (2015) <i>A Critical Analysis of Preservice Teachers' Efforts to Make Sense of Young Children's Sexual Acts Towards Adults</i>	Studien tar for seg førskolelæreres innsats til å forstå seksuell oppførsel blant unge gutter og jenter blant dem selv eller kollegaer i løpet av feltpraksisen eller i deres daglige erfaringer med unge barn.
Mejia et al. (2015) <i>Examining the Fit of Evidence-Based Parenting Programs in Low-Resource Settings: A Survey of Practitioners in Panama</i>	Artikkelen undersøker hvordan materiale, prinsipper og strategier er innenfor evidensbaserte foreldreprogram.
Petersen et al. (2015) <i>Describing and predicting developmental profiles of externalizing problems from childhood to adulthood</i>	En longitudinell studie som tar for seg eksternaliserte atferdsvansker.
Smit et al. (2015) <i>Helping learners think more hopefully about life after school: The usefulness of participatory visual strategies to make career education more contextually relevant</i>	Artikkelen utforsker fordelene ved å benytte seg av visuelle strategier som et pedagogisk verktøy for lærere til å hjelpe elever til kritisk tenkning, realistisk og håpefullt om deres fremtid.
Jones et al. (2015) <i>Considering Valuation of Noncognitive Skills in Benefit-Cost Analysis of Programs for Children</i>	Studien evaluerer verdien av ikke-kognitive ferdigheter ved hjelp av et sammendrag av rammeverket i forskning som karakteriserer ikke-kognitive ferdigheter.
Pottie et al. (2015) <i>Do First Generation Immigrant Adolescents Face Higher Rates of Bullying, Violence and Suicidal Behaviours Than Do Third Generation and Native Born?</i>	En systematisk litteraturstudie som evaluerer førstegenerasjons immigranter ungdommer likegyldighet når det gjelder erfaringer av mobbing, vold og suicidal oppførsel, sammenlignet med seneregenerasjons immigranter og etniske.
Gallo & Link (2015) <i>"Diles la verdad": Deportation Policies, Politicized Funds of Knowledge, and Schooling in Middle Childhood</i>	Studien evaluerer kompleksiteten av hvordan barn, lærere og familier navigerer læring i en kontekst av hvordan det påvirker.
Parker & Folkman (2015) <i>Building Resilience in Students at the Intersection of Special Education and Foster Care: Challenges, Strategies, and Resources for Educators</i>	Artikkelen handler om hvordan læreres forståelse og hvordan lærere kan forsvare og rapportere om behovene for elever som er i fosterhjem og som også mottar spesialundervisning.
Seker & Sirkeci (2015) <i>Challenges for Refugee Children in Eastern Turkey</i>	Studien fokuserer på utfordringer flyktningbarn møter på skoler i Van.

<p>Senaratna (2015) <i>Sexual abuses of left-behind children of migrant women: community-perceived vulnerabilities and barriers in prevention</i></p>	Formålet med artikkelen er å beskrive hittil uoppdagete utfordringer relatert til seksuelle overgrep av forlatte immigrerte barn.
<p>Nicholson et al. (2016) <i>Inserting Child-Initiated Play into an American Urban School District after a Decade of Scripted Curricula: Complexities and Progress</i></p>	Artikkelen tar for seg hvordan bringe lek inn i skolen, og hvordan læreres forståelse av barns utvikling i lek med sammenheng til sosial- og emosjonellutvikling.
<p>Undheim et al. (2016) <i>Do school teachers and primary contacts in residential youth care institutions recognize mental health problems in adolescents?</i></p>	Artikkelen tar for seg i hvilken grad lærere og primærkontakter i barneverninstitusjoner gjenkjenner mental helse utfordringer hos tenåringer, klassifisert av CAPA.
<p>Äärelä et al. (2016) <i>Caring Teachers' Ten Dos</i></p>	I artikkelen blir et omsorgsfullt læringsmiljø analysert ved å gi en stemme til unge som har møtt ekskludering fra samfunnet og endt opp i fengsel.
<p>Abdulmalik et al. (2016) <i>Effects of problem-solving interventions on aggressive behaviours among primary school pupils in Ibadan, Nigeria</i></p>	Studien vurderer effekten av problemløsning i grupper som intervensjon på aggressiv oppførsel blant grunnskoleelever i Nigeria.
<p>Peterson et al. (2016) <i>Experiences of Middle-Level Students, Teachers, and Parents in the Do the Write Thing Violence Prevention Program</i></p>	Studien evaluerer erfaringer av deltagerne i et forebyggende program, og hvordan programmet viste følelses-, atferdsmessig, kognitive påvirkninger på deltagerne.
<p>Cholewa et al. (2016) <i>Teachers' Perceptions and Experiences Consulting with School Counselors: A Qualitative Study</i></p>	Kvalitative studien tar for seg hvordan læreres fordommer og erfaringer av skolerådgiveres konsultasjoner og diskuterer skolerådgiveres praksis, inkludert strategier for å konsultere med lærere.
<p>Naidoo & Muthukrishna (2016) <i>Child well-being in a rural context: Shifting to a social sustainability lens</i></p>	I denne artikkelen forsøker forfatterne å vise til funnene av barns velvære/livskvalitet med tanke på en bærekraftig utvikling, herunder det sosiale konseptet av sosial bærekraft.
<p>Brunzell et al. (2016) <i>Trauma--Informed Flexible Learning: Classrooms that Strengthen Regulatory Abilities</i></p>	Studien utforsker økt regulerende ferdigheter innenfor en positiv traumeinformert opplæring med lærerstudenter som de inkorporere i den daglige praksisen.
<p>Edwards (2016) <i>Bullying Among Middle School Children Raised by Grandparents</i></p>	Studien tar for seg forholdet mellom barn oppdratt av sine besteforeldre og selvrapportert mobbeproblematikk.
<p>Buettner et al. (2016) <i>What are We Teaching the Teachers? Child Development Curricula in US Higher Education</i></p>	Studiens formål er å undersøke om læreplanen dekker anbefalte kvalitetsstandarder i barnehagelærerutdanningen sammenlignet med 2. og 4. klasseprogrammer.
<p>Singh (2016) <i>Resilience in the perspective of adolescents</i></p>	Artikkelen prøver å forklare risiko- og beskyttelsesfaktorer i barndom, familiefaktorer, skolefaktorer og samfunnsfaktorer.
<p>Cooley (2016) <i>Peer Victimization and Forms of Aggression During Middle Childhood: The Role of Emotion Regulation</i></p>	Den longitudinelle studien evaluerer om sinne og regulering av tristhet moderere forholdet mellom medelever og fysiske og relasjonelle former for aggresjon over en 6 måneders periode.
<p>Portwood et al. (2016) <i>Implementation of a Program of Outcomes Research in Residential Care Settings: Outcomes for Children and Youth</i></p>	Formålet er å undersøke utfallet av atferd og psykisk helse for barn som lever utenfor hjemmet/institusjoner.
<p>Nasir et al. (2016) <i>Role of Education In Poverty Alleviation In Pakistan</i></p>	Formålet med artikkelen er å studere utdanningens rolle for å bekjempe fattigdom i Pakistan.

Goodall (2016) <i>Technology and school-home communication</i>	Artikkelen tar for seg sammenhengen mellom skole-hjem kommunikasjon og foreldreengasjement i barns læring.
Mota et al. (2016) <i>Resilience and Deviant Behavior Among Institutionalized Adolescents: The Relationship with Significant Adults</i>	Formålet med studien er å undersøke den prediktive effekten av kvalitet for relasjoner for ansatte i institusjoner og lærere med tanke på utvikling av resiliens og avvikende atferd.
Ang & Lee (2016) <i>Sexuality Education Curriculum Content for Malaysian Students with Learning Disabilities</i>	Formålet med studien er å identifisere spesialpedagogers aksept av elementer av seksual undervisning med funksjonshemmede elever.
Crochik (2016) <i>Hierarchy, Violence and Bullying Among Students of Public Middle Schools</i>	Studien undersøker forholdet mellom hierarki og vold, herunder mobbing.
Omer & Lebowitz (2016) <i>Nonviolent Resistance: Helping Caregivers Reduce Problematic Behaviors in Children and Adolescent</i>	Artikkelen tar for seg prinsippene for ikke-voldelig mostand og studier som evaluerer dets aksept og effektivitet.
Joseph et al. (2016) <i>Black 1 Female Adolescents and Racism in Schools: Experiences in a Colorblind Society</i>	Artikkelen tar for seg blant annet hvordan mørkhudete kvinner definerer rasisme og hvordan type erfaringer av rasisme de rapporterer fra skolen.
Meiners & Tolliver (2016) <i>Refusing to be Complicit in our Prison Nation: Teachers Rethinking Mandated Reporting</i>	En artikkel som diskuterer den obligatoriske meldeplikten.
Turnsek et al. (2016) <i>Challenges and Responses to the Vulnerability of Families in a Preschool Context</i>	Studien evaluerer hvordan sårbarhet er erfart av foreldre av barn i førskolealder, hvordan fagpersoner i førskolealder responderer til foreldrenes sårbarhet og hvordan fagpersoner samarbeider med instanser.
Mejia et al. (2016) <i>Preventing interpersonal violence in Panama: is a parenting intervention developed in Australia culturally appropriate?</i>	Studien ønsker å utforske kulturell hensiktsmessighet med tanke på foreldreintervensjon i Panama.
Roberts et al. (2016) <i>Challenges Facing East Asian Immigrant Children in Sexual Abuse Cases</i>	Artikkelen omhandler kulturelle forskjeller med tanke på barns hukommelse, betydning for å fortelle om seksuelle overgrep og språk.
Razzak (2016) <i>Teachers' experiences with school improvement projects: The case of Bahraini public schools</i> Notat: Ulike treff, men samme artikkel	Studiens reiser spørsmål om læreres erfaringer vedrørende initiativet til å forbedre skolene og hvilke forslag har lærerne som kan gjøre implementeringen av initiativet mer vellykket.
van den Heuvel et al. (2017) <i>Social pediatrics: weaving horizontal and vertical threads through pediatric residency</i>	Formålet med studien er å fastslå og kategorisere utdannelsen til sosial pediatri for å undersøke fordeler og utfordringer.
Mwaiko (2017) <i>Overcoming Obstacles to Educational Access for Kenyan Girls: A Qualitative Study</i>	Formålet med studien er å utforske sosiokulturelle og økonomiske faktorer og aktiviteter som hindrer jenter tilgang til utdanning, og hvordan overgå hindringene.
Long et al. (2017) <i>Comparison of substance use, subjective well-being and interpersonal relationships among young people in foster care and private households: a cross sectional analysis of the School Health Research Network survey in Wales</i>	Formålet er å undersøke assosiasjoner av å leve i fosterhjem med narkotiske stoffer og subjektiv velvære.
Nadeem et al. (2017) <i>Attitude of Educated Urban Youth towards Rape Myths</i>	Studien undersøker kjønnsforskjeller blant universitetsstudenters fordommer vedrørende voldtekstmyter og om kvinnelige ofre.

van de Water et al. (2017) <i>Impediments and catalysts to task-shifting psychotherapeutic interventions for adolescents with PTSD: perspectives of multi-stakeholders</i>	Artikkelen beskriver perspektivet til sykepleierrådgivere og skoleforbindelser og undersøker et intervensjonsprogram.
Serrano Arias & Armenta (2017) <i>Training of Educators in Children's Shelters in México. Risk Factor for Antisocial Behavior in Children</i>	Formålet med studien var å analysere lærerstudenter som jobbet på barnehjem og deres relasjoner til miljøet i barnehjemmet, samt antisosial oppførsel hos barn.
Kzlhan (2017) <i>Teaching Virtue at Schools: Why? and How?</i>	Analysen tar for seg dyd, etiske teorier og hvordan type spørsmål lærere kan stille for at elever kan bygge etisk bevisstgjøring og argumentasjon.
MacDonald (2017) <i>School-Based Support for Students with a Parent on Military Deployment</i>	Artikkelen handler om barn av foreldre som jobber i krigssoner, og hvordan dette kan endre familielivet.
Grant (2017) <i>Violence in Jamaica's High Schools</i>	Studien påviser tilstedeværelsen av kriminelle handlinger, disiplinære prosedyrer og sikkerhetsmålinger på campuser for videregående skole i Jamaica.
Benham & Gibbs (2017) <i>Exploration of the Effects of Telerehabilitation in a School-Based Setting for At-Risk Youth</i>	Studien utforsker effekten og gjennomførbarheten av et bevegelsesprogram som kan benyttes for fjernrehabilitering.
Koivunen et al. (2017) <i>Understanding Engagement in Mental Health Services for Preschool Children: An Analysis of Teacher, Clinician, and Parent Perspectives</i>	Formålet med studien var å evaluere erfaringer av klinikere innenfor mental helse med tanke på tjenester i førskolealder.
Lindahl et al. (2017) <i>The varieties of contemplative experience: A mixed-methods study of meditation-related challenges in Western Buddhists</i>	Studiens formål er å øke vår forståelse for effektene av meditative praksiser og gi ressurser for formidlere, klinikere, meditasjonsforskere og meditasjonslærere.
Vlah & Vorkapi (2017) <i>Trauma Symptoms, Perceived Social Support, Emotional Competence and Self-Esteem as Predictors of Nursing School Teachers' Behavior Styles in Social Conflicts</i>	Formålet med studien var å analysere relasjonen mellom tre typer benyttet i sosiale konflikter (samarbeid, unngåelse/tilpasning og vinnende) og noen karaktertrekk for sykepleierstudenter.
Gormez et al. (2017) <i>Evaluation of a school-based, teacher-delivered psychological intervention group program for trauma-affected Syrian refugee children in Istanbul, Turkey</i>	Formålet med studien var å evaluere en innovativ, protokollbasert kognitiv atferdsterapi i grupper levert av lærere for å redusere emosjonelt stress og forbedre deres psykologiske fungering blant krigstraumatiserte barn fra Syria.
Selvik et al. (2017) <i>Children with multiple stays at refuges for abused women and their experiences of teacher recognition</i>	Formålet med studien er å ta i bruk barns perspektiv, evaluere måter læreren kan gjenkjenne deres situasjon og tilby dem støtte.
Küçüturan & Altun (2017) <i>Motivations and Barriers in Promoting Preschool Education *</i>	Studien omhandler ulike grunner for å sende barn til barnehage.
Phasha & Runo (2017) <i>Sexuality Education in Schools for Learners with Intellectual Disabilities in Kenya: Empowerment or Disempowerment?</i>	Artikkelen tar for seg den naturlige seksual undervisningen som blir tilbudt for studenter med intellektuelle hemninger i Nairobi.
Crosby et al. (2017) <i>Examining School Attachment, Social Support, and Trauma Symptomatology Among Court-Involved, Female Students</i>	Studien evaluerer kvinnelige studenter involvert i rettsaker, utforsker forholdet mellom tilhørighet til skolen og skolens involvering, sosial støtte i skolen og traumesymptomer.

<p>Cummings et al. (2017) <i>Creating Supportive Environments for Children Who have had Exposure to Traumatic Events</i></p>	<p>Forskningsspørsmålene omhandler hva lærere bør vite om traumeerfaringer blant unge barn, emosjonell og atferdsmønstre hos barn som har opplevd traumer, støtte oppunder sosial og emosjonell trivsel i klasserommet.</p>
<p>Nassem (2017) <i>The complexity of children's involvement in school bullying</i></p>	<p>Hensikten med studien er å undersøke kompleksiteten av barns involvering i mobbing på skolen, sett fra barnets perspektiv.</p>
<p>Levasseur & Hamel (2017) <i>REVUE DES ÉCRITS SYSTÉMATIQUE DES INTERACTIONS ENSEIGNANT-ÉLÈVES AYANT UN EFFET NÉGATIF SUR LES JEUNES</i></p>	<p>Formålet med studien er å beskrive hvordan lærere bidrar til negative erfaringer hos elever som går på skolen. Artikkelen er publisert på fransk.</p>
<p>Kornhaber et al. (2017) <i>The Common Core's promises and pitfalls from the perspectives of policy entrepreneurs and ground-level actors</i></p>	<p>Artikkelen handler om reformen, Common Core, og hvordan politikere og interessegrupper forholdt seg til reformen.</p>
<p>Elliott (2017) <i>The Social Validity of "Acceptability of Behavioral Interventions Used in Classrooms": Inferences From Longitudinal Evidence</i></p>	<p>En kommentar/redegjørelse om intervensjoner for atferd brukt i klasserommet, sosial gyldighet, utfordringer angående måling av effekt og subjektive reaksjoner på intervensjoner.</p>
<p>Corso-de-Zúñiga et al. (2017) <i>Personal resources and personal vulnerability factors at work: An application of the Job Personal resources and personal vulnerability factors at work: An application of the Job</i></p>	<p>Studien handler om personlige ressurser og sårbarhetsfaktorer hos lærer og hvordan disse påvirker motivasjon og uhelse som utbrenthet. Funnene er at robusthet spiller en rolle med tanke på personlige ressurser og unngå utbrenthet.</p>
<p>Heath et al. (2018) <i>Patterns in Participation: Factors Influencing Parent Attendance at Two, Centre-Based Early Childhood Interventions</i></p>	<p>Studien tar for seg hvorfor foreldre ikke gjennomfører i workshop og programmer for foreldreintervensjoner for barn i risiko, og viser til hvordan en kan forbedre foreldres engasjement og gjennomføring.</p>
<p>Brendgen & Poulin (2018) <i>Continued Bullying Victimization from Childhood to Young Adulthood: a Longitudinal Study of Mediating and Protective Factors</i></p>	<p>Studien handler om sammenhengene vold overfor medelever og økt fare for vold i voksenalder, beskyttelsesfaktorer og en utforskning av disse.</p>
<p>Wanjiru (2018) <i>Inclusive education for Internally Displaced Children in Kenya: children perceptions of their learning and development needs in post-conflict schooling</i></p>	<p>Artikkelens formål er å analysere litteratur og rapporter på funn fra kreative aktiviteter med 16 konfliktpåvirkede barn og deres erfaringer og forståelse av en inkluderende opplæring i løpet av deres skoleliv etter konflikten.</p>
<p>Teferea et al. (2018) <i>Education, Work, and Motherhood in Low and Middle Income Countries: A Review of Equality Challenges and Opportunities for Women with Disabilities</i></p>	<p>Studien tar for seg likestilte utfordringer og muligheter for kvinner med funksjonsnedsettelse i lav og middelklasse land, og suksess i utdanning, ansettelsesforhold og morskap.</p>
<p>Kumar et al. (2018) <i>Shifting parental roles, caregiving practices and the face of child development in low resource informal settlements of Nairobi: experiences of community health workers and school teachers</i></p>	<p>Studien evaluerer usikkerhet rundt mat og dets konsekvenser for omsorgspersoners praksis og utviklingen til barna.</p>
<p>Walsh et al. (2018) <i>Supporting reasonable adjustments for learners with disabilities in physical education: An investigation into teacher's perceptions of one online tool</i></p>	<p>Studien tar for seg undersøkelse av læreres fordommer vedrørende kroppsøvingslæring og bruken av en digital ressurs for profesjonsutvikling for å støtte fornuftige tilpasninger for studenter med funksjonsnedsettelse.</p>

Valdebenito et al. (2018) <i>School-based interventions for reducing disciplinary school exclusion</i>	Artikkelen tar for seg innflytelsen av intervensjoner for å redusere ekskludering fra skolen.
Shi et al. (2018) <i>Chinese Education Examined via the Lens of Self-Determination</i>	Artikkelen tar for seg forslag om selvbestemmelsesteorier og hvordan dette kan være et nyttig rammeverk for en økologisk utdanning.
Agu et al. (2018) <i>Perspectives on Sexual Abuse of School Children in Basic and Secondary Schools in Ghana</i>	Formålet med studien er å utforske og dokumentere forekomsten av seksuelle overgrep av skolebarn i Ghana.
Zendah & Maphosa (2018) <i>Examining Teachers' Understanding of Child-Friendly School Environments Concept: Implications for Child Safety in Zimbabwean Schools</i>	Studien evaluerer læreres forståelse av et barnevennlig skolemiljø og vurderer implikasjonene for sikkerhet med tanke på barn i skolen.
Aldridge et al. (2018) <i>Relationships between school climate, bullying and delinquent behaviours</i>	Studien evaluerer forholdet mellom mobbing og relasjonene mellom variabler i skolemiljøet, og krenkende oppførsel.
Trimingham Jack (2018) <i>Lucky or privileged? Working with memory and reflexivity</i>	Formålet med studien er å vise til avgjørelser som fører til avgjørelsen om å bli lærer, og bidra til en historiografi ved å undersøke komplekse prosesser av overflathukommelse og fortolkning.
Aripova & Johnson (2018) <i>The Ukrainian-Russian Virtual Flashmob against Sexual Assault</i>	Artikkelen evaluerer følgene og påvirkningene av et innlegg publisert på Facebook vedrørende seksuelle overgrep.
Mabula et al. (2018) <i>Reducing violence by teachers using the preventative intervention Interaction Competencies with Children for Teachers (ICC- T): A cluster randomized controlled trial at public secondary schools in Tanzania</i>	Handler om vold i skolen og av lærere, og et forebyggende intervensjonsprogram, dets effektivitet og gjennomførbarhet.
Healy & Sanders (2018) <i>Mechanisms Through Which Supportive Relationships with Parents and Peers Mitigate Victimization, Depression and Internalizing Problems in Children Bullied by Peers</i>	Studien undersøker hvordan støttende relasjoner med medelever og foreldre kan beskytte barn mot pågående vold, internaliserte problemer og depresjon.
Matone et al. (2018) <i>A Mixed Methods Evaluation of Early Childhood Abuse Prevention Within Evidence-Based Home Visiting Programs</i>	Formålet med studien er å undersøke konsekvensene av og sammenhengen mellom hjemmebesøk i barnets første leveår og mengder skader som følge av barnemishandling.
Woods-Jaeger et al. (2018) <i>Development, Feasibility, and Refinement of a Toxic Stress Prevention Research Program</i>	Studiens formål var å pilottesten to forebyggende intervensjonsprogrammer designet for å forebygge negativt stress blant barn som er utsatt for elendighet, ved å fostre helsefremmede relasjoner med deres lærere.
De Deckker (2018) <i>Understanding Trauma in the Refugee Context</i>	Artikkelen tar for seg flyktninger, ulike typer traumer og beskriver nevrologiske effekter av traumer, samt foreslår noen praktiske strategier til klasserommet.
Sanches-Alcaraz et al. (2018, 2019) <i>Teachers' Perceptions of Personal and Social Responsibility Improvement through a Physical Education-based Intervention</i> Notat: Ulike treff, men samme artikkel	Studiens formål er å vurdere læreres oppfatninger av TPSR-modellen, for elevenes ansvar for egen atferden.
Letasoalo et al. (2018) <i>Influence of Home Factors on At-Risk Learners' Academic Performance in Limpopo Province, South Africa</i>	Studien tar for seg hvordan faktorer i hjemmet påvirker skolefaglige prestasjoner hos utsatte barn.

Zarafshan et al. (2019) <i>Children and Adolescents' Mental Health in Iran's Primary Care: Perspectives of General Practitioners, School Staff, and Help Seekers</i>	Denne studien evaluerer et program for generelle profesjoner for å øke samhandling og inkludere tjenester for barn og voksne med utfordringer knyttet sin mentale helse.
Roscoe et al. (2019) <i>Classifying Changes to Preventive Interventions: Applying Adaptation Taxonomies</i>	Artikkelen evaluerer hvordan fire publiserte taksonomier klassifiserer tilpasninger i ettertid, med bakgrunn i forebyggende intervensjonsprogrammer.
Valdebenito et al. (2019) <i>What can we do to reduce disciplinary school exclusion? A systematic review and meta-analysis</i>	Formålet med studien er å sammenfatte og kvantifisere evidensen for påvirkningen av ulike typer skolebaserte intervensjoner som kan redusere ekskludering i skolen.
Lempinen et al. (2019) <i>Changes in mental health service use among 8- year-old children: a 24-year time-trend study</i>	Trendstudien tar for seg endringer med tanke på vurdert og rapportert bruk av tjenester for mental helse.
Nuske et al. (2019) <i>Do Student Characteristics Affect Teachers' Decisions to Use 1:1 Instruction?</i>	Denne studien evaluerer sammenhengen mellom studenters kliniske og demografiske karakteristikk og læreres rapporterte bruk av "discret trial training" (DTT) og "pivotal response training" (PRT).
Følgende studier ble ekskludert etter andre gjennomgang da samtlige av de resterende elleve artiklene ble lest grundig:	
Falkiner, Thomson, Guadagno & Day (2017) <i>Heads You Win, Tails I Lose: The Dilemma Mandatory Reporting Poses for Teachers</i>	Belyser fenomenene problemstillingen tar for seg, men er sekundærstudie.
Bourke & Maunsell (2016) <i>'Teachers Matter': The Impact of Mandatory Reporting on Teacher Education in Ireland</i>	Kan til en viss grad belyse fenomenene problemstillingen tar for seg, men er sekundærstudie.
Toro & Tiirik (2016) <i>Preschool Teachers' Perceptions About and Experience with Child Abuse and Neglect</i>	Formålet med studien er å øke forståelsen for barnehagelæreres erfaringer og syn på barn i nød i kontekst av omsorgssvikt. Begrunnelse for eksklusjon er at den omhandler barnehagelærere/førskolelærere.
Sekhar et al. (2018) <i>Opportunities and Challenges in Screening for Childhood Sexual Abuse</i>	Studien omtaler hindringer og den varierende praksisen mtp. rapportering av seksuelle overgrep, men artikkelen tar for seg identifisering og kartlegging av seksuelle overgrep, og ikke rapporteringen, som sådan.
Hurtado, Katz, Ciro & Gutfreund (2013) <i>Teachers' knowledge, attitudes and experience in sexual abuse prevention education in El Salvador</i>	Studien tar for seg flere barrierer som kan hindre lærere i å rapportere om seksuelle overgrep, men sett fra perspektivet i et utviklingsland. Dette føre til manglende overførbarhet til norske lærere, samt den norske samfunnmessige konteksten.
Christodoulou, Abakoumkin & Tseliou (2019) <i>Teachers' Intention to Report Child Maltreatment: Testing Theoretically Derived Predictions</i>	Formålet med studien er å teste teoretiske skalaer i forbindelse med læreres intensjon vedrørende rapportering av omsorgssvikt. Artikkelen ble ekskludert fordi den i mindre grad belyser læreres erfaringer og opplevelser, men undersøker intensjonen til å rapportere i et teoretisk perspektiv.
Mathews, Walsh, Rassafiani & Butler (2009) <i>Teachers Reporting Suspected Child Sexual Abuse: Results of a Three-State Study</i>	Denne studien kan være relevant for å belyse problemstillingen, men fordi studiens funn også kommer frem i en av de inkluderte studiene, ble denne ekskludert. Den inkluderte studien bygger også videre på rapporteringspraksisen i større grad enn denne studien.